

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

۱۱۵

سال یازدهم / شماره ۱۱۵ / اسفند ماه ۱۳۹۵

تحولات بازارهای نفت و گاز

بولتن ماهانه

پژوهشکده اقتصاد انرژی

پیشگفتار

بخش اول: تحولات اقتصادی و بازارهای نفت و گاز در اسفند ماه (فوریه)

- تحولات اقتصاد جهانی
- تحولات قیمت نفت خام
- وضعیت عرضه در بازار جهانی نفت
- وضعیت تقاضا و ذخیره سازی نفت خام
- بازار فرآورده های نفتی و عملیات پالایشی
- تحولات بازارهای گاز جهان

بخش دوم: گزارش های تحلیلی

- چشم انداز عرضه و تقاضای جهانی نفت تا سال ۲۰۴۰

بسم الله الرحمن الرحيم

«تحولات بازارهای نفت و گاز»

بولتن ماهانه

اسفندماه ۱۳۹۵

ناشر: مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی

مدیر مسئول: علی مبینی دهکردی

سر دبیر: مهدی یوسفی

مدیر داخلی: الهام محمدی باقری

همکاران این شماره:

نیلوفر بابایی - مرتضی بهروزی فر - بهناز جلالی فر - حسین یادگاری - مهدی یوسفی

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر - روبروی پارک ملت، خیابان سایه - پلاک ۶۵

مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، کد پستی ۱۹۶۷۷۴۳۷۱۱ - صندوق پستی ۴۷۵۷ - ۱۹۳۹۵

تلفن: ۲۲۰۲۹۳۵۱ - ۹: ۲۲۰۵۴۸۵۳ نمابر:

www.iies.org

دریافت فایل الکترونیکی و همچنین دسترسی به سایر شماره‌های بولتن از طریق سایت موسسه امکان پذیر است.

فهرست مطالب

	چکیده مطالب
۳	مهدی یوسفی
بخش اول: تحولات اقتصادی و بازارهای نفت و گاز در اسفندماه (فوریه)	
۱۰	۱. تحولات اقتصاد جهانی بهناز جلالی فر
۱۶	۲. تحولات قیمت نفت خام مهدی یوسفی
۲۵	۳. وضعیت عرضه در بازار جهانی نفت مهدی یوسفی
۳۳	۴. وضعیت تقاضا و ذخیره سازی نفت خام حسین یادگاری
۴۴	۵. بازار فرآورده های نفتی و عملیات پالایشی نیلوفر بابایی
۵۱	۶. تحولات بازارهای گاز جهان مرتضی بهروزی فر
بخش دوم: گزارش های تحلیلی	
۶۹	۷. چشم انداز عرضه و تقاضای جهانی نفت تا سال ۲۰۴۰ نیلوفر بابایی

چکیده مطالب:

۱. تحولات اقتصاد جهانی

مسئله مهمی که در حال حاضر در سطح جهانی مطرح است، کاهش نرخ رشد سرمایه‌گذاری در اقتصادهای توسعه‌یافته و اقتصادهای نوظهور است. نرخ رشد سرمایه‌گذاری در این کشورها، در سال ۲۰۱۰ به‌طور متوسط ۱۰ درصد بوده ولی در سال ۲۰۱۶ به ۳،۵ درصد کاهش یافته است. نرخ رشد سرمایه‌گذاری فعلی کمتر از نرخ رشد متوسط ۲۵ سال گذشته است. کاهش سرمایه‌گذاری بر صنعت نفت و گاز جهان از چند جنبه قابل تأمل است. از یک سو کاهش رشد سرمایه‌گذاری باعث کاهش رشد اقتصادی خواهد شد و کاهش رشد اقتصادی خود منجر به کاهش بیشتر سرمایه‌گذاری می‌گردد. از سوی دیگر کاهش رشد اقتصادی، کاهش تقاضای نفت و گاز را در بر خواهد داشت و کاهش سرمایه‌گذاری، بر سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز تأثیر گذار خواهد بود.

در ماه فوریه مقدار PMI آمریکا هم در بخش صنعت و هم در بخش خدمات نسبت به ماه قبل کاهش داشت. نرخ تورم آمریکا که از ماه ژوئیه ۲۰۱۶ وارد روند صعودی شده است، همچنان در این مسیر است و در ماه ژانویه با ۰،۲ درصد افزایش به ۲،۷ درصد رسید. نرخ بیکاری آمریکا که در ماه‌های قبل روند افزایشی داشت، در ماه فوریه تغییر جهت داد و با ۰،۳ درصد کاهش به ۴،۵ درصد رسید.

در منطقه یورو مقدار PMI بخش صنعت نسبت به ماه ژانویه افزایش اندکی داشت اما مقدار PMI بخش خدمات، از ۵۳،۷ به ۵۵،۶ رسید و افزایش قابل توجهی یافت. نرخ بهره منطقه یورو همچنان صفر درصد است اما نرخ تورم این منطقه که از ماه می وارد روند صعودی شده است، در ماه فوریه هم به حرکت در این مسیر ادامه داد و با ۰،۲ درصد افزایش به ۲ درصد رسید. تراز تجاری منطقه یورو در ماه ژانویه کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت و از ۲۸ میلیارد یورو به کسری تجاری معادل ۰،۶ میلیارد یورو رسید.

در ماه فوریه مقدار PMI چین در بخش صنعت افزایش یافت و به ۵۱،۷ رسید ولی مقدار PMI بخش خدمات این کشور از ۵۳،۱ به ۵۲،۶ کاهش یافت. نرخ تورم چین که در یک روند صعودی از ۱،۳ درصد در ماه اوت ۲۰۱۶ به ۲،۵ درصد در ماه ژانویه ۲۰۱۷ رسیده بود، در ماه فوریه کاهشی قابل توجه داشت و ۰،۸ درصد شد و نرخ بهره چین همچنان ۴،۳۵ درصد است. از سوی دیگر تراز تجاری چین که در ماه ژانویه بیش از ۵۱ میلیارد دلار بود در ماه فوریه دچار کسری‌ای بیش از ۹ میلیارد دلار شد.

۲. تحولات قیمت نفت خام

در ماه فوریه قیمت نفت خام‌های شاخص نسبت به متوسط ماه ژانویه افزایش یافت. قیمت سبک اوپک با ۰/۹۷ دلار افزایش نسبت به ماه ژانویه به ۵۳/۳۷ دلار، قیمت نفت دویی با ۰/۷۰ دلار افزایش به ۵۴/۴۱ دلار و متوسط قیمت نفت خام عمان با ۱/۱۱ دلار افزایش نسبت به متوسط ماه قبل به ۵۵/۱۲ دلار در بشکه رسید. علاوه بر این متوسط قیمت نفت خام برنت موعدهار، وست تگزاس و اورال به ترتیب ۰/۴۸، ۰/۹۰ و ۰/۲۵ دلار در بشکه افزایش یافت.

بررسی روند روزانه قیمت نفت خام‌های شاخص در ماه فوریه نیز نشان می‌دهد که قیمت‌ها تا ۸ فوریه روند نزولی داشت سپس با نوساناتی روند صعودی به خود گرفت. قیمت سبده اوپک بین ۵۲/۱۳ و ۵۴/۲۴ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۵۲/۷۶ دلار در بشکه در اول فوریه به ۵۳/۴۰ دلار در بشکه در ۲۸ فوریه رسید. در ماه فوریه ۲۰۱۷ قیمت قراردادهای آتی ماههای نزدیک در دو بازار نایمکس و آیس (ICE) در حالت پیش‌بینی قرار داشت. در بازار نایمکس در اول فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۳/۸۸ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئن ۲۰۱۷ به مقدار ۱/۵۳ دلار در بشکه پایین‌تر بود. این وضعیت تا پایان ماه فوریه ادامه یافت و در ۲۸ فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۴/۰۱ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئیه ۲۰۱۷ به مقدار ۰/۹۹ دلار در بشکه پایین‌تر بود. بازار آیس نیز در وضعیت پیش‌بینی قرار داشت و در اول فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۶/۸۰ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئیه ۲۰۱۷ به مقدار ۰/۷۹ دلار در بشکه پایین‌تر بود و در ۲۸ فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۵/۵۹ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم به مقدار ۱/۴۲ دلار در بشکه پایین‌تر بود.

۳. وضعیت عرضه در بازار جهانی نفت

در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید نفت خام غیر اوپک ۴۲/۴۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۲۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت و ۲۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط تولید سال ۲۰۱۶ بود. در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید ایالات متحده آمریکا با ۱۷۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۹/۰۱ میلیون بشکه در روز رسید و بیشترین افزایش تولید را در بین کشورهای غیر اوپک داشت و همین‌طور تولید چین با ۷۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۳/۹۳ میلیون بشکه در روز رسید و تولید انگلستان و بروئنی به ترتیب ۳۰ و ۲۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. علاوه بر این کشورهای دانمارک، استرالیا، کنگو و قزاقستان هر کدام ۱۰ هزار بشکه در روز افزایش تولید داشتند. در ماه فوریه تولید برزیل و هند به ترتیب ۳۰ و ۲۰ هزار بشکه در روز و تولید آذربایجان، مصر و مالزی هر کدام ۱۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت.

در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید مایعات گازی و میعانات غیر اوپک ۷/۸۰۲ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۸۹ هزار بشکه در روز افزایش داشت و ۶۳ هزار بشکه در روز بیش از متوسط سال ۲۰۱۶ بود. در ماه فوریه تولید نفت‌های غیر متعارف در غیر اوپک ۵/۴۲۸ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۳۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت ولی نسبت به سال ۲۰۱۶ به مقدار ۲۶۶ هزار بشکه در روز بالاتر بود.

تولید نفت خام اوپک در سطح ۳۲/۰۷۶ میلیون بشکه در روز برآورد شد که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت اما نسبت به متوسط سال قبل ۳۹۶ هزار بشکه در روز پایین‌تر بود. در ماه فوریه بیشترین افزایش تولید مربوط به کشورهای عربستان سعودی، نیجریه، ایران و لیبی بود که تولید آنها به ترتیب ۱۲۶، ۴۸، ۴۲ و ۵

هزار بشکه در روز افزایش داشت. این در حالیست که سایر کشورها تولید خود را کاهش دادند، سطح تولید عراق با ۶۴ هزار بشکه در روز کاهش به ۴/۴۱۱ میلیون بشکه در روز رسید.

۴. تقاضا و ذخیره‌سازی‌های نفت

بر اساس گزارش ماه فوریه ۲۰۱۶ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۷ با رشد ۱/۶ میلیون بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۱۶ به حدود ۹۸/۱ میلیون بشکه در روز خواهد رسید، پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۸ نیز تقاضای جهانی نفت ۱/۵ میلیون بشکه در روز رشد داشته باشد. بر اساس این گزارش بیشترین رشد مصرف نفت در سال ۲۰۱۷ متعلق به کشورهای غیر OECD با ۱/۲ میلیون بشکه در روز خواهد بود. کشورهای چین و هند بیشترین نرخ رشد مصرف را در این منطقه خواهند داشت. پیش‌بینی می‌شود رشد مصرف چین در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز و رشد مصرف هند در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۲۷۰ هزار بشکه در روز باشد. آژانس بین‌المللی انرژی نیز در گزارش ماهیانه خود در ماه فوریه ۲۰۱۷، رشد تقاضای جهانی نفت را در سال ۲۰۱۶ در حدود ۱/۶ میلیون بشکه در روز اعلام کرد. بر اساس این گزارش تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۷ در حدود ۱/۴ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت و به حدود ۹۸ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. بر اساس برآورد گزارش ماه فوریه ۲۰۱۷ دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۶ به حدود ۹۴/۶۲ میلیون بشکه در روز رسید. اوپک رشد تقاضای جهان در سال ۲۰۱۷ را ۱/۲ میلیون بشکه در روز برآورد کرده که ۲۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از برآورد آژانس بین‌المللی انرژی و اداره اطلاعات انرژی آمریکا است. بخش عمده از رشد تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود.

مجموع ذخیره‌سازی‌های تجاری نفت کشورهای عضو OECD در ماه دسامبر ۲۰۱۶ با ۳۴ میلیون بشکه کاهش در مقایسه با ماه نوامبر ۲۰۱۶ به ۲۹۹۹ میلیون بشکه رسید که بطور متوسط در حدود ۱۳ میلیون بشکه بالاتر از مدت مشابه در سال گذشته و در حدود ۲۹۹ میلیون بشکه بالاتر از متوسط پنج سال گذشته است. در این ماه ذخیره‌سازی‌های نفت خام در حدود ۱۴ میلیون بشکه کاهش و ذخیره‌سازی‌های فرآورده‌های نفتی بیش از ۲۰ میلیون بشکه کاهش (در مقایسه با ماه نوامبر) داشته‌اند. هم‌چنین در این ماه ذخایر تجاری کشورهای عضو OECD، ۶۳/۹ روز از مصرف این کشورها را پاسخ می‌دهد که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ تغییری نداشته اما ۵/۵ روز بالاتر از متوسط پوشش مصرف در پنج سال گذشته است.

۵. بازار فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی

در ماه فوریه سطح ذخیره‌سازی بنزین در آمریکا به بالاترین سطح خود رسید و از طرف دیگر تقاضا برای این فرآورده کاهش داشت. گرمتر شدن هوا و تغییر بنزین از پایه زمستانی به پایه تابستانی نیز باعث شد تا بنزین‌های پایه زمستانی با قیمت کمتر در بازار عرضه گردد. در این ماه قیمت هر بشکه بنزین بطور متوسط برابر با ۶۳،۶۳ دلار بود که نسبت به ماه قبل بیش از ۲ دلار در بشکه کاهش داشت. کاهش سطح ذخیره‌سازی گازوئیل و افزایش تقاضا برای این فرآورده موجب شد، قیمت آن از ۶۲،۵۰ دلار در بشکه در ماه ژانویه به ۶۳،۲۰ دلار در بشکه در ماه فوریه برسد. در بازار اروپا افزایش صادرات بنزین به آفریقا و خاورمیانه سبب شد تا قیمت این فرآورده نفتی در ماه فوریه نسبت به ماه قبل ۱،۸۴ دلار در بشکه افزایش داشته باشد و بطور متوسط برابر با ۷۵،۶۶ دلار در بشکه باشد. افزایش تقاضا برای گازوئیل موجب شد تا قیمت این فرآورده روندی سعودی داشته باشد. قیمت گازوئیل در این ماه بطور متوسط برابر با ۶۶،۱۳ دلار در بشکه بود. کاهش تقاضای واحدهای کشتیرانی برای نفت کوره سبب شد تا قیمت این فرآورده نسبت به ماه قبل اندکی کاهش داشته باشد.

در منطقه آسیا قیمت تمامی فرآورده‌های نفتی به جز نفت کوره در ماه فوریه نسبت به ماه ژانویه افزایش داشت. کاهش تقاضای داخلی برای بنزین بخصوص افزایش تقاضا از سوی اندونزی سبب شد تا قیمت بنزین در طی هفته چهارم ماه روندی نزولی داشته باشد اما متوسط قیمت این فرآورده در ماه فوریه اندکی از ماه ژانویه بالاتر بود. در ماه فوریه متوسط قیمت هر بشکه بنزین برابر با ۶۹،۹۰ دلار در بشکه بود. با توجه به افزایش تقاضای داخلی برای گازوئیل، قیمت این فرآورده در ماه فوریه بیش از ۱ دلار در بشکه نسبت به ماه ژانویه افزایش داشت و به ۶۶،۷۶ دلار در بشکه رسید.

۶. تحولات بازارهای گاز جهان

قیمت تک‌محموله گاز طبیعی طی ماه فوریه در بازارهای گاز ایالات متحده، روندی نزولی را تجربه نمود. قیمت گاز طبیعی در بازار هنری‌هاب که در روز ۳۱ ژانویه، معادل ۳/۰۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود، با افزایشی ۱۲ سنتی به ۳/۱۲ دلار در روز اول فوریه رسید (بیشترین قیمت طی ماه)، سپس با تجربه نمودن روندی نزولی در نهایت در سطح ۲/۵۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۲۸ فوریه تثبیت شد، بنابراین در مجموع، قیمت گاز طبیعی در بازار هنری‌هاب در انتهای ماه فوریه نسبت به انتهای ماه ژانویه، حدود ۱۶/۳ درصد کاهش را تجربه نمود. تولید گاز غنی ایالات متحده در ماه دسامبر به ۶۶/۷۱ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به ماه قبل، حدود ۲/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. خالص واردات گاز طبیعی این کشور با ۰/۷۴ میلیارد متر مکعب افزایش، به سطح ۰/۸۷ میلیارد متر مکعب رسید که حدود ۵۷۰ درصد رشد را نسبت به ماه قبل نشان می‌دهد. با توجه به سطح مصرف ۸۱/۲۷ میلیارد متر مکعبی ایالات متحده در ماه دسامبر، ۱۹/۱۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از ذخیره‌سازی‌های زیرزمینی این کشور برداشت شد.

طی ماه فوریه، میانگین قیمت واردات گاز طبیعی کشورهای اروپایی معادل ۶/۲۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود که حاکی از ۱۴/۸ درصد افزایش نسبت به ماه قبل است. در این ماه، ارزان‌ترین گاز طبیعی صادر شده به اروپا

گاز طبیعی منتقل شده از نروژ به اسپانیا با میانگین ۴/۵۱ دلار بود و گران‌ترین گاز وارد شده به اروپا از نروژ و الجزایر به ایتالیا توسط خطلوله با قیمت ۷/۷۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بوده است. تولید گاز طبیعی کشورهای اروپایی عضو OECD در ماه دسامبر ۲۰۱۶ معادل ۲۳/۰۴۶ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به ماه قبل ۳/۱ درصد افزایش یافت، واردات این کشورها در این ماه معادل ۶۶/۴۸۹ میلیارد متر مکعب (۳/۴۷۱ میلیارد متر مکعب بیشتر از ماه گذشته) و برداشت از ذخایر زیرزمینی نیز تقریباً معادل ۱۷/۰۰۹ میلیارد متر مکعب بود و در مجموع مصرف گاز طبیعی کشورهای اروپایی عضو OECD معادل ۶۲/۵۱۵ میلیارد متر مکعب در ماه دسامبر بود که حدود ۱۴/۳ درصد بیشتر از ماه نوامبر بود.

میانگین قیمت واردات LNG ژاپن در ماه دسامبر نسبت به نوامبر حدود ۰/۴ درصد افزایش یافت و به ۷/۱۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید و حجم واردات این کشور با حدود ۴ هزار تن افزایش، به ۷۵۴۹ هزار تن در این ماه رسید. میانگین قیمت واردات LNG کره جنوبی با حدود ۲/۶ درصد کاهش نسبت به ماه قبل، به ۷/۲۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در ماه دسامبر رسید، حجم واردات LNG این کشور با ۶۰۴ هزار تن افزایش، به سطح ۴۰۲۶ هزار تن رسید. میانگین قیمت واردات LNG چین با ۳ درصد افزایش، به ۷/۰۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو و حجم واردات LNG این کشور با ۳۸/۵ درصد افزایش، به سطح ۳۷۳۳ هزار تن در ماه دسامبر رسید.

۷. چشم انداز عرضه و تقاضای جهانی نفت تا سال ۲۰۴۰

با توجه به نقش و جایگاه نفت در تامین انرژی مورد نیاز جهان، لازم است تا اطلاعاتی در خصوص سطح قیمت، میزان عرضه و تقاضای آن در آینده وجود داشته باشد تا سیاستگذاران بتوانند در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های خود از این اطلاعات استفاده کنند. هر ساله چشم‌انداز انرژی از سوی مراجع مختلفی مانند اوپک، آژانس بین‌المللی انرژی و اداره اطلاعات انرژی آمریکا و .. ارائه می‌گردد. در این گزارش به بررسی چشم‌انداز ارائه شده برای نفت از سوی آژانس بین‌المللی انرژی پرداخته شده است.

- ✓ تا قبل از سال ۲۰۴۰ رشد تقاضای نفت به نقطه‌ای اوج نخواهد رسید. با توجه به اینکه پیدا کردن جایگزین‌های مناسب برای نفت در بخش حمل‌ونقل جاده‌ای و هوایی و بخش پتروشیمی بسیار دشوار است، رشد تقاضای نفت در این بخش‌ها به تنهایی از رشد کل تقاضای دنیا بیشتر خواهد بود.
- ✓ در جغرافیای تقاضای نفت تغییراتی وجود خواهد داشت: هند منبع اصلی رشد در آینده خواهد بود و چین نیز تا اوایل دهه‌ی ۲۰۳۰ در مصرف از آمریکا پیشی خواهد گرفت.
- ✓ در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید پیش‌بینی شده است که تولید خودروهای برقی به سرعت افزایش یابد و از ۱،۳ میلیون خودرو در سال ۲۰۱۵ به بیش از ۳۰ میلیون در سال ۲۰۲۵ برسد و تا سال ۲۰۴۰ بیشتر از ۱۵۰ میلیون خودروی برقی در دنیا وجود داشته باشد. قیمت باتری این خودروها کمتر از نصف

قیمت حال آن‌ها خواهد شد. در نتیجه انتظار می‌رود که مصرف نفت در این بخش تا حدود ۱،۳ میلیون بشکه در روز کاهش یابد.

- ✓ تولید نفت تایت در آمریکا در مقابل کاهش قیمت نفت، مقاوم‌تر از آن چیزی بود که فرض می‌شد. از این رو پیش‌بینی شده است تا اواخر دهه‌ی ۲۰۲۰ تولید نفت تایت در این کشور به بیش از ۶ میلیون بشکه در روز برسد و این کشور تا سال ۲۰۴۰ واردکننده خالص نفت نباشد.
- ✓ قوانین کربن‌زدایی که از سوی دولت‌های مختلف وضع شده است از یک‌سو و کاهش سرمایه‌گذاری در نفت و گاز از سوی دیگر، نشان‌دهنده کم‌رنگ شدن نقش نفت و کاهش تقاضا برای نفت است.

**تحولات اقتصادی و بازارهای نفت و گاز
در اسفندماه [فوریه]**

۱. تحولات اقتصاد جهانی

۱-۱. اقتصاد جهانی در یک نگاه

مسئله مهمی که در حال حاضر در سطح جهانی مطرح است، کاهش نرخ رشد سرمایه‌گذاری در اقتصادهای توسعه یافته و اقتصادهای نوظهور است. نرخ رشد سرمایه‌گذاری در این کشورها، در سال ۲۰۱۰ به‌طور متوسط ۱۰ درصد بوده ولی در سال ۲۰۱۶ به ۳،۵ درصد کاهش یافته است. نرخ رشد سرمایه‌گذاری فعلی کمتر از نرخ رشد متوسط ۲۵ سال گذشته است. کاهش سرمایه‌گذاری بر صنعت نفت و گاز جهان از چند جنبه قابل تأمل است. از یک سو کاهش رشد سرمایه‌گذاری باعث کاهش رشد اقتصادی خواهد شد و کاهش رشد اقتصادی خود منجر به کاهش بیشتر سرمایه‌گذاری می‌گردد. از سوی دیگر کاهش رشد اقتصادی، کاهش تقاضای نفت و گاز را در برخواهد داشت و کاهش سرمایه‌گذاری، بر سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز تأثیر گذار خواهد بود.

بنابر گزارش سرمایه‌گذاری IEA که در سال ۲۰۱۶ منتشر شد، سرمایه‌گذاری در بخش انرژی (که شامل بخش نفت و گاز هم می‌شود) در سال ۲۰۱۵ کاهشی ۸ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۴ داشته است. بنابر این گزارش، سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز جهان در سال ۲۰۱۵ معادل ۵۸۳ میلیارد دلار بوده که ۲۵ درصد کمتر از سال ۲۰۱۴ بوده است و پیش‌بینی شده در سال ۲۰۱۶ نیز حدود ۲۴ درصد کاهش یابد.

۱-۲. بررسی اقتصادهای توسعه یافته

۱-۲-۱. آمریکا

در ماه فوریه مقدار PMI آمریکا هم در بخش صنعت و هم در بخش خدمات نسبت به ماه قبل کاهش داشت. مقدار PMI بخش صنعت آمریکا از ۵۵ در ماه ژانویه به ۵۴،۳ و مقدار PMI بخش خدمات این کشور از ۵۵،۶ به ۵۳،۹ کاهش یافت. نرخ تورم آمریکا که از ماه ژوئیه ۲۰۱۶ وارد روند صعودی شده است، همچنان در این مسیر است و در ماه ژانویه با ۰،۲ درصد افزایش به ۲،۷ درصد رسید. نرخ بیکاری آمریکا که در ماه‌های قبل روند افزایشی داشت، در ماه فوریه تغییر جهت داد و با ۰،۳ درصد کاهش به ۴،۵ درصد رسید.

نرخ بهره آمریکا هم در ادامه سیاست تصویب شده در این کشور مبنی بر افزایش تدریجی نرخ بهره، در سومین مرحله، در ماه فوریه از ۰،۷۵ درصد به ۱ درصد افزایش داده شد.

جدول ۱-۱. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی آمریکا

تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)	بیکاری	نرخ بهره	تورم	PMI (service)	PMI (manufacturing)	آمریکا
-48.2	4.8	0.75	2.5	55.6	۵۵	ژانویه
-43.5	4.5	۱	2.7	۵۳/۹	54.3	فوریه

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۲-۲-۱. منطقه یورو

در ماه فوریه مقدار PMI بخش صنعت در منطقه یورو نسبت به ماه ژانویه افزایش اندکی داشت اما مقدار PMI بخش خدمات، از ۵۳،۷ به ۵۵،۶ رسید و افزایش قابل توجهی یافت. نرخ بهره منطقه یورو همچنان صفر درصد است اما نرخ تورم این منطقه که از ماه می وارد روند صعودی شده است، در ماه فوریه هم به حرکت در این مسیر ادامه داد و با ۰،۲ درصد افزایش به ۲ درصد رسید. تراز تجاری منطقه یورو در ماه ژانویه کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت و از ۲۸ میلیارد یورو به کسری تجاری معادل ۰،۶ میلیارد یورو رسید. آخرین بار که تراز تجاری منطقه یورو دچار کسری شده بود، ژانویه ۲۰۱۴ بود و از آن زمان تا کنون همواره تراز تجاری این منطقه مثبت بوده است.

جدول ۱-۲. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد یورو)
ژانویه	۵۵،۲	۵۳،۷	۱،۸	۰	۹،۶	-۰،۵۹۳
فوریه	۵۵،۵	۵۵،۶	۲	۰	۹،۵	

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۳-۲-۱. ژاپن

مقدار PMI بخش صنعت ژاپن از ۵۲،۷ در ماه ژانویه به ۵۳،۵ در ماه فوریه افزایش یافت ولی مقدار PMI بخش خدمات این کشور در ماه فوریه کاهش داشت و از ۵۲،۳ به ۵۱،۹ رسید. نرخ بهره ژاپن همچنان ۰،۱- درصد است و نرخ تورم این کشور هم در ماه فوریه ۰،۱ درصد کاهش یافت و به ۰،۳ درصد رسید. از سوی دیگر تراز تجاری ژاپن که در ماه ژانویه به شدت افت کرده و ژاپن با کسری‌ای بیش از ۱۰۰۰ میلیارد ین مواجه شده بود، در ماه فوریه مجدداً مثبت شد و به سطح ۸۱۳ میلیارد ین رسید.

جدول ۱-۳. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی ژاپن

ژاپن	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد ین)
ژانویه	۵۲،۷	۵۲،۳	۰،۴	-۰،۱	۳	-۱۰۸۷
فوریه	۵۳،۵	۵۱،۹	۰،۳	-۰،۱	۲۸	۸۱۳

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۳-۱. بررسی اقتصادهای نوظهور (BRICs)

۱-۳-۱. چین

در ماه فوریه مقدار PMI چین در بخش صنعت افزایش یافت و به ۵۱،۷ رسید ولی مقدار PMI بخش خدمات این کشور از ۵۳،۱ به ۵۲،۶ کاهش یافت.

نرخ تورم چین که در یک روند صعودی از ۱،۳ درصد در ماه اوت ۲۰۱۶ به ۲،۵ درصد در ماه ژانویه ۲۰۱۷ رسیده بود، در ماه فوریه کاهش قابل توجه داشت و ۰،۸ درصد شد و نرخ بهره چین همچنان ۴،۳۵ درصد است. از سوی دیگر تراز تجاری چین که در ماه ژانویه بیش از ۵۱ میلیارد دلار بود در ماه فوریه دچار کسری ای بیش از ۹ میلیارد دلار شد و به این ترتیب تراز تجاری این کشور منفی گردید.

جدول ۱-۴. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی چین

تراز تجاری (صد میلیون دلار آمریکا)	بیکاری	نرخ بهره	تورم	PMI (service)	PMI (manufacturing)	چین
۵۱۴		۴.۳۵	۲.۵	۵۳.۱	۵۱	ژانویه
-۹۱.۵		۴.۳۵	۰.۸	۵۲.۶	۵۱.۷	فوریه

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۳-۲. هند

در ماه فوریه مقدار PMI بخش صنعت هند تغییر قابل توجهی نسبت به ماه ژانویه نداشت اما مقدار PMI بخش خدمات این کشور که در ماه ژانویه به زیر ۵۰ رفته بود، در ماه فوریه افزایش یافت و دوباره بالای مرز ۵۰ قرار گرفت. نرخ تورم هند که از ماه اوت سال گذشته وارد روند نزولی شده بود، در ماه فوریه از این مسیر خارج شد و اندکی افزایش یافت و نرخ بهره هند همچنان ۶،۲۵ درصد است. در ماه فوریه تراز تجاری هند مانند ماه‌های گذشته منفی بود و این کشور همچنان با کسری تراز تجاری مواجه است.

جدول ۱-۵. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی هند

تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)	نرخ بهره	تورم	PMI (service)	PMI (manufacturing)	هند
-۹۸۴۱	۶.۲۵	۳.۱۷	۴۸.۷	۵۰.۴	ژانویه
-۸۸۹۶	۶.۲۵	۳.۶۵	۵۰.۳	۵۰.۷	فوریه

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۳-۳. روسیه

در ماه‌های گذشته مقادیر PMI روسیه هم در بخش صنعت و هم در بخش خدمات روند مثبتی داشت اما در ماه فوریه از این مسیر خارج شد. مقدار PMI بخش صنعت روسیه از ۵۴،۷ در ماه ژانویه به ۵۲،۴ در ماه فوریه و مقدار PMI بخش خدمات این کشور از ۵۸،۴ به ۵۵،۵ رسید که البته هنوز مقادیری بالا و خوب هستند. نرخ تورم روسیه هم که به‌طور کلی در طول سال ۲۰۱۶ روندی نزولی داشت، با همین روند وارد سال جدید شد و در ادامه این روند از ۵ درصد در ماه ژانویه به ۴،۶ درصد در ماه فوریه رسید و نرخ بهره روسیه همچنان ۱۰ درصد است.

جدول ۱-۶. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی روسیه

روسیه	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
ژانویه	۵۴.۷	۵۸.۴	۵	۱۰	۵.۶	
فوریه	۵۲.۴	۵۵.۵	۴.۶	۱۰		

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۳-۴. برزیل

مقادیر PMI برزیل در هر دو بخش صنعت و خدمات اگرچه افزایش داشت اما همچنان در سطح پایینی قرار دارد. بانک مرکزی برزیل نرخ بهره این کشور را در سه ماه آخر سال ۲۰۱۶ با کاهش‌های ماهانه از ۱۴،۲۵ درصد به ۱۳ درصد رساند، سپس در ماه ژانویه دوباره نرخ بهره را بالا برد و نرخ ۱۳،۷۵ درصد را اعلام کرد و در ماه فوریه مجدداً نرخ بهره را به ۱۳ درصد کاهش داد.

این در حالیست که نرخ تورم برزیل که از ابتدای سال ۲۰۱۶ در روند نزولی پیش رفته و در ماه دسامبر به ۶،۲۹ درصد رسیده بود، سال جدید را نیز با همین روند آغاز کرد و در ژانویه معادل ۵،۳۵ درصد و در فوریه ۴،۷۶ درصد شد. اما نرخ بیکاری در برزیل، همچنان در حال افزایش است و در ماه فوریه با ۰،۶ درصد افزایش دیگر به ۱۳،۲ درصد رسید.

جدول ۱-۷. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی برزیل

برزیل	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
ژانویه	۴۴	۴۵.۱	۵.۳۵	۱۳.۷۵	۱۲.۶	۲.۷۲۴
فوریه	۴۶.۹	۴۶.۴	۴.۷۶	۱۳	۱۳.۲	۴.۵۶

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۴-۴. بررسی اقتصادهای آسیا

۱-۴-۱. ترکیه

مقدار PMI بخش صنعت ترکیه از ۴۸،۷ در ژانویه به ۴۹،۷ در فوریه افزایش یافت و به مرز ۵۰ نزدیک شد ولی نتوانست از این مرز بگذرد.

نرخ بهره ترکیه که در ماه نوامبر از ۷،۵ درصد به ۸ درصد افزوده شد، همچنان ۸ درصد است اما نرخ تورم ترکیه که از ماه ژوئیه وارد روند نزولی شده و از ۸،۷۹ درصد به ۷ درصد در ماه نوامبر رسیده بود، در ماه‌های گذشته افزایش یافت و در ماه فوریه به ۱۰،۱۳ درصد رسید.

تراز تجاری این کشور نیز همچنان منفی است هرچند در ماه فوریه مقداری از کسری تراز تجاری ترکیه کاسته شد اما همچنان کسری تراز وجود دارد.

جدول ۱-۸. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی ترکیه

ترکیه	PMI (manufacturing)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
ژانویه	۴۸.۷	۹.۲۲	۸		-۴.۳۰۸
فوریه	۴۹.۷	۱۰.۱۳	۸		-۳.۶۹

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۴-۲. کره جنوبی

مقدار PMI بخش صنعت کره جنوبی از ۴۹ در ماه ژانویه به ۴۹،۲ در ماه فوریه افزایش یافت. نرخ بهره کره جنوبی همچنان همان ۱،۲۵ درصد است و نرخ تورم این کشور هم با ۰،۱ درصد کاهش، در ماه فوریه به ۱،۹ درصد رسید. تراز تجاری کره جنوبی در ماه فوریه افزایش قابل توجهی داشت و مقدار آن نسبت به ماه ژانویه دو برابر شد و به ۶،۵ میلیارد دلار رسید.

جدول ۱-۹. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی کره جنوبی

کره جنوبی	PMI (manufacturing)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
ژانویه	۴۹	۲	۱.۲۵	۳.۶	۳.۲
فوریه	۴۹.۲	۱.۹	۱.۲۵		۶.۵۵

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۱-۴-۳. اندونزی

مقدار PMI بخش صنعت اندونزی پس از سه ماه که کمتر از ۵۰ بود، در ماه ژانویه از مرز ۵۰ گذشت اما نتوانست این مقدار را حفظ کند و در ماه فوریه دوباره به زیر مرز ۵۰ آمد. نرخ بهره این کشور هم که برای ششمین بار در سال ۲۰۱۶، در ماه اکتبر از ۵ درصد به ۴،۷۵ درصد کاهش داده شد، همچنان در همین نرخ است. از سوی دیگر، نرخ تورم اندونزی هم در سال ۲۰۱۶ روند ثابتی نداشت و از ۴،۱۴ درصد در ابتدای سال ۲۰۱۶ در نهایت به ۳،۰۲ درصد در پایان سال کاهش یافت. نرخ تورم این کشور از ابتدای سال ۲۰۱۷ وارد روند افزایشی شده و به این ترتیب در ماه فوریه به ۳،۸۳ درصد رسیده است.

جدول ۱-۱۰. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی اندونزی

اندونزی	PMI (manufacturing)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیون دلار آمریکا)
ژانویه	۵۰.۴	۳.۴۹	۴.۷۵		۱۳۹۶
فوریه	۴۹.۳	۳.۸۳	۴.۷۵		۱۳۱۹

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۴-۴-۱. مالزی

مقدار PMI بخش صنعت مالزی در سال ۲۰۱۶ بین ۴۷ و ۴۸ در نوسان بود و سال ۲۰۱۷ را هم با مقدار ۴۸،۶ آغاز کرد اما در ماه فوریه اندکی افزایش یافت و به ۴۹،۴ رسید.

نرخ بهره در مالزی از ماه جولای همچنان ۳ درصد است و نرخ تورم این کشور که از ماه ژوئیه ۲۰۱۶ وارد روند صعودی شده همچنان در این مسیر در حرکت است به طوری که نرخ تورم در مالزی از ۳،۲ درصد در ماه ژانویه به ۴،۵ درصد در ماه فوریه رسید.

تراز تجاری مالزی در ماه فوریه افزایش قابل توجهی نمود و مقدار آن در ماه فوریه نسبت به ماه ژانویه نزدیک به دو برابر شد.

جدول ۱-۱۱. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی مالزی

مالزی	PMI (manufacturing)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد رینگت)
ژانویه	۴۸،۶	۳،۲	۳	۳،۵	۴،۷۴
فوریه	۴۹،۴	۴،۵	۳		۸،۷۰۹

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۴-۴-۱. سنگاپور

مقدار PMI بخش صنعت سنگاپور در ماه فوریه ۵۰،۹ اعلام شد که نسبت به ماه قبل تغییر محسوسی نداشت. بانک مرکزی پس از آنکه در ماه‌های نخست سال، با حرکتی نوسانی، نرخ بهره را کم و زیاد می‌کرد، از ماه اوت به‌طور مرتب نرخ بهره سنگاپور را ماهانه کاهش داد و به این ترتیب این نرخ از ۰،۳۸ درصد در ماه اوت به ۰،۰۶ درصد در ماه نوامبر رسید اما دوباره در ماه دسامبر، بانک مرکزی سنگاپور نرخ بهره این کشور را افزایش داد و به ۰،۴۶ درصد رساند. در ماه ژانویه مجدداً بانک مرکزی نرخ بهره را به ۰،۱۵ درصد کاهش داد و در ماه فوریه به ۰،۴۷ درصد بازگرداند. روند کاهشی نرخ بهره در ماه‌های قبل از دسامبر، کمک کرد تا سرانجام نرخ تورم سنگاپور که در ماه می تا ۱،۶- درصد رسیده بود، افزایش یابد و سرانجام در ماه نوامبر از محدوده منفی خارج و برابر با صفر شود. نرخ تورم این کشور در ماه ژانویه به ۰،۶ درصد و در ماه فوریه به ۰،۷ درصد افزایش یافت. تراز تجاری سنگاپور سال ۲۰۱۷ را با کاهش قابل توجهی شروع کرد. تراز تجاری این کشور از ۶ میلیارد دلار سنگاپور در ماه دسامبر به حدود ۳ میلیارد دلار در ژانویه رسید ولی در ماه فوریه این کاهش جبران شد و تراز تا ۷،۷ میلیارد دلار سنگاپور بالا رفت.

جدول ۱-۱۲. مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی سنگاپور

سنگاپور	PMI (manufacturing)	تورم	نرخ بهره	بیکاری	تراز تجاری (میلیارد دلار سنگاپور)
ژانویه	۵۱	۰،۶	۰،۱۵		۳،۲۸۷
فوریه	۵۰،۹	۰،۷	۰،۴۷		۷،۷۵۳

منبع: IMF و world bank و HSBC و Markit

۲. تحولات قیمت نفت خام

۱-۲. روند قیمت‌های نفت در ماه فوریه ۲۰۱۷

در ماه فوریه قیمت نفت خام‌های شاخص نسبت به متوسط ماه ژانویه افزایش یافت. قیمت سبداوپک با ۰/۹۷ دلار افزایش نسبت به ماه ژانویه به ۵۳/۳۷ دلار، قیمت نفت دویی با ۰/۷۰ دلار افزایش به ۵۴/۴۱ دلار و متوسط قیمت نفت خام عمان با ۱/۱۱ دلار افزایش نسبت به متوسط ماه قبل به ۵۵/۱۲ دلار در بشکه رسید. علاوه بر این متوسط قیمت نفت خام برنت موعددار، وست تگزاس و اورال به ترتیب ۰/۴۸، ۰/۹۰ و ۰/۲۵ دلار در بشکه افزایش یافت. در جدول زیر نوسانات ماهانه قیمت نفت خام‌های شاخص ملاحظه می‌شود.

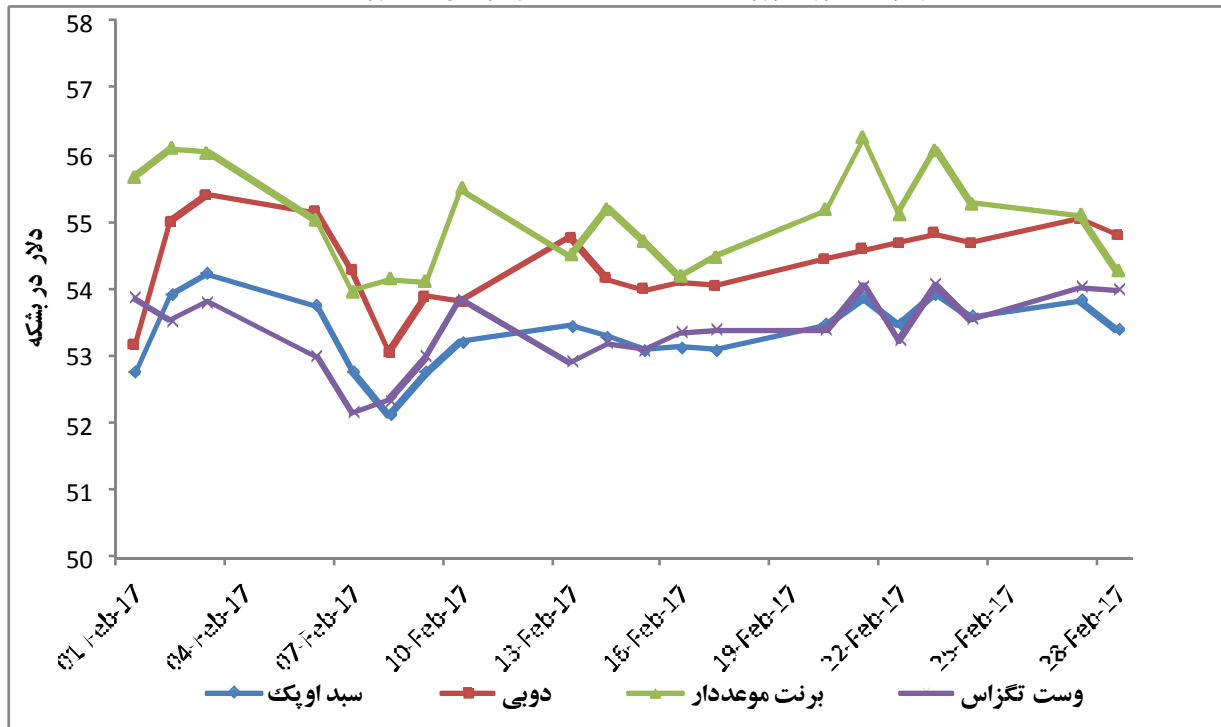
جدول ۱-۲. قیمت ماهانه نفت خام‌های شاخص در بازار تک محموله (دلار در بشکه)

ماه	نفت خام شاخص	سبداوپک	وست تگزاس	برنت موعددار	اورال (سیف)	دویی	عمان	تاپیس
۲۰۱۳	۱۰۵/۸۷	۹۷/۹۶	۱۰۸/۶۲	۱۰۸	۱۰۵/۴۵	۱۰۵/۵۱	۱۱۴/۳۹	
۲۰۱۴	۹۶/۲۹	۹۳/۲۶	۹۹/۰۸	۹۸/۰۸	۹۶/۷۱	۹۷/۰۴	۱۰۳/۱۵	
۲۰۱۵	۴۹/۴۹	۴۸/۷۳	۵۲/۴۱	۵۱/۹	۵۰/۹۴	۵۱/۲۱	۵۵/۷۵	
۲۰۱۶	۴۰/۶۸	۴۳/۲۱	۴۳/۶۹	۴۲/۰۹	۴۱/۳۲	۴۱/۸۹	۴۵/۶۲	
ژانویه ۲۰۱۷	۵۲/۴	۵۲/۵	۵۴/۵۸	۵۳/۴۲	۵۳/۷۱	۵۴/۰۱	۵۶/۷۴	
فوریه ۲۰۱۷	۵۳/۳۷	۵۳/۴	۵۵/۰۶	۵۳/۶۷	۵۴/۴۱	۵۵/۱۲	۵۷/۲۱	
	تغییرات فوریه ۲۰۱۷ نسبت به ژانویه ۲۰۱۷ (دلار در بشکه)	۰/۹۷	۰/۹	۰/۴۸	۰/۲۵	۰/۷	۱/۱۱	۰/۴۷
	تغییرات فوریه ۲۰۱۷ نسبت به ژانویه ۲۰۱۷ (درصد)	۱/۸۵	۱/۷۱	۰/۸۸	۰/۴۷	۱/۳۰	۲/۰۶	۰/۸۳

منبع: اوپک

بررسی روند روزانه قیمت نفت خام‌های شاخص در ماه فوریه نشان می‌دهد که قیمت‌ها تا ۸ فوریه روند نزولی داشت سپس با نوساناتی روند صعودی به خود گرفت. قیمت سبداوپک بین ۵۲/۱۳ و ۵۴/۲۴ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۵۲/۷۶ دلار در بشکه در اول فوریه به ۵۳/۴۰ دلار در بشکه در ۲۸ فوریه رسید.

نمودار ۱-۲. روند روزانه نفت خام‌های شاخص در طی ماه فوریه ۲۰۱۷

منبع: اوپک

۲-۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه فوریه

ذیلاً مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف کننده و تقویت کننده ذکر شده است:

۲-۲-۱. عوامل تقویت کننده:

- توافق اوپک و غیر اوپک برای کاهش $\frac{1}{8}$ میلیون بشکه از سطح تولید خود، اگر چه در ماه ژانویه کشورهای غیر اوپکی پایبندی بالایی به توافق نداشتند اما پایبندی اعضای اوپک فراتر از حد انتظار بود. بر اساس آمار اعلام شده توسط منابع ثانویه، میزان پایبندی اوپکی‌ها بیش از ۹۰ درصد بود و غیر اوپکی‌ها نیز حدود ۴۰ درصد پایبندی داشته‌اند. کمیته ناظر بر توافق نیز گزارش داد که پایبندی اوپک و غیر اوپک به توافق ۸۶ درصد بوده است. علاوه بر این بر اساس آمار مقدماتی منتشر شده پایبندی اعضای اوپک در ماه فوریه نیز بالا بوده و بر اساس برآوردهای رویترا حدود ۹۴ درصد بوده است.
- بر اساس آمار منتشر شده توسط وزارت بازرگانی آمریکا، رشد اقتصاد این کشور در سال ۲۰۱۶ به مقدار $\frac{1}{9}$ درصد بود که بیشتر از مقدار پیش بینی شده قبلی بود.

۳. وزیر نفت کویت گفت: قیمتهای کنونی برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان مناسب است و پابندی تولیدکنندگان به توافق انجام شده تاکنون دل گرم کننده بوده است.
۴. کاهش ارزش دلار، در هفته اول فوریه نرخ برابری دلار در مقابل یورو به ۱/۰۸ دلار در مقابل یک یورو رسید.
۵. عدم تغییر نرخ بهره آمریکا از سوی فدرال رزرو بعد از نشست کمیته پولی این نهاد.
۶. وزارت بازرگانی آمریکا اعلام کرد در ماه دسامبر هزینه های مصرف کنندگان در آمریکا به مقدار ۰/۵ درصد افزایش یافته و نرخ رشد آن در سال ۲۰۱۶ به مقدار ۳/۸ درصد بوده است.
۷. افزایش خالص وضعیت بورس بازان در بازار نایمکس، در هفت روز منتهی به ۳۱ ژانویه ۲۰۱۷ خالص وضعیت خرید بورسبازان در بخش آتی ها به مقدار ۷۶۴۲ قرارداد افزایش یافت و به سطح ۳۷۴۴۶۴ قرارداد رسید.
۸. در هفته منتهی به ۲۷ ژانویه ۲۰۱۷ تولید نفت خام آمریکا با ۴۶ هزار بشکه در روز کاهش به ۸/۹۱۶ میلیون بشکه در روز رسید. البته در طی چند ماه گذشته روند کلی تولید نفت خام آمریکا صعودی بوده و نسبت به هفته اول اکتبر ۲۰۱۶ حدود ۴۶۵ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. یکی از نگرانیهای اصلی در مورد میزان تاثیرگذاری توافق اخیر اوپک و غیر اوپک، میزان رشد تولید نفت خام آمریکا است که در صورت تسریع رشد تولید، اثرگذاری تصمیم اوپک را در تقویت قیمت نفت کاهش خواهد داد.
۹. در ماه ژانویه تولید روسیه ۱۱۷ هزار بشکه در روز کاهش یافت. این امر بیانگر پابندی نسبی روسیه به توافق اخیر با اوپک است.
۱۰. در پی آزمایش موشکی جمهوری اسلامی ایران، آمریکا اعلام کرد که تحریمات جدیدی را علیه ایران اعمال خواهد کرد.
۱۱. بر اساس گزارش رویتر به نقل از منابع اوپکی، در صورتیکه در شش ماهه نخست سال ۲۰۱۷ سطح ذخیره سازیهای تجاری نفت خام و فرآورده کاهش قابل ملاحظه ای نداشته باشد، در شش ماهه دوم سال ۲۰۱۷ اوپک کاهش بیشتری را انجام داده و یا توافق کنونی را تمدید خواهد کرد.
۱۲. در هفت روز منتهی به ۱۴ فوریه، خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۳۱۵۰۹ قرارداد افزایش به ۳۸۳۵۳۲ قرارداد رسید.
۱۳. بر اساس برنامه های بارگیری، صادرات عراق از جنوب در ماه مارس به دلیل انجام عملیات تعمیر و نگهداری در حوزه های جنوبی این کشور کاهش خواهد یافت و ۳/۶۴ در ماه فوریه به ۳/۰۱۳ میلیون

بشکه در روز خواهد رسید که پایین ترین سطح از آگوست ۲۰۱۶ است. در ماه ژانویه پایبندی عراق حدود ۴۰ درصد و حجم تخلف این کشور ۱۲۵ هزار بشکه در روز بود.

۱۴. اظهارات مقامات نفتی کشورهای عضو اوپک مبنی بر ادامه پایبندی به توافق اوپک در طی ماه‌های آتی.
 ۱۵. در هفت روز منتهی به ۲۱ فوریه، خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۲۱۷۹۶ قرارداد افزایش به ۴۰۵۳۲۸ قرارداد رسید که سطح بی‌سابقه‌ای در چندین سال گذشته است. البته افزایش بی‌سابقه خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار آتی‌ها این نگرانی را ایجاد کرده است که در صورتیکه انتظار قیمت بالاتری نباشد بورسبازانی که وضعیت خرید اتخاذ کرده‌اند از بازار خارج شده و منجر به کاهش قیمت شود.

۱۶. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۷ فوریه سطح ذخیره سازه‌های بنزین آمریکا با ۲/۷ میلیون بشکه کاهش به ۲۵۶/۴ میلیون بشکه رسید و سطح ذخیره سازه‌های فرآورده‌های میان تقطیر آمریکا با ۵ میلیون بشکه کاهش به ۱۶۵/۱ میلیون بشکه رسید.

۱۷. انتشار آمار صادرات نفت عربستان که نشان داد صادرات این کشور در ماه دسامبر نسبت به ماه نوامبر به مقدار ۲۴۴ هزار بشکه در روز کاهش یافته است.

۱۸. بر اساس نظرسنجی‌ای که از کارشناسان شرکت کننده در نشست موسسه پلاتس انجام شد آنها پیش‌بینی کردند که نفت برنت تا پایان سال جاری در فاصله ۵۵ تا ۶۰ دلار نوسان خواهد کرد.

۱۹. دبیر کل اوپک گفت: انتظار می‌رود کشورهای عضو این سازمان در ماه‌های آینده تلاش بیشتری را در جهت اجرای توافق اوپک از خود نشان دهند، زیرا علیرغم اجرای بخش زیادی از تعهدات خود برای کاهش عرضه نفت توسط تولیدکنندگان بزرگ، همچنان میزان عرضه نفت در بازار در حجم بالایی قرار دارد. همچنین گفت احتمال تمدید طرح کاهش حجم تولید نفت اعضای اوپک تا اواخر سال جاری وجود دارد.

۲۰. وزیر انرژی روسیه اعلام کرد احتمال تمدید توافق اوپک تا پایان سال جاری وجود دارد.

۲۱. کاهش تولید نفت خام عراق در ماه فوریه.

۲۲. احمد الکعبی، نماینده امارات در اوپک گفت: امارات به طور کامل به کاهش تولید اوپک متعهد است و اقدامات لازم برای تضمین پایبندی کامل در دوره شش ماهه توافق اوپک را انجام می‌دهد.

۲۳. بر اساس نظر سنجی رویترا از ۳۱ تحلیل‌گر نفتی، قیمت نفت برنت در سال ۲۰۱۷ در سطح ۵۷/۵۲ دلار خواهد بود اما به دلیل رشد تولید شیل در آمریکا بعید است که به بالای ۶۰ دلار صعود کند.

۲۴. وزیر انرژی روسیه در مصاحبه‌ای گفت صحبت از تمدید توافق کنونی هنوز زود است اما امکان تمدید توافق اوپک تا پایان سال جاری وجود دارد. علاوه بر این اعلام کرد که در صورتیکه سایر کشورهای غیر اوپک به تعهدات خود عمل نکنند روسیه بعید است کاهش تولید بیشتری داشته باشد.

۲-۲-۲. عوامل تضعیف‌کننده:

۱. وجود مازاد عرضه نفت در بازار، برآوردها از وضعیت عرضه و تقاضا نشان می‌دهد که در سه ماهه اول ۲۰۱۷ همچنان بازار با مازاد عرضه مواجه است اگرچه توافق اوپک و غیر اوپک برای کاهش سطح تولید، باعث کاهش نگرانی‌ها نسبت به مازاد عرضه در سال ۲۰۱۷ شده است.
۲. ادامه روند افزایشی تولید نفت خام آمریکا.
۳. افزایش تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا، در هفته منتهی به ۳ فوریه ۲۰۱۷ تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۵۸۳ دکل رسید که نسبت به هفته قبل آن ۱۷ دکل افزایش داشت.
۴. بر اساس گزارش API در هفته منتهی به ۲۷ ژانویه سطح ذخیره‌سازی‌های نفت خام آمریکا ۵/۸ میلیون بشکه افزایش یافت.
۵. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد در هفته منتهی به ۲۷ ژانویه سطح ذخیره‌سازی‌های نفت خام این کشور ۶/۵ میلیون بشکه افزایش یافته و به سطح ۴۹۴/۸ میلیون بشکه رسیده است در حالیکه پیش‌بینی می‌شد ۳/۱ میلیون بشکه افزایش یابد. ذخیره‌سازیها در سطحی بالاتر از متوسط پنج سال گذشته است و نسبت به سال گذشته در همین مقطع زمانی ۲۳/۵ میلیون بشکه بالاتر است.
۶. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ ژانویه سطح ذخیره‌سازیهای بنزین این کشور با ۳/۹ میلیون بشکه افزایش به ۲۵۷/۱ میلیون بشکه و سطح ذخایر فرآورده‌های میان تقطیر با ۰/۸ میلیون بشکه افزایش به ۱۷۰/۷ میلیون بشکه رسید.
۷. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۰ فوریه سطح ذخیره‌سازی‌های نفت خام این کشور ۹/۵ میلیون بشکه افزایش یافت و به سطح ۵۱۸/۱ میلیون بشکه رسید. بر اساس گزارش API نیز حجم ذخایر ۹/۹ میلیون بشکه افزایش یافت این در حالیست که پیش‌بینی می‌شد ۳/۵ میلیون بشکه افزایش یابد.

۸. در هفته منتهی به ۱۷ فوریه ۲۰۱۷ تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۵۹۷ دکل رسید که نسبت به هفته ماقبل آن ۶ دکل افزایش داشت. نکته قابل توجه در آمار دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا، افزایش نرخ رشد آن در چند هفته گذشته است.
۹. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا تولید نفت شیل در ماه مارس با ۸۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۴/۸۷ میلیون بشکه در روز خواهد رسید
۲۵. تقویت دلار، اگرچه در هفته اول فوریه نرخ دلار کاهشی بود و نرخ برابری دلار در مقابل یورو به ۱/۰۸ دلار در مقابل یک یورو رسید اما در ادامه روند افزایشی به خود گرفت و تا ۲۸ فوریه به ۱/۰۵ دلار در مقابل یک یورو رسید.
۱۰. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۰ فوریه سطح ذخیره‌های بنزین آمریکا با ۲/۹ میلیون بشکه افزایش به ۲۵۹/۱ میلیون بشکه رسید.
۱۱. صادرات عراق در ۱۵ روز اول ماه فوریه به ۳/۹۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۲۲ هزار بشکه در روز بیش از میانگین ماه ژانویه است.
۱۲. یکی از اعضای هیات مدیره شرکت ملی نفت لیبی گفت تولید این کشور به بیش از ۷۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است و تا آگوست ۲۰۱۷ به ۱/۲ میلیون بشکه و تا مارس ۲۰۱۸ به ۱/۷ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.
۱۳. در هفته منتهی به ۲۴ فوریه ۲۰۱۷ تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۶۰۲ دکل رسید که نسبت به هفته ماقبل آن ۵ دکل افزایش داشت.
۱۴. وزیر نفت قطر گفت که پایبندی غیر اوپک در ماه فوریه ۵۰ درصد خواهد بود.
۱۵. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۷ فوریه برای هفتمین هفته متوالی سطح ذخیره‌های نفت خام این کشور ۶۰۰ هزار بشکه افزایش یافت و به سطح ۵۱۸/۷ میلیون بشکه رسید. در حالیکه پیش‌بینی می‌شد ۳/۵ میلیون بشکه افزایش یابد.
۱۶. افزایش صادرات نفت خام متوسط ترش آمریکا به بازار آسیا.
۱۷. در هفته منتهی به ۳ مارس ۲۰۱۷ تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۶۰۹ دکل رسید که نسبت به هفته ماقبل آن ۷ دکل افزایش داشت.

۱۸. در هفت روز منتهی به ۲۸ فوریه، خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۳۶۷۲۶ قرارداد کاهش به ۳۶۸۶۰۲ قرارداد رسید که با وجود کاهش هنوز سطح بی‌سابقه‌ای در چندین سال گذشته است و این نگرانی را ایجاد کرده است که در صورتیکه انتظار قیمت بالاتری نباشد بورسبازانی که وضعیت خرید اتخاذ کرده‌اند از بازار خارج شده و منجر به کاهش قیمت شود.

۱۹. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۲۴ فوریه برای هشتمین هفته متوالی، سطح ذخیره سازهی نفت خام این کشور ۱/۵ میلیون بشکه افزایش یافت و به سطح ۵۲۰/۲ میلیون بشکه رسید. در حالیکه پیش بینی میشد که ۳/۱ میلیون بشکه افزایش یابد.

۲۰. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۲۴ فوریه سطح ذخیره سازهی بنزین آمریکا با ۵۰۰ هزار بشکه کاهش به ۲۵۵/۹ میلیون بشکه رسید و سطح ذخیره سازهی فرآورده‌های میان تقطیر آمریکا با ۹۰۰ هزار بشکه کاهش به ۱۶۴/۲ میلیون بشکه رسید

۲۱. عربستان سعودی بعد از آنکه برای دو ماه متوالی قیمت رسمی فروش نفت خود به آسیا را افزایش داده بود قیمت نفت فوق سبک خود را برای محموله‌های ماه آوریل ۷۵ سنت کاهش داد.

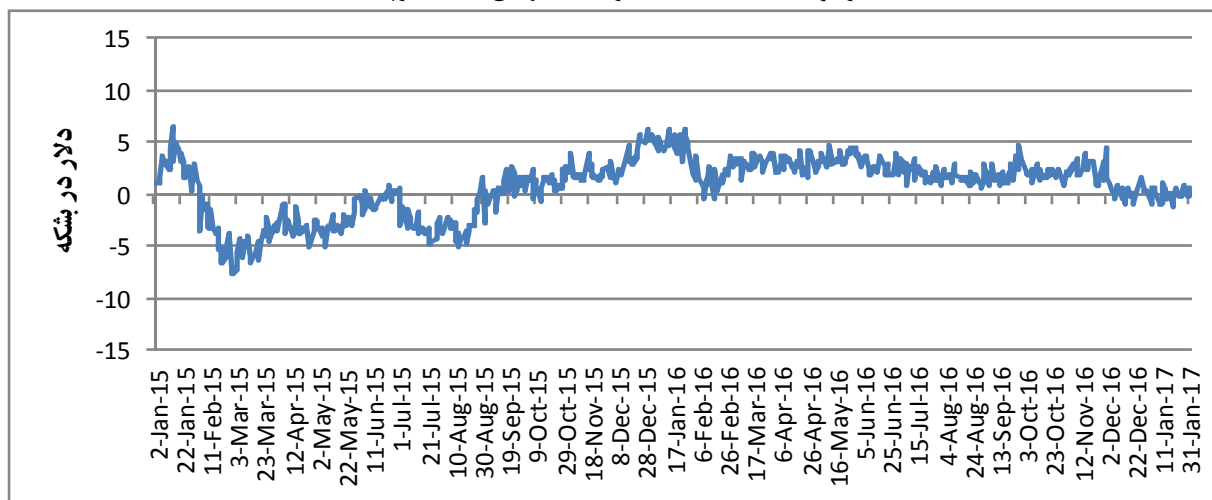
۲۲. عدم تغییر تولید روسیه در ماه فوریه نسبت به ماه ژانویه.

۲۳. پیش بینی افزایش تولید نفت دریای شمال در ماه آوریل.

۳-۲. اختلاف قیمت وست تگزاس و سایر نفت‌های شاخص

اختلاف قیمت وست تگزاس با سبد اوپک در ماه ژانویه ۰/۱۰ دلار در بشکه بود که در ماه فوریه به ۰/۰۳ دلار در بشکه رسید و اختلاف قیمت وست تگزاس با برنت از ۲/۰۸- در ماه ژانویه به ۱/۶۶- در ماه ژانویه رسید.

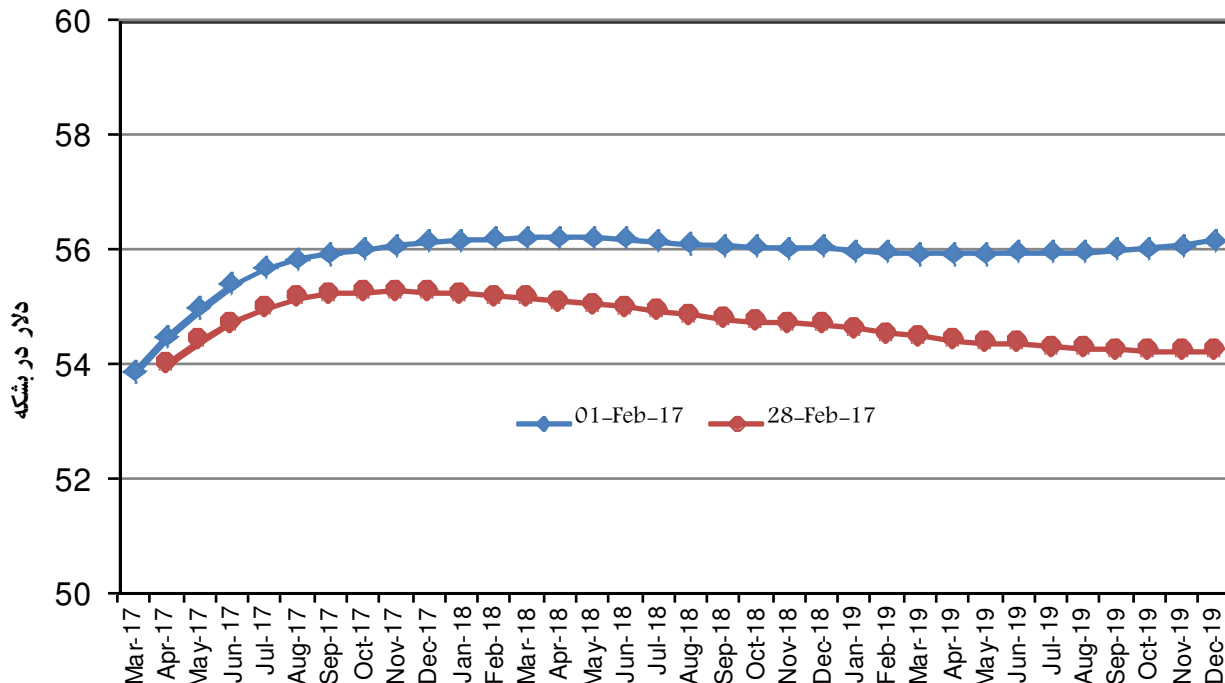
نمودار ۲-۲. اختلاف قیمت وست تگزاس با سبد اوپک

۴-۲. قیمت نفت در بازار آتی‌ها

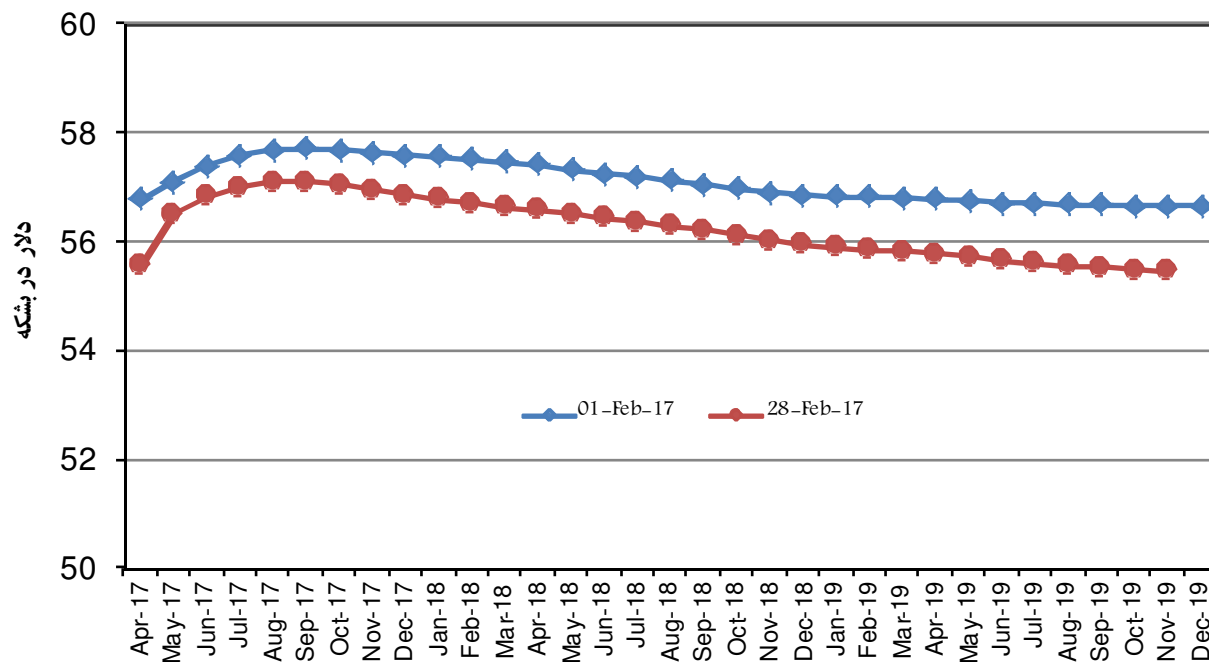
در ماه فوریه ۲۰۱۷ قیمت قراردادهای آتی ماههای نزدیک در دو بازار نایمکس و آیس (ICE) در حالت پیش‌بهین قرار داشت. در بازار نایمکس در اول فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۳/۸۸ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئن ۲۰۱۷ به مقدار ۱/۵۳ دلار در بشکه پایین‌تر بود. این وضعیت تا پایان ماه فوریه ادامه یافت و در ۲۸ فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۴/۰۱ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئیه ۲۰۱۷ به مقدار ۰/۹۹ دلار در بشکه پایین‌تر بود. بازار آیس نیز در وضعیت پیش‌بهین قرار داشت و در اول فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۶/۸۰ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم یعنی ژوئیه ۲۰۱۷ به مقدار ۰/۷۹ دلار در بشکه پایین‌تر بود و در ۲۸ فوریه قیمت قراردادهای ماه اول ۵۵/۵۹ دلار در بشکه بود که نسبت به قراردادهای ماه چهارم به مقدار ۱/۴۲ دلار در بشکه پایین‌تر بود.

نمودار ۲-۳. قیمت آتی نفت خام وست تگزاس در بازار نایمکس در اول و بیست و هشتم فوریه ۲۰۱۷

Source: <http://www.cmegroup.com>

نمودار ۲-۴. قیمت آتی نفت خام برنت در بازار آیس در اول و بیست و هشتم فوریه ۲۰۱۷

Source: <https://www.theice.com>

۳. وضعیت عرضه در بازار جهانی نفت

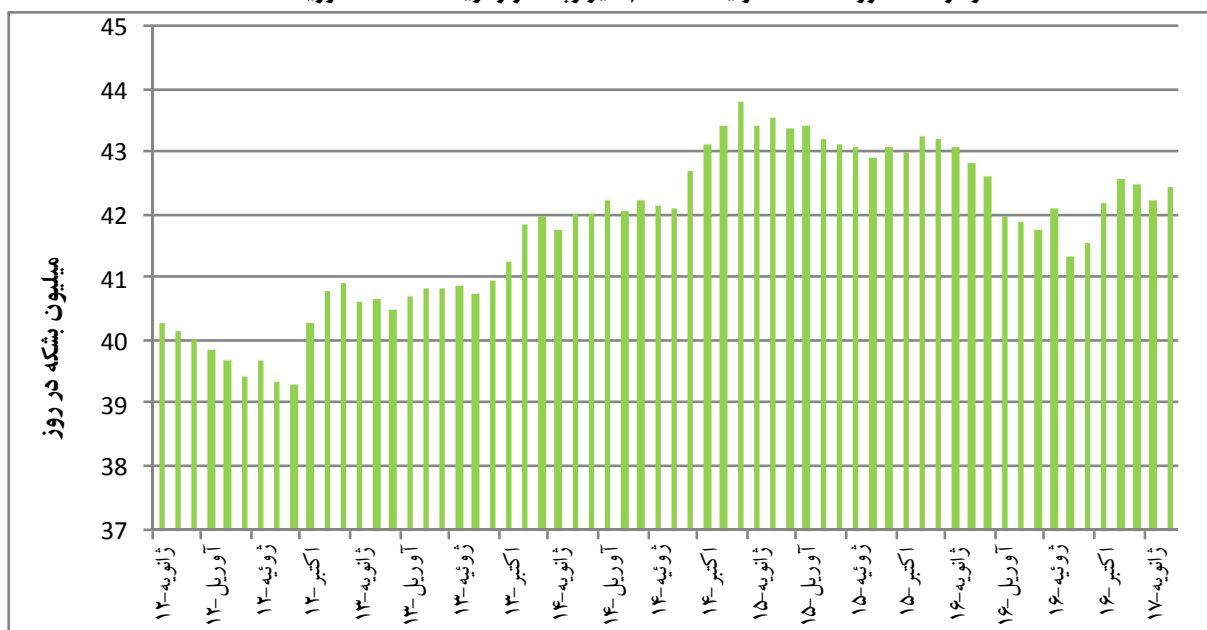
بر اساس آخرین برآوردهای سازمان اوپک، عرضه جهانی در سال ۲۰۱۶ با ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش نسبت به سال ۲۰۱۵ به ۹۵/۸ میلیون بشکه در روز رسید. پیش‌بینی می‌شود عرضه جهانی در سال ۲۰۱۷ نیز روندی صعودی داشته باشد. در ادامه عرضه جهانی نفت به تفکیک اوپک و غیراوپک بررسی می‌شود.

۳-۱. عرضه غیراوپک

۳-۱-۱. تولید نفت خام

در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید نفت خام غیراوپک ۴۲/۴۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۲۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت و ۲۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط تولید سال ۲۰۱۶ بود. همانطور که در نمودار زیر ملاحظه می‌شود، تولید نفت خام غیراوپک از دسامبر ۲۰۱۴ روند نزولی به خود گرفت و این روند تا آگوست ۲۰۱۵ ادامه یافت اما از آگوست ۲۰۱۵ تا پایان سال روند نزولی تولید متوقف شد و در سال ۲۰۱۶ مجدداً روند نزولی به خود گرفته و این وضعیت تا ماه آگوست ۲۰۱۶ ادامه یافت. طی ماه‌های سپتامبر، اکتبر و نوامبر ۲۰۱۶ روند تولید صعودی بود اما طی ماه‌های دسامبر ۲۰۱۶ و ژانویه ۲۰۱۷ مجدداً روند کاهشی داشته است.

نمودار ۳-۱. روند ماهانه تولید نفت خام غیراوپک از ژانویه ۲۰۱۲ تا فوریه ۲۰۱۷

در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید ایالات متحده آمریکا با ۱۷۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۹/۰۱ میلیون بشکه در روز رسید و بیشترین افزایش تولید را در بین کشورهای غیراوپک داشت و همینطور تولید چین با ۷۰ هزار بشکه در روز افزایش به

۳/۹۳ میلیون بشکه در روز رسید و تولید انگلستان و برونتی به ترتیب ۳۰ و ۲۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. علاوه بر این کشورهای دانمارک، استرالیا، کنگو و قزاقستان هر کدام ۱۰ هزار بشکه در روز افزایش تولید داشتند. در ماه فوریه تولید برزیل و هند به ترتیب ۳۰ و ۲۰ هزار بشکه در روز و تولید آذربایجان، مصر و مالزی هر کدام ۱۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت.

جدول ۳-۱. تولید نفت خام غیراوپک (میلیون بشکه در روز)

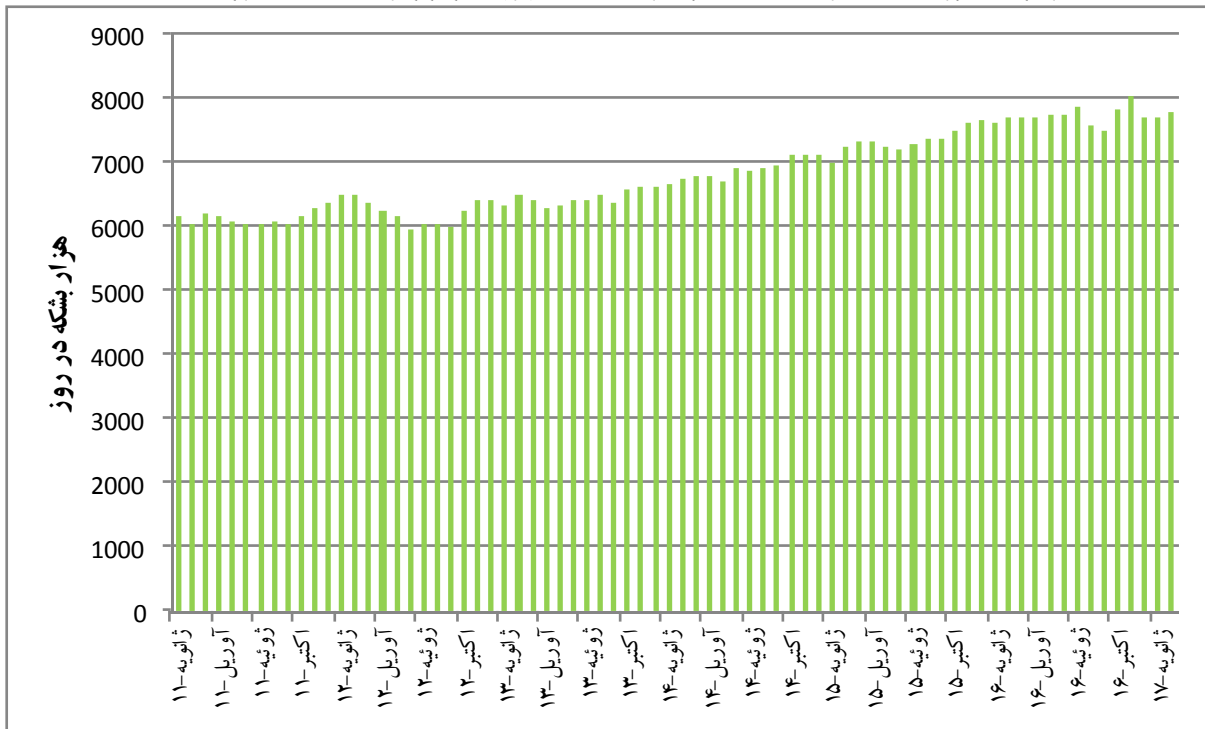
تغییر ماه فوریه نسبت به متوسط سال ۲۰۱۶	تغییر نسبت به ماه قبل	فوریه ۲۰۱۷	ژانویه ۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۰/۰۸	۰	۱۰/۳۹	۱۰/۳۹	۱۰/۳۱	روسیه
۰/۱۴	۰/۱۷	۹/۰۱	۸/۸۴	۸/۸۷	آمریکا
-۰/۰۵	۰/۰۷	۳/۹۳	۳/۸۶	۳/۹۸	چین
۰/۱۵	-۰/۰۳	۲/۶۶	۲/۶۹	۲/۵۱	برزیل
-۰/۱۳	۰	۲/۰۲	۲/۰۲	۲/۱۵	مکزیک
۰	۰	۱/۶۲	۱/۶۲	۱/۶۲	نروژ
۰/۱۳	۰/۰۱	۱/۴۳	۱/۴۲	۱/۳	قزاقستان
۰/۰۱	۰	۱/۲	۱/۲	۱/۱۹	کانادا
۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۹۸	۰/۹۵	۰/۹۱	انگلستان
-۰/۰۳	۰	۰/۸۸	۰/۸۸	۰/۹۱	عمان
-۰/۰۲	۰	۰/۸۶	۰/۸۶	۰/۸۸	کلمبیا
۰	۰	۰/۷۴	۰/۷۴	۰/۷۴	اندونزی
-۰/۰۴	-۰/۰۱	۰/۷۳	۰/۷۴	۰/۷۷	آذربایجان
-۰/۰۱	-۰/۰۲	۰/۷۱	۰/۷۳	۰/۷۲	هند
۰/۰۱	-۰/۰۱	۰/۶۸	۰/۶۹	۰/۶۷	مالزی
-۰/۰۲	-۰/۰۱	۰/۵۲	۰/۵۳	۰/۵۴	مصر
-۰/۰۱	۰	۰/۵	۰/۵	۰/۵۱	آرژانتین
-۰/۰۴	۰	۳/۵۹	۳/۵۹	۳/۶۳	سایر غیراوپک
۰/۲۴	۰/۲	۴۲/۴۵	۴۲/۲۵	۴۲/۲۱	کل غیر اوپک
-۰/۱۷	۰/۲۵	۷۴/۵۲	۷۴/۲۷	۷۴/۶۹	جهان

منبع: اوپک

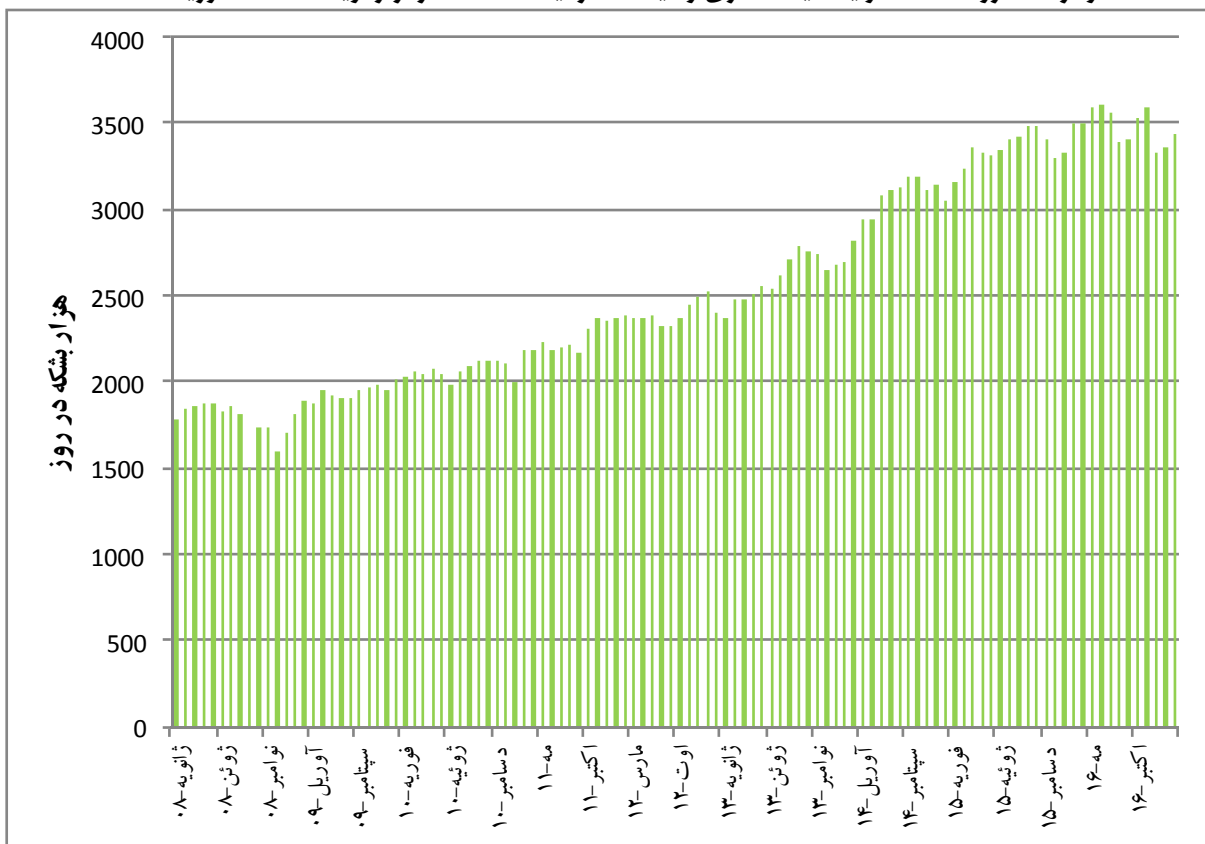
۳-۱-۲. تولید مایعات گازی و میعانات

در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید مایعات گازی و میعانات غیراوپک ۷/۸۰۲ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۸۹ هزار بشکه در روز افزایش داشت و ۶۳ هزار بشکه در روز بیش از متوسط سال ۲۰۱۶ بود. همانطور که در نمودار زیر ملاحظه می شود، تولید مایعات گازی و میعانات در غیراوپک برخلاف تولید نفت خام این کشورها تا ژوئیه ۲۰۱۶ روند صعودی داشته اما از اواسط سال ۲۰۱۶ روند صعودی آن متوقف شده است.

نمودار ۲-۳. روند ماهانه تولید مایعات گازی و میعانات غیراوپیک از ژانویه ۲۰۱۱ تا فوریه ۲۰۱۷

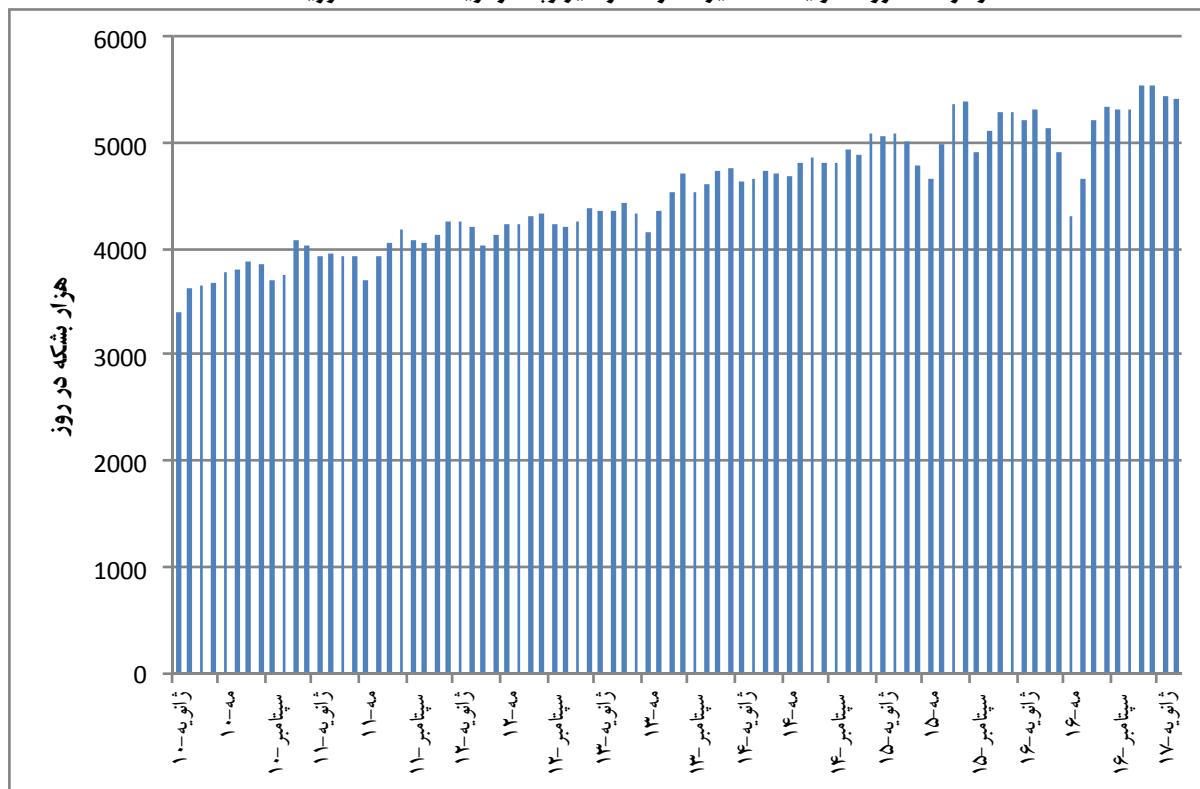
نمودار ۳-۳. روند ماهانه تولید مایعات گازی و میعانات در ایالات متحده از ژانویه ۲۰۰۸ تا فوریه ۲۰۱۷

۳-۱-۳. تولید نفت غیرمتعارف

در ماه فوریه تولید نفت‌های غیرمتعارف در غیراوپک ۵/۴۲۸ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۳۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت ولی نسبت به متوسط سال ۲۰۱۶ به مقدار ۲۶۶ هزار بشکه در روز بالاتر بود.

نمودار ۳-۴. روند تولید نفت غیرمتعارف در غیراوپک ژانویه ۲۰۱۰ تا فوریه ۲۰۱۷

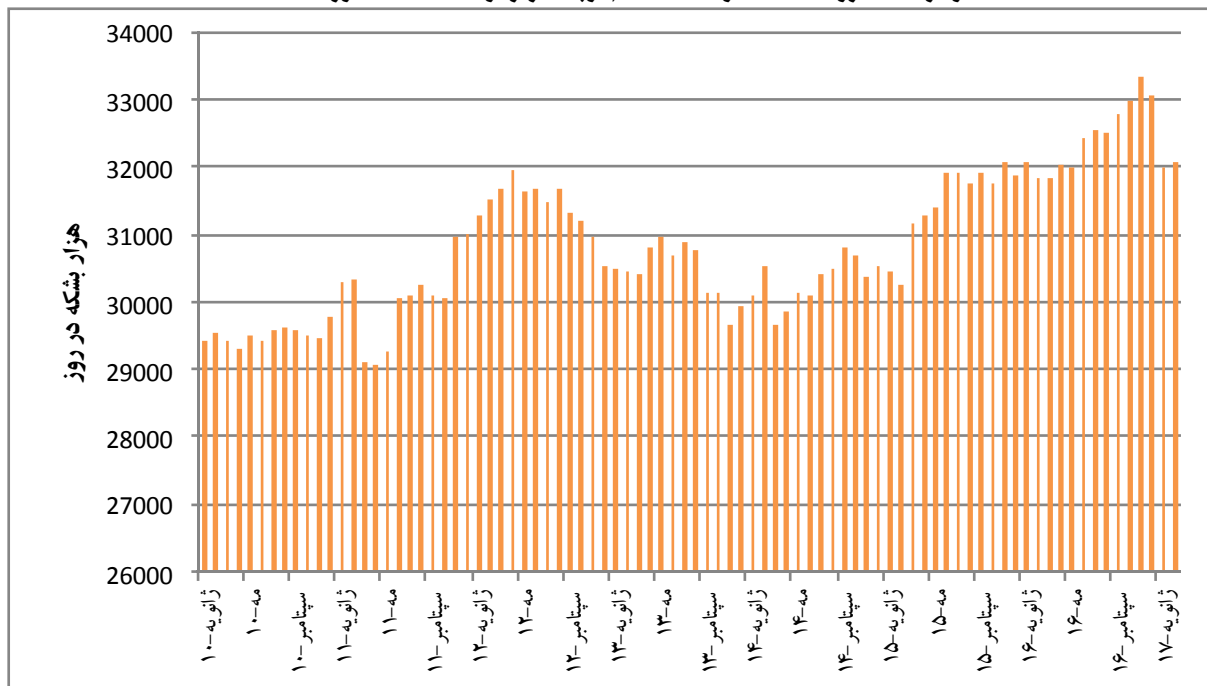
۳-۲. عرضه اوپک

۳-۲-۱. تولید نفت خام

در ماه فوریه تولید نفت خام اوپک^۱ در سطح ۳۲/۰۷۶ میلیون بشکه در روز برآورد شد که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت اما نسبت به متوسط سال قبل ۳۹۶ هزار بشکه در روز پایین تر بود. در ماه فوریه بیشترین افزایش تولید مربوط به کشورهای عربستان سعودی، نیجریه، ایران و لیبی بود که تولید آنها به ترتیب ۱۲۶، ۴۸، ۴۲ و ۵ هزار بشکه در روز افزایش داشت. این در حالیست که سایر کشورها تولید خود را کاهش دادند، سطح تولید عراق با ۶۴ هزار بشکه در روز کاهش به ۴/۴۱۱ میلیون بشکه در روز رسید.

۱. متوسط منابع ثانویه

نمودار ۳-۵. روند ماهانه تولید نفت خام اوپک از ژانویه ۲۰۱۰ تا فوریه ۲۰۱۷

جدول ۳-۲. تولید ماهانه اعضای اوپک (هزار بشکه در روز)

تغییر ماه فوریه نسبت به متوسط سال ۲۰۱۶	تغییر نسبت به ماه قبل	فوریه ۲۰۱۷	ژانویه ۲۰۱۷	۲۰۱۶	
-۳۶	-۱	۱۰۵۲	۱۰۵۳	۱۰۸۸	الجزایر
-۹۷	-۲۵	۱۶۳۳	۱۶۵۸	۱۷۳۰	آنگولا
-۱۷	-۱	۵۲۹	۵۳۰	۵۴۶	اکوادور
-۲۱	-۷	۱۹۶	۲۰۳	۲۱۷	گابن
۳۱۵	۴۲	۳۸۱۹	۳۷۷۷	۳۵۰۴	ایران
۲۹	-۶۴	۴۴۱۱	۴۴۷۵	۴۳۸۲	عراق
-۱۳۷	-۱۰	۲۷۱۲	۲۷۲۲	۲۸۴۹	کویت
۲۹۲	۵	۶۸۳	۶۷۸	۳۹۱	لیبی
۴	۴۸	۱۵۸۱	۱۵۳۳	۱۵۷۷	نیجریه
-۶۱	-۲۵	۵۹۵	۶۲۰	۶۵۶	قطر
-۴۷۱	۱۲۶	۹۹۳۵	۹۸۰۹	۱۰۴۰۶	عربستان سعودی
-۳۴	-۲۹	۲۹۳۳	۲۹۶۲	۲۹۶۷	امارات
-۱۶۱	-۹	۱۹۹۸	۲۰۰۷	۲۱۵۹	ونزوئلا
-۳۹۶	۵۰	۳۲۰۷۶	۳۲۰۲۶	۳۲۴۷۲	کل اوپک

منبع: اوپک (تولید بر اساس برآوردهای منابع ثانویه شامل: PIW, Platt's, IEA, EIA, CERA, CGES)

۲-۲-۳. تولید مایعات گازی و میعانات

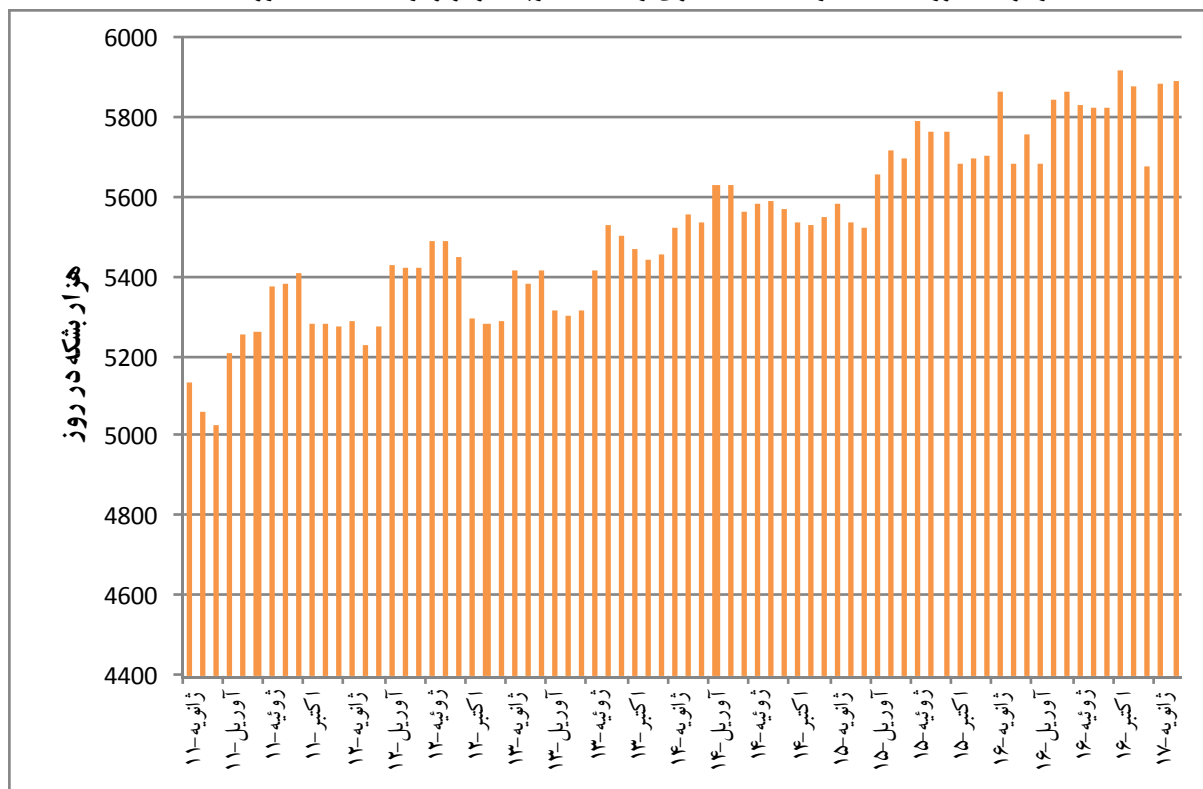
در ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید مایعات گازی و میعانات اوپک در سطح ۵/۸۹۱ میلیون بشکه در روز برآورد شده که نسبت به ماه ژانویه ۲۰۱۷ به مقدار ۵ هزار بشکه در روز افزایش داشت و نسبت به متوسط سال قبل ۸۴ هزار بشکه در روز بالاتر بود.

جدول ۳-۳. تولید ماهانه مایعات گازی و میعانات اوپک (هزار بشکه در روز)

تغییر ماه فوریه نسبت به متوسط سال ۲۰۱۶	تغییر نسبت به ماه قبل	فوریه ۲۰۱۷	ژانویه ۲۰۱۷	۲۰۱۶	
-۱۱	۲	۴۹۰	۴۸۸	۵۰۱	الجزایر
-۲۵	۰	۲۰۵	۲۰۵	۲۳۰	آنگولا
۰	-۱	۹	۱۰	۹	اکوادور
۱۳	۰	۷۱۰	۷۱۰	۶۹۷	ایران
۳	-۹	۵۹	۶۸	۵۶	عراق
-۱۹	-۲	۱۸۵	۱۸۷	۲۰۴	کویت
۱۰	۰	۴۵	۴۵	۳۵	لیبی
۳۲	۲۵	۴۹۳	۴۶۸	۴۶۱	نیجریه
۱۶	۰	۱۱۶۰	۱۱۶۰	۱۱۴۴	قطر
۲۹	۰	۱۴۲۵	۱۴۲۵	۱۳۹۶	عربستان سعودی
۴۲	۰	۹۲۰	۹۲۰	۸۷۸	امارات
-۶	-۱۰	۱۹۰	۲۰۰	۱۹۶	ونزوئلا
۸۴	۵	۵۸۹۱	۵۸۸۶	۵۸۰۷	کل اوپک

منبع: اوپک

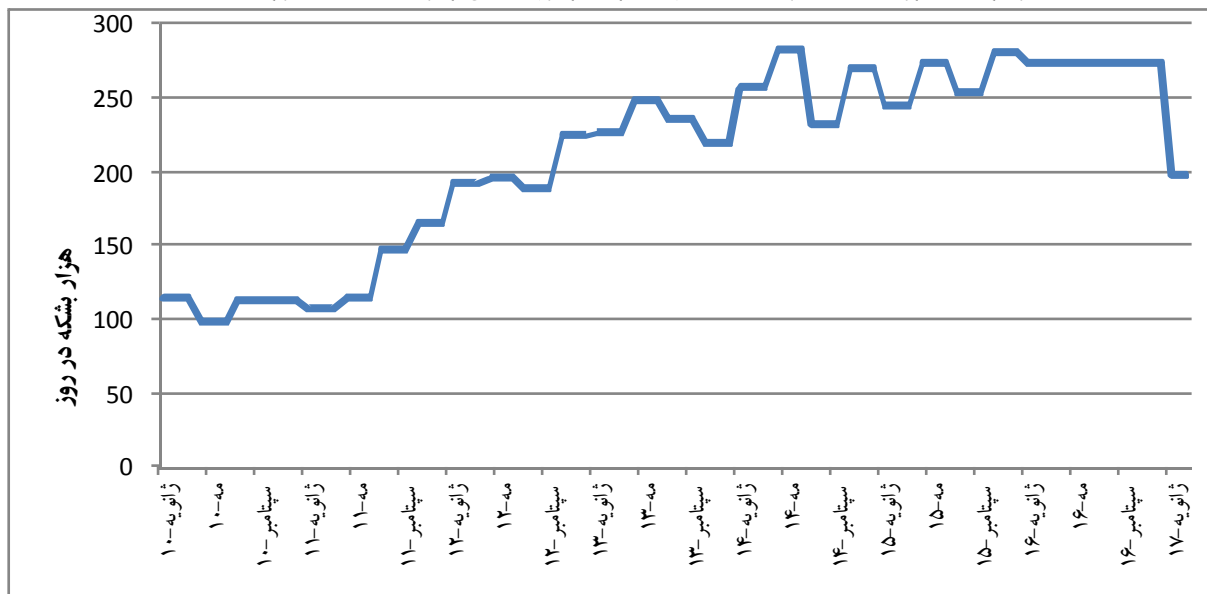
نمودار ۳-۶ روند ماهانه تولید مایعات گازی و میعانات اوپک از ژانویه ۲۰۱۱ تا فوریه ۲۰۱۷

۳-۲-۳. تولید نفت غیرمتعارف

طی ماه فوریه ۲۰۱۷ تولید نفت غیرمتعارف اوپک ۱۹۸ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ماه ژانویه تغییری نداشت اما نسبت به متوسط سال ۲۰۱۶ به مقدار ۷۵ هزار بشکه در روز کاهش داشت. بخش عمده تولید نفت غیرمتعارف اوپک مربوط به کشور ونزوئلا و از نفت فوق سنگین کمربند اورینوکو است.

نمودار ۷-۳. روند ماهانه تولید نفت غیر متعارف در اوپک بین ژانویه ۲۰۱۰ تا فوریه ۲۰۱۷

۳-۳. پیش‌بینی عرضه غیراوپک و تقاضا برای نفت اوپک در سال ۲۰۱۷

پیش‌بینی می‌شود روند رشد عرضه غیراوپک که در سال ۲۰۱۶ متوقف شده بود، در سال ۲۰۱۷ مجدداً از سر گرفته شود. در این بخش آخرین پیش‌بینی‌های انجام شده توسط سازمان اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی از عرضه غیراوپک و تقاضا برای نفت اوپک ارائه می‌شود.

۳-۳-۱. پیش‌بینی سازمان اوپک

سازمان اوپک در ماهنامه بازار نفت (فوریه ۲۰۱۷) برآورد کرده است که عرضه غیراوپک در سال ۲۰۱۶ روند کاهشی داشته و با ۷۰۰ هزار بشکه در روز کاهش به ۵۷/۲ میلیون بشکه در روز رسیده است. این سازمان برآورد کرده است که در سال ۲۰۱۷ رشد منفی عرضه غیراوپک متوقف شود و عرضه غیراوپک با ۲۰۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۵۷/۴ میلیون بشکه در روز برسد. علاوه بر این با توجه به رشد ۱/۲ میلیون بشکه‌ای تقاضا در سال ۲۰۱۷ برآورد می‌شود که تقاضا برای نفت اوپک در سال ۲۰۱۷ با ۰/۸ میلیون بشکه در روز افزایش به ۳۲/۱ میلیون بشکه در روز برسد.

جدول ۳-۴. پیش‌بینی عرضه و تقاضا و موازنه بازار در سال ۲۰۱۷ (میلیون بشکه در روز)

تغییرات ۲۰۱۷ نسبت به ۲۰۱۶	۲۰۱۷	فصل چهارم ۲۰۱۷	فصل سوم ۲۰۱۷	فصل دوم ۲۰۱۷	فصل اول ۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۱/۲	۹۵/۸	۹۶/۸	۹۶/۸	۹۴/۹	۹۴/۸	۹۴/۶	تقاضای جهانی
۰/۲	۵۷/۴	۵۷/۸	۵۷/۳	۵۷	۵۷/۶	۵۷/۲	عرضه غیر اوپک
۰/۱	۶/۲	۶/۳	۶/۳	۶/۲	۶/۲	۶/۱	عرضه مایعات گازی، میعانات و نفت غیرمتعارف اوپک
۰/۴	۶۳/۷	۶۴/۲	۶۳/۵	۶۳/۳	۶۳/۸	۶۳/۳	کل عرضه به غیر از تولید نفت خام اوپک
۰/۸	۳۲/۱	۳۲/۶	۳۳/۲	۳۱/۶	۳۱/۱	۳۱/۳	تقاضا برای نفت اوپک

منبع: سازمان اوپک، ماهنامه بازار نفت، فوریه ۲۰۱۷

۳-۳-۲. پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی

آژانس بین‌المللی انرژی در ماهنامه بازار نفت (ژانویه ۲۰۱۷) برآورد کرده است که عرضه غیراوپک در سال ۲۰۱۶ روند کاهشی داشته و با ۸۰۰ هزار بشکه در روز کاهش به ۵۷/۷ میلیون بشکه در روز رسیده است. آژانس برآورد کرده است که در سال ۲۰۱۷ رشد منفی عرضه غیراوپک متوقف شود و عرضه غیراوپک با ۳۰۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۵۸ میلیون بشکه در روز برسد. علاوه بر این با توجه به رشد ۱/۴ میلیون بشکه‌ای تقاضا در سال ۲۰۱۷ برآورد می‌شود که تقاضا برای نفت اوپک در سال ۲۰۱۷ با ۰/۹ میلیون بشکه در روز افزایش به ۳۳/۱ میلیون بشکه در روز برسد.

جدول ۳-۵. پیش‌بینی عرضه و تقاضا و موازنه بازار در سال ۲۰۱۷ (میلیون بشکه در روز)

تغییرات ۲۰۱۷ نسبت به ۲۰۱۶	۲۰۱۷	فصل چهارم ۲۰۱۷	فصل سوم ۲۰۱۷	فصل دوم ۲۰۱۷	فصل اول ۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۱/۴	۹۸	۹۸/۹	۹۸/۵	۹۷/۴	۹۷	۹۶/۶	تقاضای جهانی
۰/۳	۵۸	۵۸/۵	۵۸/۳	۵۷/۷	۵۷/۵	۵۷/۷	عرضه غیر اوپک
۰/۱	۶/۸	۶/۹	۶/۹	۶/۸	۶/۷	۶/۷	عرضه مایعات گازی، میعانات و نفت غیرمتعارف اوپک
۰/۴	۶۴/۸	۶۵/۴	۶۵/۲	۶۴/۵	۶۴/۲	۶۴/۴	کل عرضه به غیر از تولید نفت خام اوپک
۰/۹	۳۳/۱	۳۳/۵	۳۳/۳	۳۲/۹	۳۲/۸	۳۲/۲	تقاضا برای نفت اوپک

منبع: آژانس بین‌المللی انرژی، ماهنامه بازار نفت، فوریه ۲۰۱۷

با توجه به برآوردها از عرضه و تقاضای جهانی نفت، سازمان اوپک برآورد کرده که در فصل چهارم ۲۰۱۶ حدود ۱/۵ میلیون بشکه در روز، مازاد عرضه در بازار وجود داشته و عرضه بیش از تقاضای جهانی بوده و برآوردهای آژانس بین‌المللی انرژی نیز نشان می‌دهد که در فصل مذکور ۵۰۰ هزار بشکه در روز مازاد عرضه در بازار وجود داشته است که نسبت به فصل سوم افزایش یافته است.

۴. تقاضا و ذخیره‌سازی‌های نفت

۴-۱. وضعیت تقاضا

بر اساس گزارش ماه فوریه ۲۰۱۶ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۷ با رشد ۱/۶ میلیون بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۱۶ به حدود ۹۸/۱ میلیون بشکه در روز خواهد رسید، پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۸ نیز تقاضای جهانی نفت ۱/۵ میلیون بشکه در روز رشد داشته باشد. بر اساس این گزارش بیشترین رشد مصرف نفت در سال ۲۰۱۷ متعلق به کشورهای غیر OECD با ۱/۲ میلیون بشکه در روز خواهد بود. کشورهای چین و هند بیشترین نرخ رشد مصرف را در این منطقه خواهند داشت. پیش‌بینی می‌شود رشد مصرف چین در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز و رشد مصرف هند در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۲۷۰ هزار بشکه در روز باشد. در کشور هند بیشترین رشد تقاضا متعلق به سوخت‌های بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای نفتا در پروژه‌های پتروشیمی خواهد بود. رشد تقاضای چین نیز عمدتاً مربوط به بنزین و سوخت جت خواهد بود. هم‌چنین رشد تقاضای خاورمیانه نیز در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود که بیشترین سهم رشد تقاضا متعلق به عربستان سعودی خواهد بود. بر اساس این گزارش رشد تقاضای نفت کشورهای OECD در سال ۲۰۱۷ در حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. که بیشترین سهم رشد تقاضای این منطقه به ترتیب به آمریکا، اروپا و کره جنوبی اختصاص خواهد داشت. تقاضای ژاپن نیز در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۸۰ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت.

آژانس بین‌المللی انرژی نیز در گزارش ماهیانه خود در ماه فوریه ۲۰۱۷، رشد تقاضای جهانی نفت را در سال ۲۰۱۶ در حدود ۱/۶ میلیون بشکه در روز اعلام کرد. بر اساس این گزارش تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۷ در حدود ۱/۴ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت و به حدود ۹۸ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.

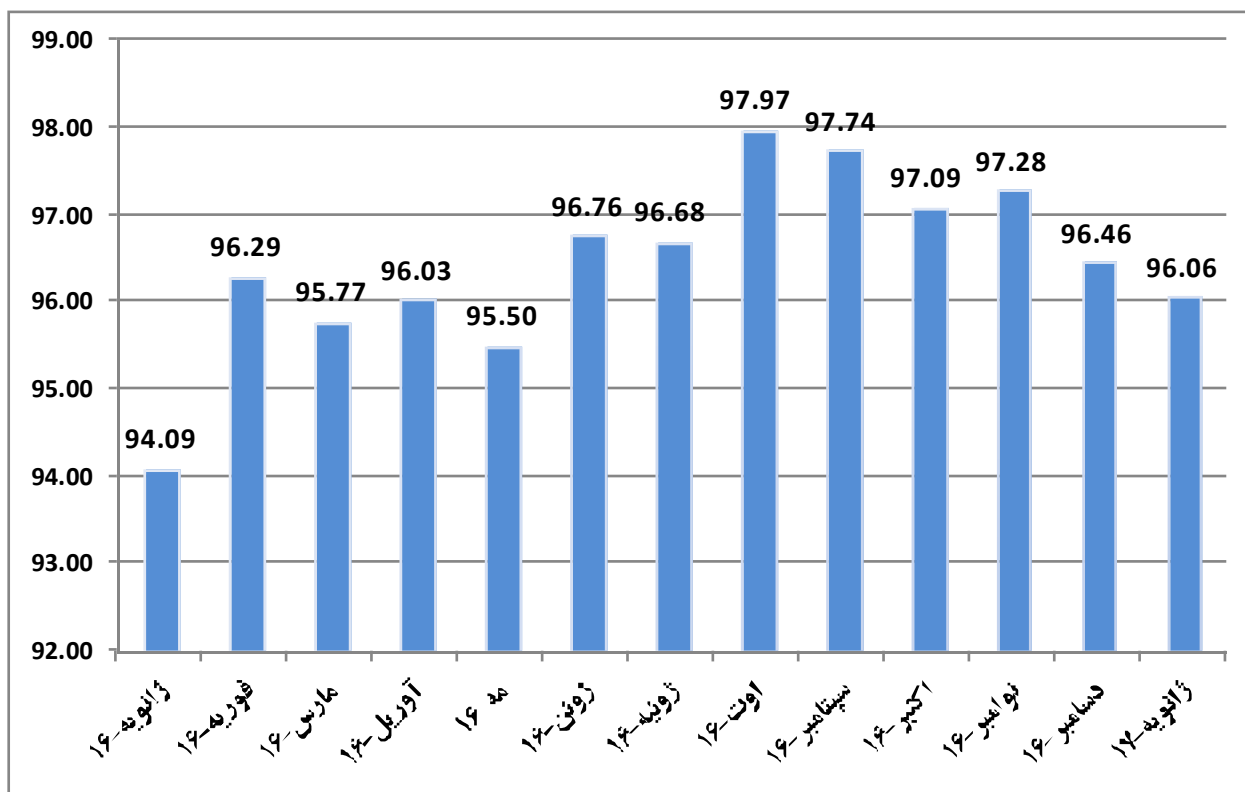
بر اساس برآورد گزارش ماه فوریه ۲۰۱۷ دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۶ به حدود ۹۴/۶۲ میلیون بشکه در روز رسید. اوپک رشد تقاضای جهان در سال ۲۰۱۷ را ۱/۲ میلیون بشکه در روز برآورد کرده که ۲۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از برآورد آژانس بین‌المللی انرژی و اداره اطلاعات انرژی

آمریکا است. بخش عمده از رشد تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. جداول (۱-۴)، (۲-۴) و نمودار شماره (۱-۴) را ملاحظه نمایید.

جدول ۴-۱. مقایسه آخرین پیش‌بینی (در ماه فوریه ۲۰۱۷) مراجع سه‌گانه از تقاضای جهانی نفت در سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ (میلیون بشکه در روز)

رشد نسبت به ۲۰۱۶	۲۰۱۷	رشد نسبت به ۲۰۱۵	۲۰۱۶	
۱/۴۶	۹۸/۰۹	۱/۶	۹۶/۴۷	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۴	۹۸	۱/۶	۹۶/۶	آژانس بین‌المللی انرژی
۱/۲	۹۵/۸۱	۱/۴۳	۹۴/۶۲	دبیرخانه اوپک

نمودار ۴-۱. روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت ژانویه ۲۰۱۶ تا ژانویه ۲۰۱۷ (میلیون بشکه در روز)

جدول ۴-۲. تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۶ و پیش‌بینی سال ۲۰۱۷ (میلیون بشکه در روز)

درصد رشد نسبت ۲۰۱۷ به ۲۰۱۶	حجم رشد نسبت ۲۰۱۷ به ۲۰۱۶	۲۰۱۷	سه ماهه چهارم ۲۰۱۷	سه ماهه سوم ۲۰۱۷	سه ماهه دوم ۲۰۱۷	سه ماهه اول ۲۰۱۷	۲۰۱۶		
۰/۷۹	۰/۲۰	۲۴/۹۸	۲۴/۹۳	۲۵/۳۷	۲۴/۸۲	۲۴/۷ ۷	۲۴/۷۸	آمریکا	OECD
۰/۳۵	۰/۰۵	۱۴/۰۲	۱۳/۹۵	۱۴/۴۰	۱۴/۰۰	۱۳/۷ ۲	۱۳/۹۷	اروپا	
-۰/۵۲	-۰/۰۴	۸/۰۱	۸/۲۲	۷/۷۱	۷/۵۸	۸/۵۵	۸/۰۵	آسیا پاسیفیک	
۰/۴۳	۰/۲۰	۴۷/۰۱	۴۷/۱۰	۴۷/۴۹	۴۶/۴۰	۴۷/۰ ۴	۴۶/۸۱	کل OECD	
۱/۰۷	۰/۰۷	۶/۵۲	۶/۴۶	۶/۸۱	۶/۵۳	۶/۲۸	۶/۴۵	آمریکای لاتین	کشورهای در حال توسعه
۱/۳۶	۰/۱۱	۸/۰۸	۷/۹۰	۸/۴۶	۷/۹۱	۸/۰۷	۷/۹۷	خاورمیانه	
۲/۶۴	۰/۱۱	۴/۲۰	۴/۲۶	۴/۱۴	۴/۱۹	۴/۲۳	۴/۱۰	افریقا	
۲/۸۰	۰/۳۵	۱۲/۹۲	۱۳/۲۰	۱۲/۷۳	۱۳/۰۰	۱۲/۷ ۳	۱۲/۵۶	سایر آسیا	
۲/۰۵	۰/۶۴	۳۱/۷۲	۳۱/۸۳	۳۲/۱۴	۳۱/۶۳	۳۱/۳ ۰	۳۱/۰۹	مجموع کشورهای در حال توسعه	
۱/۳۰	۰/۰۶	۴/۷۲	۵/۱۰	۴/۷۹	۴/۴۲	۴/۵۶	۴/۶۶	FSU	
۳/۱۵	۰/۰۲	۰/۷۲	۰/۸۰	۰/۷۰	۰/۶۶	۰/۷۱	۰/۷۰	سایر اروپا	سایر مناطق
۲/۳۵	۰/۲۷	۱۱/۶۴	۱۱/۹۳	۱۱/۶۵	۱۱/۷۴	۱۱/۲ ۴	۱۱/۳۸	چین	
۲/۰۹	۰/۳۵	۱۷/۰۸	۱۷/۸۳	۱۷/۱۴	۱۶/۸۳	۱۶/۵ ۱	۱۶/۷۳	مجموع سایر مناطق	
۱/۲۶	۱/۱۹	۹۵/۸۱	۹۶/۷۶	۹۶/۷۷	۹۴/۸۵	۹۴/۸ ۴	۹۴/۶۲	کل جهان	
۱/۲۲	۱/۱۶	۹۵/۶۰	۹۶/۵۲	۹۶/۶۳	۹۴/۶۱	۹۴/۵ ۹	۹۴/۴۴	برآورد ماه قبل	
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۲۲	۰/۲۴	۰/۱۴	۰/۲۴	۰/۲۵	۰/۱۸	بازبینی	
۰/۷۵	۰/۱۵	۲۰/۱۹	۲۰/۱۷	۲۰/۵۴	۲۰/۰۹	۱۹/۹ ۸	۲۰/۰۴	ایالات متحده	
۳/۲۵	۰/۱۴	۴/۵۲	۴/۶۹	۴/۳۰	۴/۴۲	۴/۶۷	۴/۳۸	هند	

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، فوریه ۲۰۱۷

۴-۱-۱. کشورهای عضو OECD

۴-۱-۱-۱. کشورهای آمریکایی عضو OECD

آخرین اطلاعات ماهیانه منتشر شده از تقاضای نفت آمریکا نشان داد که تقاضای نفت این کشور در ماه نوامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ در حدود ۵۳۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. سوخت‌های بخش حمل و نقل بویژه بنزین و سوخت جت بدلیل کاهش قیمت و بهبود اوضاع اقتصادی بیشترین رشد تقاضا را در این ماه داشته‌اند. بخشی از این افزایش نیز بدلیل سرمای بیشتر هوا در این سال بوده است. بررسی اطلاعات ۱۱ ماه اول سال ۲۰۱۶ (متوسط ژانویه تا نوامبر) نشان می‌دهد که تقاضای نفت آمریکا در مقایسه با همین مدت در سال ۲۰۱۵ در حدود ۲۰۰ هزار بشکه در روز رشد داشته است. که حمل و نقل جاده‌ای بیشترین رشد را داشته است. اطلاعات اولیه دسامبر ۲۰۱۶ و ژانویه ۲۰۱۷ نیز نشان دهنده روند افزایش تقاضا در این کشور بوده است. در واقع سهم عمده‌ای از رشد تقاضای این کشور مربوط به حمل و نقل جاده‌ای و بویژه بنزین است که در نتیجه افزایش فروش اتومبیل و تداوم کاهش قیمت نفت خام بوده است. لذا با توجه به شرایط بازار نفت، پیش‌بینی می‌شود که تقاضای نفت آمریکا در سال ۲۰۱۷ به دلیل افزایش مصرف بنزین در بخش حمل و نقل تقویت شود. رشد تقاضای نفت در آمریکا تحت تاثیر چند عامل مهم از جمله وضعیت اقتصادی، قیمت خرده فروشی، جایگزینی سوخت (در بخش‌های صنعت و حمل و نقل) و افزایش کارایی است. در واقع وضعیت اقتصادی در سال ۲۰۱۷ و هم‌چنین شرایط قیمت نفت خام، تاثیر زیادی در تقاضای نفت این کشور خواهد داشت. در مجموع رشد تقاضای نفت کشورهای آمریکایی عضو OECD در سال ۲۰۱۶ در مقایسه با سال ۲۰۱۵ در حدود ۱۸۰ هزار بشکه در روز بود که پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۷ رشد تقاضای این منطقه به ۲۰۰ هزار بشکه در روز برسد.

۴-۱-۱-۲. کشورهای اروپایی عضو OECD

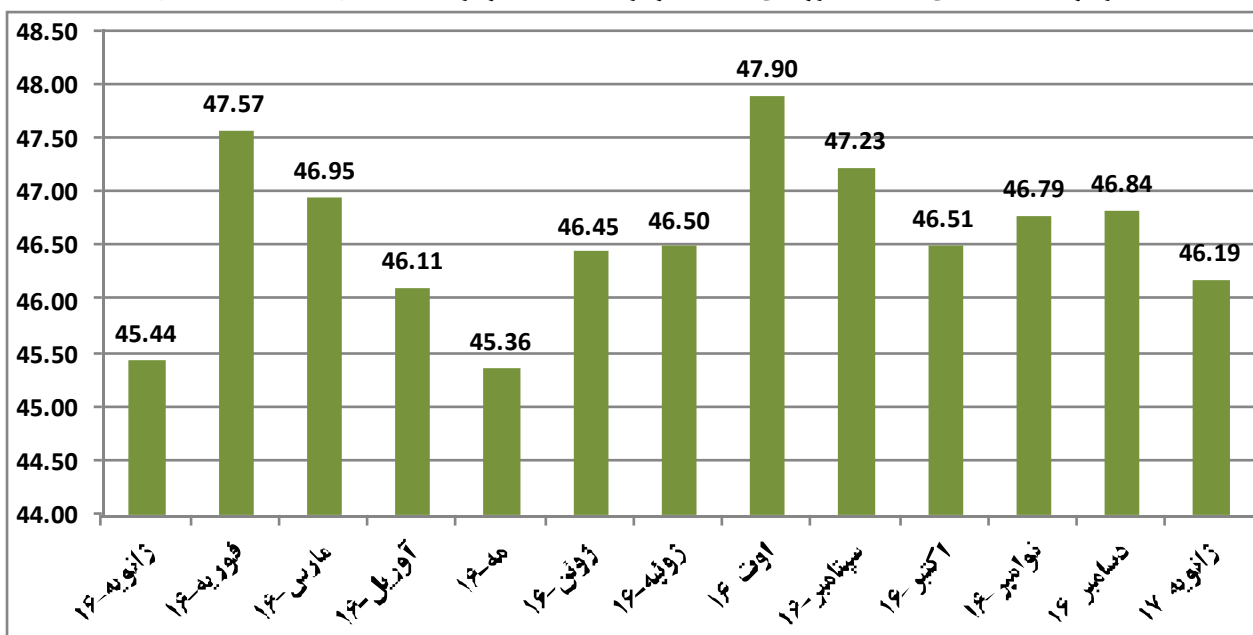
در ماه دسامبر سال ۲۰۱۶ تقاضای نفت چهار کشور مهم مصرف‌کننده اروپایی (آلمان، فرانسه، ایتالیا و انگلیس) در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ بیش از ۵۰ هزار بشکه در روز کاهش داشته است. در این ماه تقاضای تمام فرآورده‌های نفتی به استثنای ال‌پی‌جی و سوخت جت در مقایسه با ماه نوامبر ۲۰۱۵ کاهش یافته است. چشم‌انداز تقاضای نفت کشورهای اروپایی بدلیل کاهش قیمت نفت، بهبود تولیدات صنعتی و

رونق بازار اتومبیل، مثبت ارزیابی می‌شود. با این وجود بدلیل اینکه هنوز نگرانی‌ها در مورد اوضاع اقتصادی برخی از کشورهای این منطقه برطرف نشده، و وجود عوامل دیگر نظیر مالیات‌های سنگین بویژه در بخش حمل و نقل و افزایش فروش اتومبیل با سوخت‌های جایگزین، پیش‌بینی‌ها با احتیاط بیشتر و محافظه‌کارانه‌تر انجام می‌شود. بر اساس برآوردهای انجام شده، رشد تقاضای این منطقه در سال ۲۰۱۶ در مقایسه با سال ۲۰۱۵ در حدود ۲۴۰ هزار بشکه در روز بوده که پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۷ این رقم تغییر محسوسی نداشته باشد و در مقایسه با سال ۲۰۱۶ در حدود ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته باشد.

۳-۱-۱-۴. کشورهای آسیا - پاسیفیک عضو OECD

تقاضای نفت ژاپن در ماه دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ در حدود ۷۰ هزار بشکه در روز کاهش داشته است. بیشترین کاهش تقاضا مربوط به بنزین و ال‌پی‌جی بوده است. در ماه دسامبر ۲۰۱۶ سوزاندن مستقیم نفت خام در نیروگاه‌ها برای تولید برق بدلیل جایگزینی با گاز طبیعی در حدود ۳۳ درصد در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است. چشم‌انداز تقاضای نفت ژاپن تحت تاثیر راه‌اندازی مجدد برخی از نیروگاه‌های هسته‌ای است. در مجموع تقاضای نفت این منطقه در سال ۲۰۱۶ در حدود ۲۰ هزار بشکه رشد داشته و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۱۷ در حدود ۴۰ هزار بشکه در روز کاهش یابد. نمودار (۲-۴) برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا از تقاضای نفت کشورهای OECD ارائه شده است.

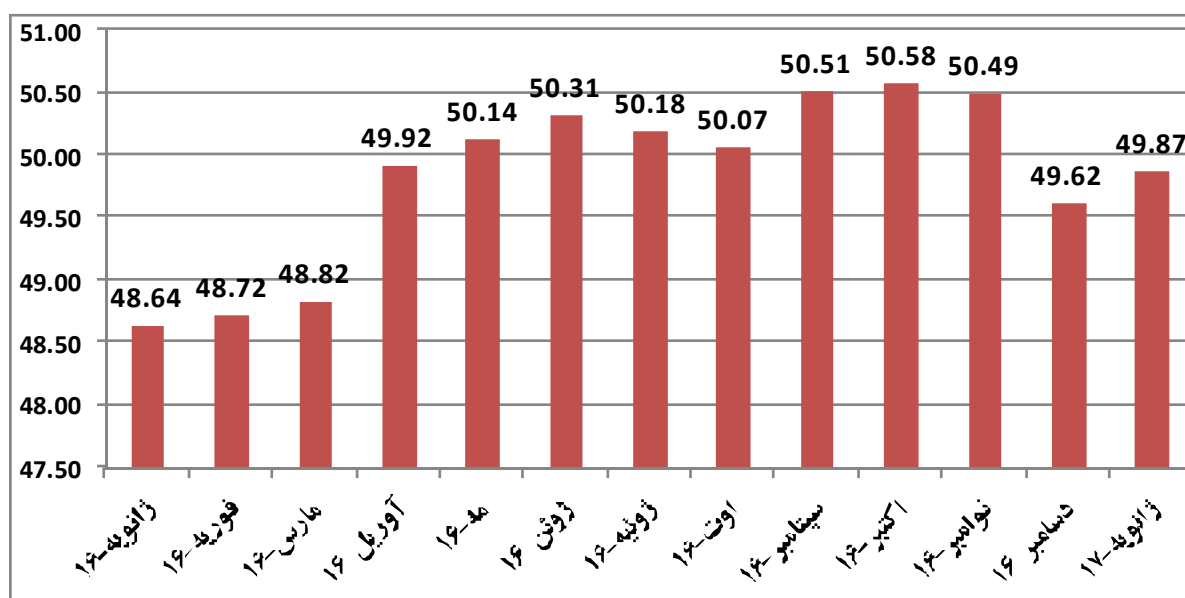
نمودار ۲-۴. تقاضای نفت کشورهای OECD ژانویه ۲۰۱۶ تا ژانویه ۲۰۱۷، (میلیون بشکه در روز)

۴-۱-۲. کشورهای غیر OECD

مهم‌ترین بخش‌های این منطقه از نظر سهم تقاضای نفت به ترتیب آسیا، خاورمیانه، آمریکای لاتین، کشورهای شوروی سابق می‌باشند. بر اساس گزارش منابع آماری، متوسط تقاضای نفت این کشورها در ماه ژانویه ۲۰۱۷ در مقایسه با ماه دسامبر ۲۰۱۶ در حدود ۶۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته اما در مقایسه با ژانویه سال ۲۰۱۶ در حدود ۷۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. پیش‌بینی می‌شود رشد تقاضای نفت این کشورها در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ در حدود ۱/۲ میلیون بشکه در روز رشد داشته باشد. این مسئله بیانگر اهمیت این منطقه از نظر رشد تقاضای نفت در جهان است.

نمودار ۳-۴. تقاضای نفت کشورهای غیر OECD، ژانویه ۲۰۱۶ تا ژانویه ۲۰۱۷، (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

۴-۱-۲-۱. چین

تقاضای نفت چین در ماه ژانویه سال ۲۰۱۷ در مقایسه با ماه دسامبر ۲۰۱۶ در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و در مقایسه با ژانویه سال ۲۰۱۶ در حدود ۳۹۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. عواملی چون کنترل مصرف سوخت در بخش حمل و نقل، کنترل رشد اقتصادی، مسائل زیست‌محیطی و بویژه کاهش نشر گازهای گل‌خانه‌ای بویژه در شهرهای بزرگ، عوامل بازدارنده و موانع اصلی رشد فزاینده تقاضای نفت در این کشور می‌باشند. از سوی دیگر عواملی چون توسعه ظرفیت پالایشی، توسعه صنایع پتروشیمی و کاهش قیمت نفت خام نیز باعث تقویت تقاضای نفت چین شده‌اند. کانون اصلی رشد

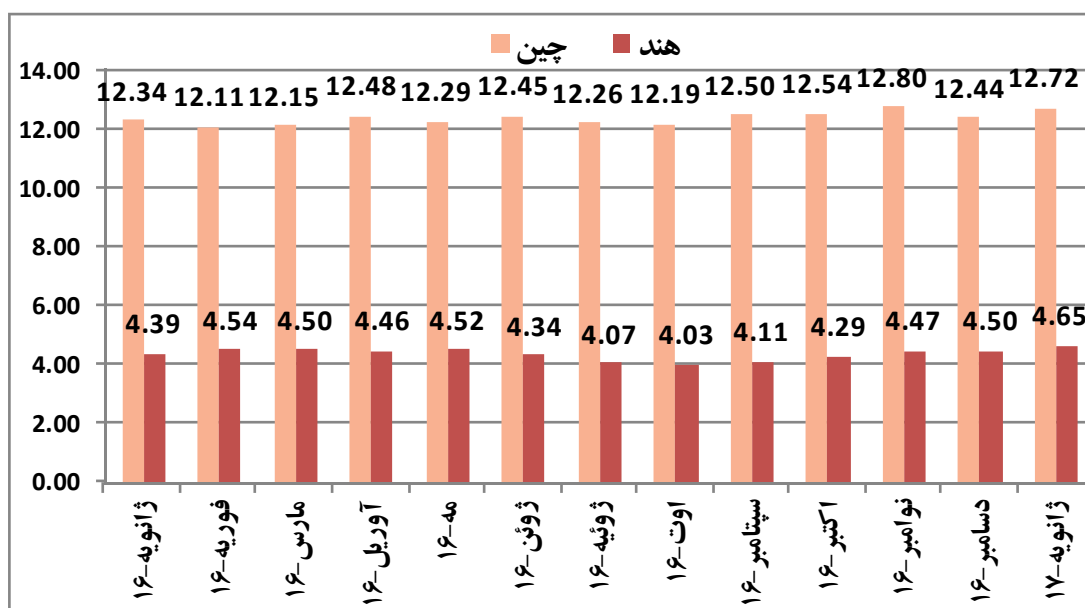
تقاضا در چین بر صنعت پتروشیمی و توسعه بخش حمل و نقل استوار است. واردات نفت خام چین در ماه دسامبر ۲۰۱۶ در حدود ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۸/۶ میلیون بشکه در روز رسید. در ماه دسامبر ۲۰۱۶ کشورهای روسیه، عمان و عربستان سعودی، به ترتیب با ۱۴، ۱۰ و ۱۰ درصد مهم‌ترین صادرکنندگان نفت به چین بوده‌اند.

خالص واردات نفت چین (نفت خام و فرآورده) در ماه دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با ماه نوامبر در حدود ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. در مجموع گزارشات منتشر شده نشان می‌دهد رشد تقاضای نفت چین در سال ۲۰۱۵ در حدود ۳۳۰ تا ۳۷۰ هزار بشکه در روز بوده که پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۷ رشد تقاضای این کشور در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز باشد. در نمودار شماره (۴-۴) روند ماهیانه تقاضای نفت چین ارائه شده است.

۴-۱-۲-۲-هند

بر اساس اطلاعات موجود تقاضای نفت این کشور در ماه ژانویه ۲۰۱۷ در مقایسه با ماه دسامبر ۲۰۱۶ در حدود ۱۶۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. هم‌چنین در این ماه تقاضای نفت هند در مقایسه با ژانویه سال ۲۰۱۶ در حدود ۲۶۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. رشد تقاضای نفت هند در سال ۲۰۱۶ در حدود ۳۳۰ هزار بشکه در روز بود که پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۱۷ به ۲۶۰ هزار بشکه در روز برسد.

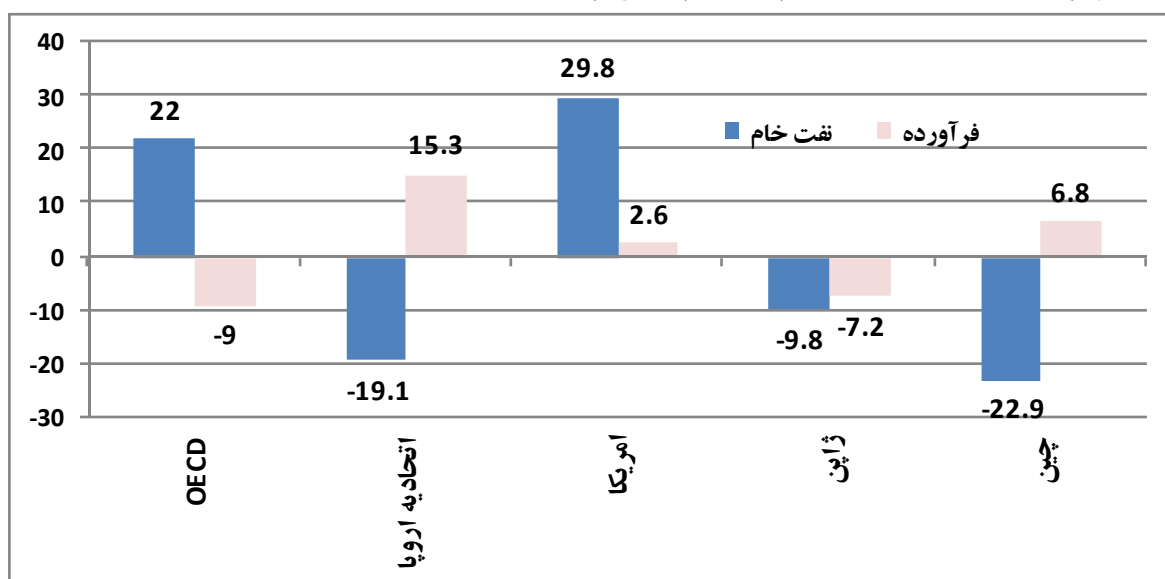
نمودار ۴-۴. تقاضای نفت چین و هند، ژانویه ۲۰۱۶ تا ژانویه ۲۰۱۷، (میلیون بشکه در روز)

۴-۲. ذخیره سازی های نفتی

نمودار شماره (۴-۵) حجم ذخیره سازی نفت (نفت خام و فرآورده) در مناطق مختلف جهان را در ماه دسامبر ۲۰۱۶ با دوره مشابه در سال ۲۰۱۵ مقایسه نموده است. همانطور که ملاحظه می گردد ذخیره سازی فرآورده های نفتی به استثناء آمریکا، چین و اتحادیه اروپا در سایر مناطق جهان کاهش یافته است. همچنین حجم ذخیره سازی نفت خام نیز در OECD و آمریکا افزایش و در سایر مناطق کاهش یافته است. از جمله دلایل افزایش ذخیره سازی نفت خام می توان به کاهش تقاضا و کاهش عملکرد پالایشی اشاره کرد.

نمودار ۴-۵. تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان در دسامبر ۲۰۱۶ نسبت به دسامبر ۲۰۱۵، (میلیون بشکه)

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، ژانویه و فوریه ۲۰۱۷

۴-۲-۱. کشورهای عضو OECD

مجموع ذخیره سازی های تجاری نفت کشورهای عضو OECD در ماه دسامبر ۲۰۱۶ با ۳۴ میلیون بشکه کاهش در مقایسه با ماه نوامبر ۲۰۱۶ به ۲۹۹۹ میلیون بشکه رسید که بطور متوسط در حدود ۱۳ میلیون بشکه بالاتر از مدت مشابه در سال گذشته و در حدود ۲۹۹ میلیون بشکه بالاتر از متوسط پنج سال گذشته است. در این ماه ذخیره سازی های نفت خام در حدود ۱۴ میلیون بشکه کاهش و ذخیره سازی های فرآورده های نفتی بیش از ۲۰ میلیون بشکه کاهش (در مقایسه با ماه نوامبر) داشته اند. همچنین در این ماه ذخایر تجاری کشورهای عضو OECD، ۶۳/۹ روز از مصرف این کشورها را پاسخ می دهد که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ تغییری نداشته اما ۵/۵ روز بالاتر از متوسط پوشش مصرف در پنج سال گذشته است. جدول شماره (۴-۳) را ملاحظه نمایید.

جدول ۴-۳. ذخیره‌سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر به ۲۰۱۶ دسامبر ۲۰۱۵	دسامبر ۲۰۱۵	تغییر دسامبر به نوامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۶	نوامبر ۲۰۱۶	اکتبر ۲۰۱۶	
۲۲/۰	۱،۴۸۲	-۱۳/۵	۱،۵۰۴	۱،۵۱۸	۱،۵۲۳	نفت خام
-۹/۰	۱،۵۰۴	-۲۰/۳	۱،۴۹۵	۱،۵۱۵	۱،۵۲۱	فرآورده‌های نفی
۱۳/۰	۲،۹۸۶	-۳۳/۸	۲،۹۹۹	۳،۰۳۳	۳،۰۴۴	مجموع ذخایر تجاری
۰/۱	۶۳/۸	-۰/۷	۶۳/۹	۶۴/۶	۶۵/۵	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، فوریه ۲۰۱۷

۴-۲-۱- آمریکا

ذخیره‌سازی تجاری نفت آمریکا (نفت خام و فرآورده) در ماه دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با نوامبر ۲۰۱۶ با ۲۱ میلیون بشکه کاهش به حدود ۱۳۲۲ میلیون بشکه رسید. این حجم ذخیره‌سازی‌ها در حدود ۳۳ میلیون بشکه بالاتر از مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ و در حدود ۲۰۶ میلیون بشکه بالاتر از متوسط پنج سال گذشته است. در این ماه ذخیره‌سازی تمام فرآورده‌های نفتی به استثنای نفت خام و سوخت جت افزایش یافت. حجم ذخیره‌سازی استراتژیک نفت خام در این ماه تغییری نداشت و در سطح ۶۹۵/۱ میلیون بشکه قرار گرفت که در مقایسه با دسامبر سال ۲۰۱۵ نیز تغییری نداشته است.

جدول ۴-۴. ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا، (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۱۶ به نوامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۶	نوامبر ۲۰۱۶	اکتبر ۲۰۱۶	
-۶/۷	۴۷۹/۰	۴۸۵/۸	۴۸۸/۸	نفت خام
۵/۹	۲۳۵/۵	۲۲۹/۵	۲۲۴/۹	بنزین
۵/۰	۱۶۱/۷	۱۵۶/۷	۱۵۳/۹	فرآورده میان‌تقطیر
۲/۰	۴۲/۵	۴۰/۴	۳۹/۳	نفت کوره
-۰/۸	۴۳/۰	۴۳/۸	۴۴/۵	سوخت جت
-۲۰/۷	۱،۳۲۱/۹	۱،۳۴۲/۶	۱،۳۵۵/۲	مجموع ذخیره‌سازی‌ها
۰/۰	۶۹۵/۱	۶۹۵/۱	۶۹۵/۱	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، فوریه ۲۰۱۷

۴-۲-۱-۲. ژاپن

مجموع ذخیره‌سازی تجاری نفت ژاپن در دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با نوامبر ۲۰۱۶ در حدود ۱/۵ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۱۴۷/۵ میلیون بشکه رسید، که در حدود ۱۷ میلیون بشکه کمتر از سطح ذخیره‌سازی در دسامبر ۲۰۱۵ و در حدود ۱۵ میلیون بشکه کمتر از متوسط ذخیره‌سازی در پنج سال گذشته است. در ماه دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با ماه نوامبر ۲۰۱۶ حجم ذخیره‌سازی بنزین و نفت خام افزایش یافت. جدول شماره (۴-۶) را ملاحظه نمایید.

جدول ۴-۶. ذخیره‌سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن، (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۱۶ به دسامبر ۲۰۱۵	دسامبر ۲۰۱۵	تغییر دسامبر ۲۰۱۶ به نوامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۶	نوامبر ۲۰۱۶	اکتبر ۲۰۱۶	
-۹/۸	۹۸/۵	۱/۴	۸۸/۷	۸۷/۳	۹۲/۴	نفت خام
-۰/۱	۹/۸	۰/۲	۹/۷	۹/۵	۹/۷	بنزین
-۱/۳	۹/۲	-۰/۹	۷/۹	۸/۸	۹/۸	نفثا
-۴/۴	۳۲/۲	-۲/۱	۲۷/۸	۲۹/۹	۳۲/۸	فرآورده میان‌تقطیر
-۱/۴	۱۴/۸	-۰/۱	۱۳/۴	۱۳/۴	۱۳/۳	نفت کوره
-۷/۲	۶۶/۰	-۲/۹	۵۸/۸	۶۱/۷	۶۵/۵	مجموع ذخایر فرآورده
-۱۷/۰	۱۶۴/۵	-۱/۴	۱۴۷/۵	۱۴۹/۰	۱۵۷/۹	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، فوریه ۲۰۱۷

۴-۲-۲. چین

حجم ذخایر تجاری نفت چین (نفت خام و فرآورده) در دسامبر ۲۰۱۶ در مقایسه با نوامبر ۲۰۱۶ در حدود ۴۰۰ هزار بشکه کاهش یافت و به حدود ۳۶۳ میلیون بشکه رسید. این رقم در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۱۵ بیش از ۲۱ میلیون بشکه کاهش نشان می‌دهد. در این ماه حجم ذخیره‌سازی نفت خام در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته میلادی در حدود ۲۳ میلیون بشکه کاهش داشته، هم‌چنین در این مدت مجموع

ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی در حدود ۷ میلیون بشکه افزایش داشته است. جدول شماره (۴-۵) را ملاحظه نمایید.

جدول ۴-۵. مجموع ذخیره‌سازی نفت خام و فرآورده در چین، (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۱۶ به دسامبر ۲۰۱۵	دسامبر ۲۰۱۵	تغییر دسامبر ۲۰۱۶ به نوامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۶	نوامبر ۲۰۱۶	اکتبر ۲۰۱۶	
-۲۲/۹	۲۴۵/۲	-۴/۳	۲۲۲/۳	۲۲۶/۵	۲۳۰/۱	نفت خام
۱۵/۶	۵۶/۳	۳/۵	۷۱/۹	۶۸/۴	۶۷/۸	بتزین
-۱۴/۰	۶۳/۱	-۰/۷	۴۹/۱	۴۹/۸	۵۱/۸	نفت گاز
۵/۲	۱۴/۴	۱/۱	۱۹/۶	۱۸/۵	۱۶/۸	سوخت جت
۶/۸	۱۳۳/۷	۳/۹	۱۴۰/۵	۱۳۶/۶	۱۳۶/۴	مجموع فرآورده
-۱۶/۱	۳۷۸/۹	-۰/۴	۳۶۲/۸	۳۶۳/۲	۳۶۶/۵	مجموع ذخیره‌سازی

منبع: ماهنامه بازار نفت اوپک، فوریه ۲۰۱۷

منابع و مآخذ:

- 1- IEA, Oil Market Report, February 2016.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report January 2016.
- 3- OPEC Monthly Oil Market Report, February 2016.
- 4- EIA, Short-Term Energy Outlook February 2016.

۵. بازار فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی

۵-۱. روند قیمت فرآورده‌های نفتی

۵-۱-۱. بازار آمریکا

در ماه فوریه سطح ذخیره‌سازی بنزین در آمریکا به بالاترین سطح خود رسید و از طرف دیگر تقاضا برای این فرآورده کاهش داشت. گرمتر شدن هوا و تغییر بنزین از پایه زمستانی به پایه تابستانی نیز باعث شد تا بنزین‌های پایه زمستانی با قیمت کمتر در بازار عرضه گردد. در این ماه قیمت هر بشکه بنزین بطور متوسط برابر با ۶۳،۶۳ دلار بود که نسبت به ماه قبل بیش از ۲ دلار در بشکه کاهش داشت. کاهش سطح ذخیره‌سازی گازوئیل و افزایش تقاضا برای این فرآورده موجب شد، قیمت آن از ۶۲،۵۰ دلار در بشکه در ماه ژانویه به ۶۳،۲۰ دلار در بشکه در ماه فوریه برسد. افزایش تقاضا برای نفتا از سوی واحدهای پتروشیمی، افزایش قیمت این فرآورده را به همراه داشت. قیمت نفت کوره در ماه فوریه نسبت به ماه قبل تغییر چندانی نداشت و بطور متوسط ۶۸،۲۶ دلار در بشکه بود. با توجه به افزایش تقاضا برای سفرهای هوایی، قیمت سوخت جت ۱،۸۷ دلار در بشکه افزایش یافت و بطور متوسط برابر با ۶۶،۱۰ دلار در بشکه بود.

جدول ۵-۱. روند قیمت فرآورده‌های نفتی در خلیج مکزیک (دلار در بشکه)

ژانویه	فوریه	هفته منتهی به ۲۴ فوریه	هفته منتهی به ۱۷ فوریه	هفته منتهی به ۱۰ فوریه	هفته منتهی به ۳ فوریه	
۶۴،۲۳	۶۶،۱۰	۶۶،۲۵	۶۵،۸۲	۶۶،۱۴	۶۵،۷۷	سوخت جت
۷۲،۷۶	۷۰،۶۳	۷۰،۹۷	۶۹،۸۸	۷۰،۱۰	۷۰،۸۱	بنزین (اکتان ۹۳)
۶۲،۵۰	۶۳،۲۰	۶۳،۷۶	۶۲،۶۷	۶۲،۶۶	۶۳،۶۲	گازوئیل
۶۹،۰۰	۶۸،۲۶	۶۷،۹۶	۶۸،۶۳	۶۸،۵۸	۶۷،۱۲	نفت کوره (e۱۸۰)

Source: opec , petroleum product price

۵-۱-۲. بازار اروپا

افزایش صادرات بنزین از اروپا به آفریقا و خاورمیانه سبب شد تا قیمت این فرآورده نفتی در ماه فوریه نسبت به ماه قبل ۱،۸۴ دلار در بشکه افزایش داشته باشد و بطور متوسط برابر با ۷۵،۶۶ دلار در بشکه باشد. افزایش تقاضا برای گازوئیل موجب شد تا قیمت این فرآورده روندی صعودی داشته باشد. قیمت گازوئیل در این ماه بطور متوسط برابر با ۶۶،۱۳ دلار در بشکه بود. کاهش تقاضای واحدهای کشتیرانی برای نفت کوره سبب شد تا قیمت این فرآورده نسبت به ماه قبل اندکی کاهش داشته باشد و بطور متوسط در ماه فوریه برابر با ۵۳،۵۱ دلار در بشکه باشد. کاهش تقاضا برای نفتا از سوی واحدهای پتروشیمی باعث شد تا قیمت این فرآورده در ماه فوریه کاهش یابد و به ۵۴،۸۲ دلار در بشکه برسد.

جدول ۵-۲. روند قیمت فرآورده‌های نفتی در بازار رتردام (دلار در بشکه)

ژانویه	فوریه	هفته منتهی به ۲۴ فوریه	هفته منتهی به ۱۷ فوریه	هفته منتهی به ۱۰ فوریه	هفته منتهی به 3 فوریه	
۵۵،۰۶	۵۴،۸۲	۵۴،۰۴	۵۴،۷۰	۵۵،۲۳	۵۶،۰۲	نفتا
۶۵،۶۰	۶۶،۳۵	۶۶،۶۷	۶۶،۰۷	۶۶،۰۲	۶۶،۴۲	سوخت جت
۷۳،۸۲	۷۵،۶۶	۷۵،۳۴	۷۶،۱۲	۷۵،۷۹	۷۴،۸۹	بنزین (اکتان ۹۸)
۶۵،۰۵	۶۶،۱۳	۶۶،۲۵	۶۵،۶۵	۶۶،۱۲	۶۶،۲۵	گازوئیل (۱۰ ppm)
۵۳،۶۵	۵۳،۵۱	۵۳،۵۰	۵۳،۷۸	۵۳،۴۲	۵۲،۱۳	نفت کوره (c1۸۰)

Source: opec , petroleum product price

۵-۱-۳. بازار سنگاپور

در منطقه آسیا قیمت تمامی فرآورده‌های نفتی به جز نفت کوره در ماه فوریه نسبت به ماه ژانویه افزایش داشت. کاهش تقاضای داخلی برای بنزین بخصوص افزایش تقاضا از سوی اندونزی سبب شد تا قیمت بنزین در طی هفته چهارم ماه روندی نزولی داشته باشد اما متوسط قیمت این فرآورده در ماه فوریه اندکی از ماه ژانویه بالاتر بود. در ماه فوریه متوسط قیمت هر بشکه بنزین برابر با ۶۹،۹۰ دلار در بشکه بود. با توجه به افزایش تقاضای داخلی برای گازوئیل، قیمت این فرآورده در ماه فوریه بیش از ۱ دلار در بشکه نسبت به ماه ژانویه افزایش داشت و به ۶۶،۷۶ دلار در بشکه رسید. کاهش فعالیتهای کشتیرانی سبب شد تا تقاضا برای نفت کوره کاهش یابد و قیمت این فرآورده در طی ماه روندی نزولی داشته باشد. قیمت هر بشکه نفت کوره بطور متوسط برابر با ۶۹،۶۲ دلار گزارش شد که نسبت به ماه قبل بیش از ۱ دلار کاهش داشت.

جدول ۵-۳. روند قیمت فرآورده‌های نفتی در بازار سنگاپور (دلار در بشکه)

ژانویه	فوریه	هفته منتهی به ۲۴ فوریه	هفته منتهی به ۱۷ فوریه	هفته منتهی به ۱۰ فوریه	هفته منتهی به 3 فوریه	
۵۵،۷۱	۵۶،۵۸	۵۵،۵۷	۵۷،۴۸	۵۶،۷۶	۵۷،۰۱	نفتا
۶۵،۱۷	۶۶،۲۶	۶۶،۵۷	۶۶،۱۶	۶۵،۹۴	۶۵،۷۳	سوخت جت
۶۹،۴۷	۶۹،۹۰	۶۸،۴۸	۷۰،۶۸	۷۰،۶۲	۷۰،۵۴	بنزین (اکتان ۹۵)
۶۵،۱۵	۶۶،۷۶	۶۷،۳۲	۶۶،۶۳	۶۶،۴۳	۶۵،۹۰	گازوئیل (۰،۰۵٪ سولفور)
۵۰،۷۹	۴۹،۶۲	۴۹،۶۵	۴۹،۹۸	۴۹،۲۵	۴۸،۶۲	نفت کوره (c1۸۰)

Source: opec , petroleum product price

۵-۱-۴. بازار خلیج فارس

در بازار خلیج فارس قیمت تمامی فرآورده‌های نفتی به غیر از نفت کوره در ماه فوریه نسبت به ماه قبل افزایش داشت. قیمت بنزین در ماه فوریه نسبت به ماه قبل افزایش داشت و از ۶۷،۹۱ دلار در بشکه به ۶۸،۵۳ دلار در بشکه رسید. قیمت هر بشکه گازوئیل ۶۵،۱۱ دلار بود که بیش از ۱ دلار در بشکه نسبت به ماه ژانویه افزایش داشت. کاهش تقاضای نفت کوره در بازار خلیج فارس سبب شد تا قیمت این فرآورده در طی ماه روندی نزولی داشته باشد. متوسط قیمت هر بشکه نفت کوره ۴۸،۲۴ دلار گزارش شد که نسبت به ماه قبل بیشتر از ۱ دلار در

بشکه کاهش داشت. قیمت سوخت جت در ماه فوریه بیش از ۱ دلار دربشکه نسبت به ماه قبل افزایش داشت و از ۶۳،۵۰ دلار در بشکه به ۶۴،۷۰ دلار در بشکه رسید.

جدول ۵-۴. روند قیمت فرآورده‌های نفتی در خلیج فارس (دلار در بشکه)

زانویه	فوریه	هفته منتهی به ۲۴ فوریه	هفته منتهی به ۱۷ فوریه	هفته منتهی به ۱۰ فوریه	هفته منتهی به ۳ فوریه	
نفتا	۵۴،۴۲	۵۵،۰۸	۵۴،۱۳	۵۵،۷۵	۵۵،۴۲	۵۵،۳۷
سوخت جت	۶۳،۵۰	۶۴،۷۰	۶۴،۹۱	۶۴،۵۷	۶۴،۴۸	۶۴،۲۴
بنزین (اکتان ۹۵)	۶۷،۹۱	۶۸،۵۳	۶۷،۱۸	۶۹،۳۳	۶۹،۱۹	۶۹،۰۸
گازوئیل	۶۳،۳۸	۶۵،۱۱	۶۵،۵۶	۶۴،۹۴	۶۴،۹۰	۶۴،۳۱
نفت کوره (۱۸۰)	۴۹،۳۵	۴۸،۲۴	۴۸،۲۵	۴۸،۶۳	۴۷،۹۱	۴۷،۱۶

Source: opec , petroleum product price

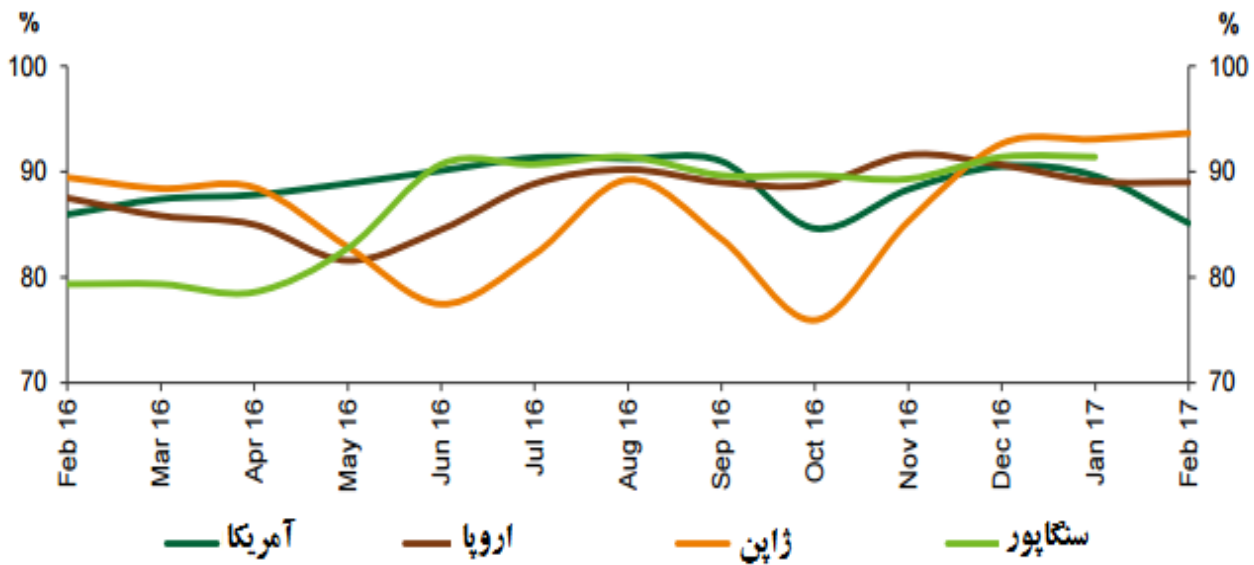
۲-۵. ظرفیت بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها

نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌های آمریکا در ماه فوریه ۸۵ درصد اعلام شد که نسبت به ماه گذشته حدود ۵ درصد کاهش داشت. میزان تولیدات فرآورده‌های نفتی در این منطقه ۱۵،۶ میلیون بشکه در روز بود و نسبت به ماه قبل ۸۰۰ هزار بشکه در روز کاهش و حدود ۱۵۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه سال قبل بود. علت این کاهش در نرخ بهره‌برداری، انجام تعمیرات دوره‌ای در برخی از واحدهای پالایشی منطقه بود.

میزان بهره‌برداری از پالایشگاه‌های اروپا در ماه فوریه حدود ۸۹ درصد اعلام شد که نسبت به ماه گذشته تغییر چندانی نداشت. در ماه فوریه میزان تولیدات پالایشگاه‌های این منطقه برابر با ۱۰،۵۵ میلیون بشکه در روز بود که ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه فوریه سال قبل است.

در ماه فوریه نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌های منطقه آسیا به علت افزایش تقاضای داخلی روندی صعودی داشت. میزان تولیدات پالایشگاهی در هند در ماه ژانویه برابر با ۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل حدود ۸۰ هزار بشکه در روز کاهش داشت. نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌های سنگاپور نیز ۹۱ درصد اعلام شده است که نسبت به ماه قبل ۲ درصد افزایش داشت. در ماه فوریه متوسط تولیدات پالایشگاه‌های چین حدود ۱۱،۲ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۶۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت. نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌های ژاپن نسبت به ماه قبل تغییر چندانی نداشت و برابر با ۹۳ درصد بود.

نمودار ۵-۱. نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها در مناطق مختلف جهان

Source: opec, monthly oil market report, feb 2017

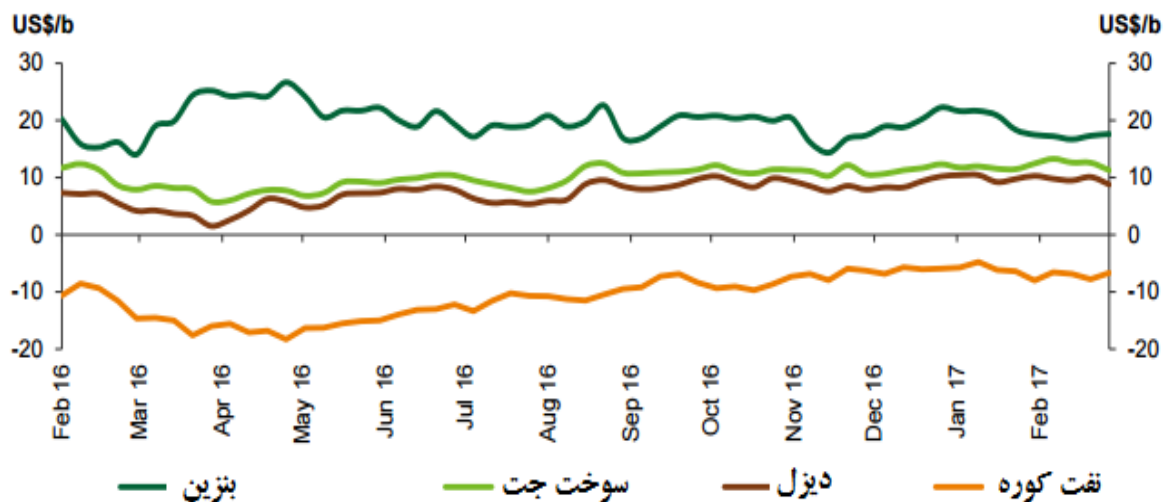
۵-۳. حاشیه سودهای پالایشی

۵-۳-۱. آمریکا

تقاضای بنزین در آمریکا در ماه فوریه در حدود ۸,۷ میلیون بشکه در روز بود. تقاضای این فرآورده در حدود ۴۵۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه قبل و ۵۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه فوریه سال قبل می‌باشد. در ماه فوریه با توجه به کاهش صادرات بنزین به بازارهای آمریکای لاتین و کاهش تقاضا برای این فرآورده، حاشیه سود تولید بنزین حدود ۳ دلار در بشکه کاهش داشت و در حدود ۱۷ دلار در بشکه بود.

تقاضای فرآورده‌های میان‌تقطیری در ماه فوریه روندی افزایشی داشت. تقاضای گازوئیل در این ماه در حدود ۴ میلیون بشکه در روز بود که ۳۸۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه قبل افزایش یافت و با توجه به فراهم شدن فرصت صادرات این فرآورده‌ها به آمریکای لاتین، حاشیه سود تولید این فرآورده‌ها روندی صعودی داشت. حاشیه سود تولید گازوئیل در ماه فوریه بیش از ۱۰ دلار در بشکه بود. کاهش تقاضا برای نفت کوره از سوی واحدهای کشتیرانی و نیروگاه‌های برق سبب شد تا حاشیه سود تولید نفت کوره روندی نزولی داشته باشد و نسبت به ماه قبل ۱ دلار در بشکه کاهش یابد و در حدود ۷- دلار در بشکه باشد.

نمودار ۵-۲. حاشیه سود پالایشی در آمریکا

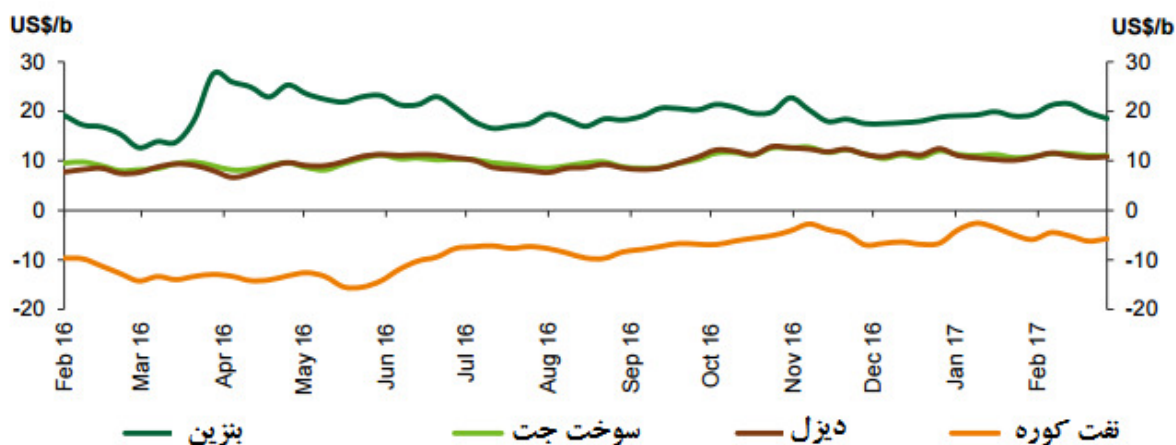

Source: opec, monthly oil market report, feb 2017

۵-۳-۲. اروپا

در ماه فوریه بازار فرآورده‌های نفتی در اروپا به علت فراهم شدن فرصت صادرات بنزین به آفریقا، آسیا پاسفیک و خاورمیانه از وضعیت مطلوبی برخوردار بود. افزایش تقاضای داخلی برای بنزین از یک سو و صادرات این فرآورده به آفریقای غربی، آسیا پاسفیک و خاورمیانه از سوی دیگر سبب شد تا حاشیه سود تولید بنزین بیشتر از ۱ دلار در بشکه افزایش یابد و به ۲۰ دلار در بشکه برسد. کاهش تقاضا برای نفتا از سوی واحدهای پتروشیمی و واحدهای تولید بنزین سبب شد تا حاشیه سود تولید این فرآورده روندی نزولی داشته باشد و نسبت به ماه قبل بیش از ۱ دلار در بشکه کاهش یابد. افزایش تقاضای داخلی برای گازوئیل و فراهم شدن فرصت صادرات این فرآورده به شمال و غرب آفریقا سبب شد تا در ماه فوریه حاشیه سود تولید این فرآورده ۶۰ سنت در بشکه کاهش یابد و به ۱۱،۱۰ دلار در بشکه برسد. با توجه به کاهش تقاضای داخلی برای نفت کوره حاشیه سود تولید این فرآورده روندی نزولی بخود گرفت و نسبت به ماه قبل بیش از ۱ دلار در بشکه کاهش داشت و به ۵،۳- دلار در بشکه رسید.

نمودار ۵-۳. حاشیه سود پالایشی در اروپا

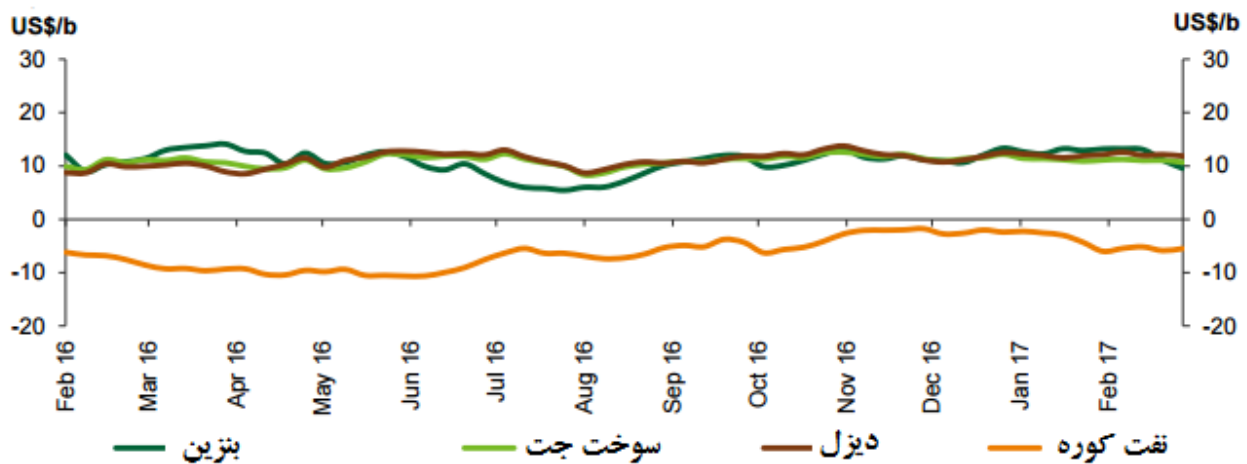

Source: opec, monthly oil market report, feb 2017

۵-۳-۳ آسیا پاسفیک

افزایش عرضه بنزین در بازارهای منطقه و کاهش تقاضای داخلی برای این فرآورده سبب شد تا در ماه فوریه حاشیه سود تولید بنزین روندی نزولی یابد و با کاهش ۶۰ سنت در بشکه به ۱۲،۴۰ دلار در بشکه برسد. افزایش تقاضای واحدهای پتروشیمی برای نفتا در هند سبب شد تا حاشیه سود تولید نفتا روندی صعودی داشته باشد. افزایش تقاضا برای گازوئیل در آسیای جنوبی و سریلانکا سبب شد تا اثر افزایش عرضه این فرآورده از سوی چین خنثی شود و حاشیه سود تولید این فرآورده در ماه ژانویه حدود ۲۰ سنت در بشکه افزایش یابد و به ۱۲،۲۰ دلار در بشکه برسد. کاهش تقاضا برای نفت کوره سبب شد تا حاشیه سود تولید نفت کوره ۲ دلار در بشکه کاهش یابد و به ۵،۵- دلار در بشکه برسد.

نمودار ۵-۴. حاشیه سود پالایشی در آسیا پاسفیک

Source: opec, monthly oil market report, feb 2017

۵-۴. تقاضای فرآورده‌های نفتی

در جدول زیر مقدار تقاضای انواع فرآورده‌های نفتی در OECD برای فصل چهارم سال ۲۰۱۶ و ماه‌های اکتبر، نوامبر و دسامبر آورده شده است. با توجه به جدول دیده می‌شود که در این منطقه تقاضای کل فرآورده های نفتی در ماه دسامبر سال ۲۰۱۶ حدود ۴۸،۱۳ میلیون بشکه در روز اعلام شده است که در حدود ۰،۹۲ میلیون بشکه در روز بیشتر از ماه نوامبر بود. در ماه دسامبر تقاضای بنزین موتور ۱۴،۶۲ میلیون بشکه در روز اعلام شده است که نسبت به ماه نوامبر ۰،۱۲ میلیون بشکه در روز بیشتر می‌باشد. تقاضای گازوئیل و سوخت دیزل در ماه دسامبر ۱۳،۶۶ میلیون بشکه در روز است که نسبت به ماه نوامبر ۰،۰۴ میلیون بشکه در روز افزایش داشت. تقاضای سوخت جت نیز در ماه دسامبر در این منطقه ۴،۴۴ میلیون بشکه در روز بود.

جدول ۵-۵. تقاضای فرآورده‌های نفتی در کشورهای OECD به تفکیک محصولات (میلیون بشکه در روز)

فرآورده نفتی	فصل چهارم ۲۰۱۶	اکتبر	نوامبر	دسامبر
LPG و اتان	۵،۳۵	۵،۱۷	۵،۱۸	۵،۷۰
نفتا	۳،۵۱	۳،۲۹	۳،۵۶	۳،۶۸
بنزین موتور	۱۴،۴۷	۱۴،۲۹	۱۴،۵۰	۱۴،۶۲
سوخت جت	۴،۲۸	۴،۱۸	۴،۲۱	۴،۴۴
گازوئیل و سوخت دیزل	۱۳،۵۶	۱۳،۴۰	۱۳،۶۲	۱۳،۶۶
کل فرآورده‌ها	۴۷،۳۲	۴۶،۶۲	۴۷،۲۱	۴۸،۱۳

منبع: آژانس بین‌المللی انرژی، ماهنامه بازار نفت، مارس ۲۰۱۷

جدول ۵-۶. تقاضای فرآورده‌های نفتی در برخی از کشورهای OECD (میلیون بشکه در روز)

	فصل چهارم ۲۰۱۶	اکتبر	نوامبر	دسامبر
آمریکا	۱۹،۷۵	۱۹،۶۲	۱۹،۶۶	۱۹،۹۸
ژاپن	۴،۱۳	۳،۷۷	۴،۱۱	۴،۵۴
آلمان	۲،۴۵	۲،۴۶	۲،۵۱	۲،۳۸
ایتالیا	۱،۲۶	۱،۲۵	۱،۲۲	۱،۳۰
فرانسه	۱،۶۶	۱،۷۰	۱،۶۰	۱،۶۹
انگلیس	۱،۵۸	۱،۶۰	۱،۶۰	۱،۵۵
کانادا	۲،۴۶	۲،۳۷	۲،۴۴	۲،۵۳

منبع: آژانس بین‌المللی انرژی، ماهنامه بازار نفت، مارس ۲۰۱۷

در جدول شماره ۶ تقاضای فرآورده‌های نفتی در کشورهای مختلف منطقه OECD برای فصل چهارم سال ۲۰۱۶ و ماه‌های اکتبر، نوامبر و دسامبر آورده شده است. با توجه به جدول ملاحظه می‌شود تقاضای فرآورده‌های نفتی در ماه دسامبر در آمریکا ۱۹،۹۸ میلیون بشکه در روز اعلام شده است که در حدود ۰،۳۲ میلیون بشکه در روز بیشتر از ماه نوامبر بود. بعد از آمریکا بیشترین تقاضا مربوط به ژاپن می‌باشد. در ماه دسامبر تقاضای فرآورده‌های نفتی در این کشور ۴،۵۴ میلیون بشکه در روز اعلام شده است. کمترین مقدار تقاضا مربوط به ایتالیا است که در ماه دسامبر برابر با ۱،۳۰ میلیون بشکه در روز بود.

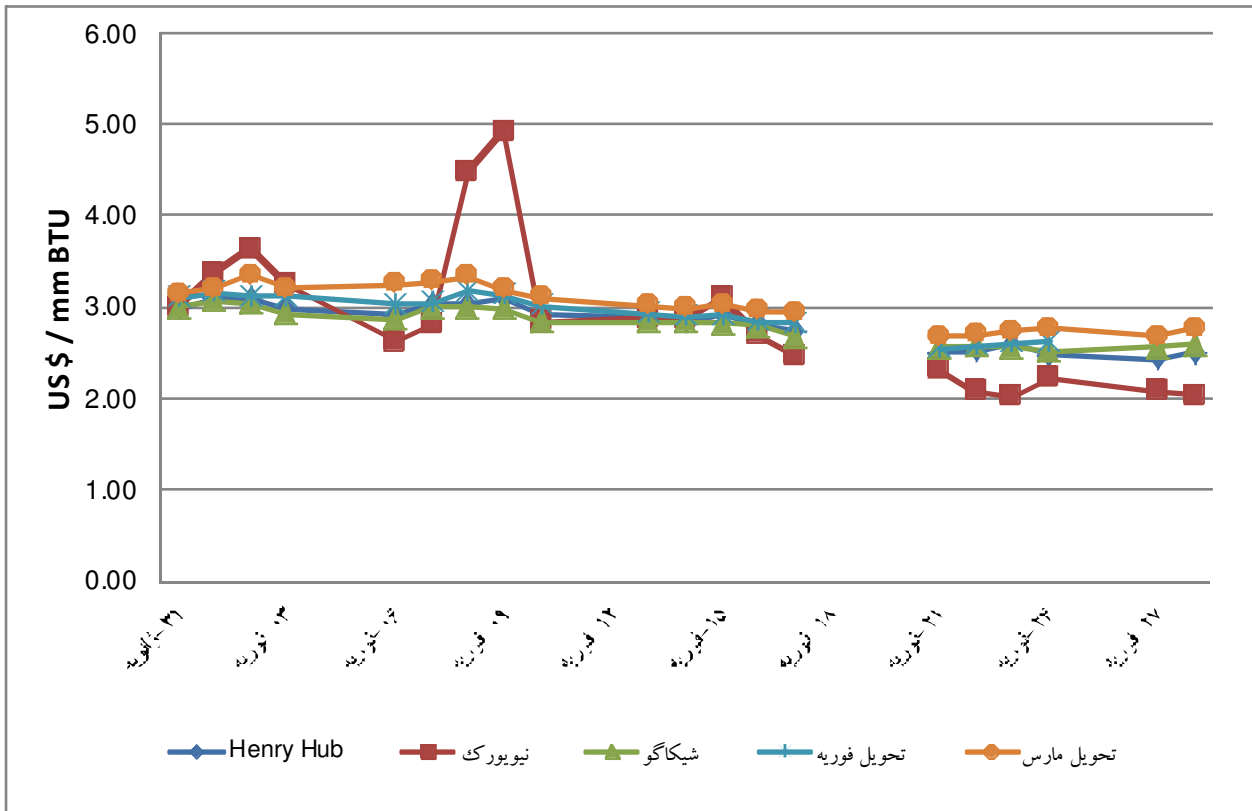
۶. تحولات بازارهای گاز جهان در فوریه ۲۰۱۷

۶-۱. بازار گاز طبیعی ایالات متحده

الف - قیمت

قیمت تک‌محموله گاز طبیعی طی ماه فوریه در بازارهای گاز ایالات متحده، روندی نزولی را تجربه نمود.

نمودار ۶-۱. تحولات قیمت گاز طبیعی در بازارهای مهم ایالات متحده

قیمت گاز طبیعی در بازار آمریکا طی ماه فوریه با توجه به قراردادن تولید داخلی گاز در سطحی مطلوب و قراردادن حجم ذخایر عملیاتی گاز طبیعی در سطحی بیشتر از میانگین ۵ سال پیش، با توجه به وضعیت آب و هوایی، در مجموع با روندی نزولی مواجه بود.

قیمت گاز طبیعی در بازار هنری هاب^۱ که در روز ۳۱ ژانویه، معادل ۳/۰۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود، با افزایشی ۱۲ سنتی به ۳/۱۲ دلار در روز اول فوریه رسید (بیشترین قیمت طی ماه)، سپس با تجربه نمودن روندی نزولی در نهایت در سطح ۲/۵۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۲۸ فوریه تثبیت شد، بنابراین در مجموع، قیمت گاز طبیعی در بازار هنری هاب در انتهای ماه فوریه نسبت به انتهای ماه ژانویه، حدود ۱۶/۳ درصد کاهش را تجربه نمود.

^۱ Henry Hub یک مرکز توزیع (Hub) در ایالت لوئیزیانا در ساحل خلیج مکزیک است که بنا به تعریف، نقطه تحویل قراردادهای آبی‌های گاز طبیعی در بورس نیویورک (NYMEX) می‌باشد. این بازار به عنوان شاخص بازارهای گاز طبیعی ایالات متحده عمل می‌کند.

قیمت‌ها در بازار شیکاگو که معادل ۳/۰۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۳۱ ژانویه بود، با پشت سر گذاردن روندی نوسانی، در نهایت به سطح ۲/۶۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۲۸ فوریه رسید. بنابراین در مجموع قیمت گاز طبیعی در این بازار در آخرین روز معامله در ماه فوریه نسبت به آخرین روز معاملاتی ماه ژانویه، حدود ۱۳/۶ درصد کاهش یافت. قیمت گاز در بازار نیویورک با توجه به نوسان تقاضای گاز طبیعی در بخش صنعت و نیروگاهی، در ماه فوریه نیز نوساناتی را تجربه نمود. قیمت گاز طبیعی در بازار نیویورک که ۳/۰۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۳۱ ژانویه بود، به سطح ۴/۹۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۹ فوریه رسید (بیشترین قیمت طی ماه) و سپس با طی نمودن روندی نوسانی، در نهایت در سطح ۲/۰۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در روز ۲۸ فوریه تثبیت شد که نشان‌دهنده ۳۱/۹ کاهش قیمت در آخرین روز کاری فوریه نسبت به ۳۱ ژانویه است.

طی ماه فوریه، قیمت قرارداد آتی‌های تحویل ماه آینده و ۲ ماه آینده در بازار نیویورک نیز روندی نزولی را تجربه نمودند. قیمت قرارداد آتی‌ها برای تحویل در ماه مارس که در روز ۳۱ ژانویه معادل ۳/۱۱۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود، با طی نمودن یک روند نوسانی، به سطح ۳/۱۸۷ دلار در روز ۸ فوریه رسید (بیشترین قیمت طی ماه) و در نهایت با قیمت ۲/۶۲۷ دلار در آخرین روز معامله آن در ماه فوریه مبادله شد که نشان‌دهنده حدود ۱۵/۷ درصد کاهش طی مدت مورد بررسی است

قرارداد آتی‌های تحویل آوریل نیز از ۳/۱۶۵ دلار در روز ۳۱ ژانویه، با تجربه نمودن نوساناتی، به ۳/۳۴۶ دلار در روز ۸ فوریه رسید (بیشترین قیمت طی ماه) و در نهایت در سطح ۲/۷۷۰ دلار در روز ۲۸ فوریه تثبیت شد که نشان‌دهنده حدود ۱۲/۵ درصد کاهش طی دوره مورد بررسی است.

جدول ۶-۱. قیمت گاز طبیعی در بازارهای عمده گاز ایالات متحده (دلار در هر میلیون بی تی یو)

آتی‌ها		Cal Comp Avg*	شبیکاگو	نیویورک	هنری‌هاب	روز
تحویل آوریل	تحویل مارس					
۳،۱۶۵	۳،۱۱۷	۳،۱۲	۳،۰۱	۳،۰۱	۳،۰۰	۳۱ ژانویه
۳،۲۱۴	۳،۱۶۸	۳،۱۶	۳،۰۸	۳،۴۰	۳،۱۲	۱ فوریه
۳،۳۶۰	۳،۱۲۶	۳،۰۸	۳،۰۶	۳،۶۶	۳،۱۰	۲ فوریه
۳،۲۱۱	۳،۱۳۰	۳،۰۰	۲،۹۴	۳،۲۶	۳،۰۰	۳ فوریه
۳،۲۵۷	۳،۰۵۰	۲،۹۵	۲،۸۸	۲،۶۴	۲،۹۲	۶ فوریه
۳،۲۹۵	۳،۰۶۳	۳،۰۹	۳،۰۲	۲،۸۳	۳،۰۴	۷ فوریه
۳،۳۴۶	۳،۱۸۷	۳،۰۲	۳،۰۲	۴،۵	۳،۰۵	۸ فوریه
۳،۲۰۹	۳،۱۴۱	۳،۱۱	۳/۰۰	۴،۹۴	۳،۱۰	۹ فوریه
۳،۱۱۷	۳،۰۳۴	۲،۹۴	۲،۸۶	۲،۸۵	۲،۹۳	۱۰ فوریه
۳،۰۳۲	۲،۹۴۴	۲،۹۵	۲،۸۶	۲،۹۰	۲،۹۱	۱۳ فوریه
۳،۰۰۵	۲،۹۰۵	۲،۹۲	۲،۸۵	۲،۸۸	۲،۸۶	۱۴ فوریه
۳،۰۳۷	۲،۹۲۵	۲،۹۴	۲،۸۴	۳،۱۱	۲،۹۲	۱۵ فوریه
۲،۹۷۱	۲،۸۵۴	۲،۸۶	۲،۸۱	۲،۷۱	۲،۸۲	۱۶ فوریه
۲،۹۵۱	۲،۸۳۴	۲،۷۶	۲،۶۹	۲،۴۹	۲،۷۵	۱۷ فوریه
تعطیلات	تعطیلات	تعطیلات	تعطیلات	تعطیلات	تعطیلات	۲۰ فوریه
۲،۶۹۱	۲،۵۶۴	۲،۶۸	۲،۵۷	۲،۳۲	۲،۵۲	۲۱ فوریه
۲،۷۰۱	۲،۵۹۲	۲،۶۳	۲،۵۹	۲،۱	۲،۵۳	۲۲ فوریه
۲،۷۴۹	۲،۶۱۷	۲،۶۹	۲،۵۸	۲،۰۳	۲،۶۰	۲۳ فوریه
۲،۷۸۷	۲،۶۲۷	۲،۶۴	۲،۵۳	۲،۲۴	۲،۴۹	۲۴ فوریه
۲،۶۹۳	باطل شد	۲،۵۸	۲،۵۸	۲،۰۹	۲،۴۴	۲۷ فوریه
۲،۷۷۰	باطل شد	۲،۶۵	۲،۶۰	۲،۰۵	۲،۵۱	۲۸ فوریه

* Avg. of NGL's reported avg price for: Mailan, PG&E citygate and Southern California Border Avg.
Source: NGL's Daily Gas Price Index - 21

ب- عرضه و تقاضا

تولید گاز غنی ایالات متحده در ماه دسامبر به ۶۶/۷۱ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به ماه قبل، حدود ۲/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. خالص واردات گاز طبیعی این کشور با ۰/۷۴ میلیارد متر مکعب افزایش، به سطح ۰/۸۷ میلیارد متر مکعب رسید که حدود ۵۷۰ درصد رشد را نسبت به ماه قبل نشان می‌دهد. با توجه به سطح مصرف ۸۱/۲۷ میلیارد متر مکعبی ایالات متحده در ماه دسامبر، ۱۹/۱۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از ذخیره‌سازی‌های زیرزمینی این کشور برداشت شد.

همان‌گونه که عنوان شد، طی ماه دسامبر، حدود ۸۱/۲۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی در ایالات متحده مصرف شد که ۳/۶۸ میلیارد متر مکعب آن (۴/۵ درصد) مصرف پالایشگاه‌ها و هدررفت شبکه، ۲۲/۶۸ میلیارد متر مکعب (۲۸ درصد) مصرف بخش خانگی، ۱۳/۱۶ میلیارد متر مکعب (۱۶/۲ درصد) مصرف بخش تجاری، حدود ۲۰/۷۴ میلیارد متر مکعب (۲۵/۵ درصد) مصرف بخش صنعت و در نهایت حدود ۱۸/۹۴ میلیارد متر مکعب (۲۳/۳ درصد)، مصرف نیروگاه‌های گازسوز این کشور بوده است.

همانگونه که در نمودار شماره ۶-۳ ملاحظه می‌شود، مصرف بخش خانگی و تجاری در فصل تابستان، در حداقل خود قرار دارد که در ماه‌های سرد و نیاز به مصرف گاز به منظور گرمایش محیط، مصرف این بخش‌ها به شدت افزایش می‌یابد. در مقابل، با گرم شدن هوا و نیاز به سرمایش محیط، مصرف نیروگاه‌ها در فصل گرم، در حداکثر خود قرار می‌گیرد.

جدول ۶-۲. تراز گاز طبیعی ایالات متحده (میلیارد متر مکعب)

زمان	تولید گاز غنی	تولید گاز خشک	خالص واردات	برداشت از ذخایر	کل مصرف
ژانویه ۲۰۱۳	۶۰.۶۵	۵۷.۴۵	۳.۵۰	۲۰.۷۳	۸۱.۵۱
فوریه ۲۰۱۳	۵۵.۰۶	۵۲.۱۵	۲.۹۴	۱۷.۳۵	۷۲.۶۳
مارس ۲۰۱۳	۶۰.۷۳	۵۷.۵۲	۲.۸۲	۱۰.۹۵	۷۱.۳۴
آوریل ۲۰۱۳	۵۹.۳۰	۵۶.۱۷	۲.۶۹	۳.۹۹	۵۵.۶۲
می ۲۰۱۳	۶۱.۳۵	۵۸.۱۰	۲.۶۱	۱۲.۰۷	۶۹.۵۹
ژوئن ۲۰۱۳	۵۹.۱۰	۵۵.۹۷	۲.۹۱	۱۰.۷۲	۶۹.۲۷
ژوئیه ۲۰۱۳	۶۲.۶۵	۵۹.۳۴	۳.۰۵	۷.۹۴	۵۴.۴۳
اوت ۲۰۱۳	۶۲.۵۳	۵۹.۲۳	۳.۰۰	۷.۸۷	۵۴.۵۵
سپتامبر ۲۰۱۳	۶۰.۲۸	۵۷.۱۰	۳.۴۴	۱۰.۲۳	۵۰.۰۰
اکتبر ۲۰۱۳	۶۲.۶۲	۵۹.۳۱	۲.۷۸	۷.۳۶	۵۲.۸۷
نوامبر ۲۰۱۳	۶۱.۵۲	۵۸.۲۷	۲.۹۷	۶.۱۱	۶۵.۵۹
دسامبر ۲۰۱۳	۶۱.۶۹	۵۸.۴۳	۴.۴۱	۲۰.۵۴	۸۲.۵۴
ژانویه ۲۰۱۴	۶۲.۸۱	۵۹.۴۷	۴.۵۵	۲۷.۴۸	۹۱.۷۳
فوریه ۲۰۱۴	۵۶.۵۵	۵۳.۴۸	۳.۰۲	۲۰.۶۲	۷۸.۵۳
مارس ۲۰۱۴	۶۳.۴۵	۵۹.۹۰	۲.۴۰	۱۰.۰۱	۷۳.۱۰
آوریل ۲۰۱۴	۶۱.۷۵	۵۸.۱۹	۲.۳۳	۶.۱۶	۵۵.۸۵
می ۲۰۱۴	۶۴.۵۶	۶۰.۹۲	۲.۶۲	۱۳.۵۳	۵۱.۷۳
ژوئن ۲۰۱۴	۶۲.۹۱	۵۹.۲۳	۲.۳۳	۱۳.۰۹	۶۹.۸۲
ژوئیه ۲۰۱۴	۶۵.۷۴	۶۱.۹۰	۲.۰۹	۱۱.۳۱	۵۳.۶۹
اوت ۲۰۱۴	۶۶.۷۰	۶۲.۸۳	۲.۵۸	۱۰.۵۸	۵۵.۱۸
سپتامبر ۲۰۱۴	۶۴.۷۱	۶۰.۹۲	۲.۳۱	۱۱.۹۴	۵۱.۷۸
اکتبر ۲۰۱۴	۶۷.۲۸	۶۳.۳۴	۳.۰۰	۱۱.۳۴	۵۴.۶۹
نوامبر ۲۰۱۴	۶۵.۸۱	۶۲.۰۶	۳.۱۷	۴.۵۶	۶۷.۲۷
دسامبر ۲۰۱۴	۶۹.۵۱	۶۵.۵۷	۳.۳۱	۸.۱۱	۷۶.۴۳
ژانویه ۲۰۱۵	۶۸.۰۰	۶۴.۲۳	۴.۱۲	۲۰.۵۲	۸۸.۶۲
فوریه ۲۰۱۵	۶۱.۹۵	۵۸.۹۰	۳.۰۹	۳۰.۹۸	۸۳.۵۷
مارس ۲۰۱۵	۶۹.۱۲	۶۵.۱۰	۲.۶۴	۵.۴۸	۷۴.۱۳
آوریل ۲۰۱۵	۶۷.۱۹	۶۳.۱۶	۲.۱۲	۹.۱۰	۵۷.۶۶
می ۲۰۱۵	۶۸.۷۲	۶۴.۶۲	۱.۹۸	۱۴.۰۸	۵۴.۱۳
ژوئن ۲۰۱۵	۶۶.۹۶	۶۲.۹۷	۱.۹۳	۱۰.۲۴	۵۴.۳۶
ژوئیه ۲۰۱۵	۶۹.۴۹	۶۵.۳۷	۲.۰۸	۸.۰۱	۵۹.۱۶
اوت ۲۰۱۵	۶۹.۹۰	۶۵.۷۱	۱.۹۵	۸.۷۵	۵۸.۷۱
سپتامبر ۲۰۱۵	۶۸.۰۰	۶۳.۹۲	۱.۳۱	۱۰.۵۳	۵۴.۳۴
اکتبر ۲۰۱۵	۶۹.۳۶	۶۵.۰۴	۱.۹۲	۹.۳۷	۵۶.۷۶
نوامبر ۲۰۱۵	۶۷.۱۴	۶۲.۹۲	۱.۷۷	۰.۳۵	۶۴.۱۴
دسامبر ۲۰۱۵	۶۹.۰۴	۶۴.۹۸	۱.۵۵	۷.۷۱	۷۳.۲۷
ژانویه ۲۰۱۶	۶۸.۶۳	۶۴.۴۳	۲.۹۸	۳۰.۶۳	۸۷.۹۹
فوریه ۲۰۱۶	۶۵.۳۳	۶۱.۲۸	۲.۵۲	۱۱.۴۱	۷۵.۵۲
مارس ۲۰۱۶	۶۸.۸۳	۶۴.۳۹	۱.۳۰	۱.۶۷	۶۶.۸۲
آوریل ۲۰۱۶	۶۶.۲۵	۶۱.۹۶	۱.۵۶	۴.۶۶	۵۹.۲۸
می ۲۰۱۶	۶۸.۲۶	۶۳.۷۲	۱.۷۷	۹.۲۶	۵۵.۸۷
ژوئن ۲۰۱۶	۶۵.۲۵	۶۰.۸۲	۱.۷۳	۶.۳۴	۵۶.۷۹
ژوئیه ۲۰۱۶	۶۷.۱۸	۶۲.۶۶	۲.۳۳	۳.۷۷	۶۲.۰۲
اوت ۲۰۱۶	۶۷.۷۸	۶۳.۴۸	۱.۳۸	۳.۵۱	۶۲.۶۸
سپتامبر ۲۰۱۶	۶۵.۲۰	۶۱.۰۳	۱.۰۶	۷.۴۳	۵۵.۲۱
اکتبر ۲۰۱۶	۶۶.۶۰	۶۲.۰۷	۱.۵۸	۸.۷۳	۵۴.۵۳
نوامبر ۲۰۱۶	۶۵.۳۵	۶۰.۹۶	۰.۱۳	۱.۰۰	۶۱.۴۲
دسامبر ۲۰۱۶	۶۶.۷۱	۶۲.۴۹	۰.۷۷	۱۹.۱۵	۸۱.۲۷

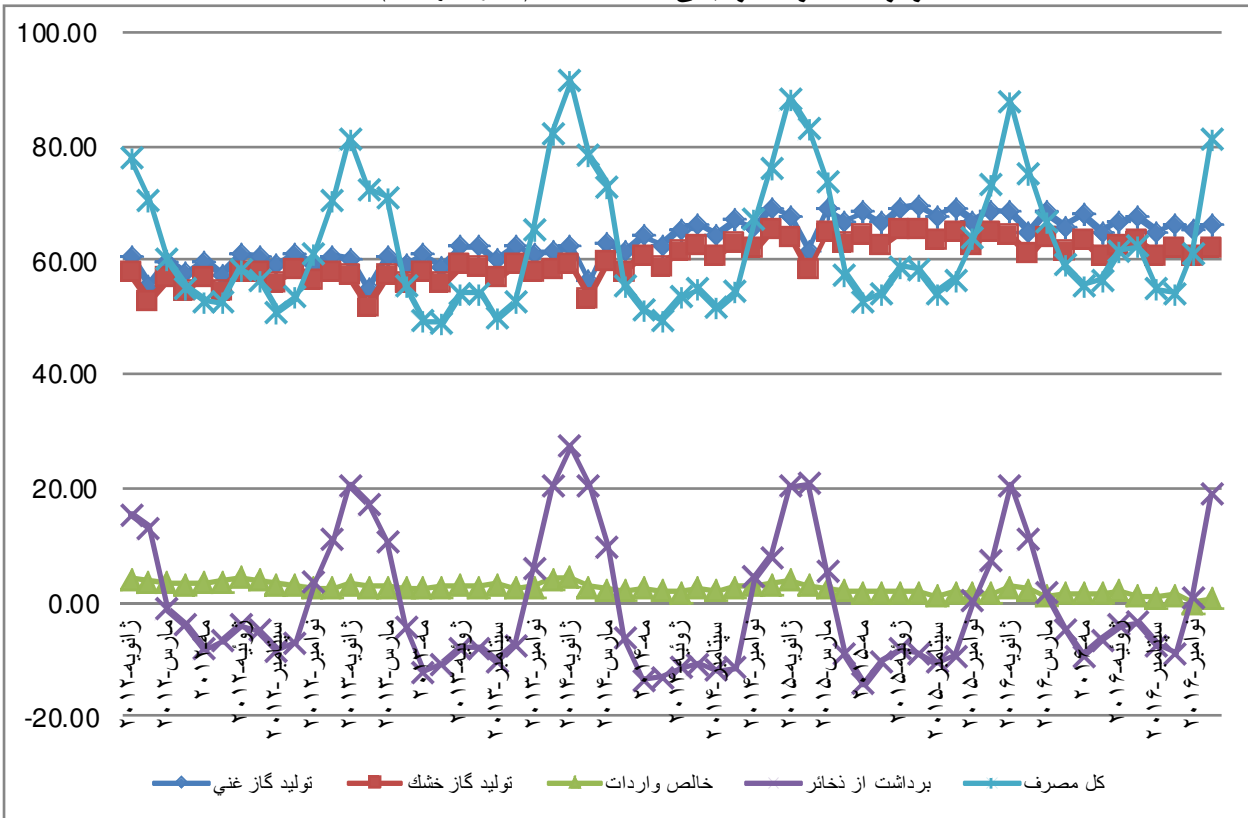
Source: Natural Gas Monthly, Energy Information Administration, U.S. Department of Energy

جدول ۶-۳. مصرف گاز طبیعی ایالات متحده به تفکیک بخشی (میلیارد متر مکعب)

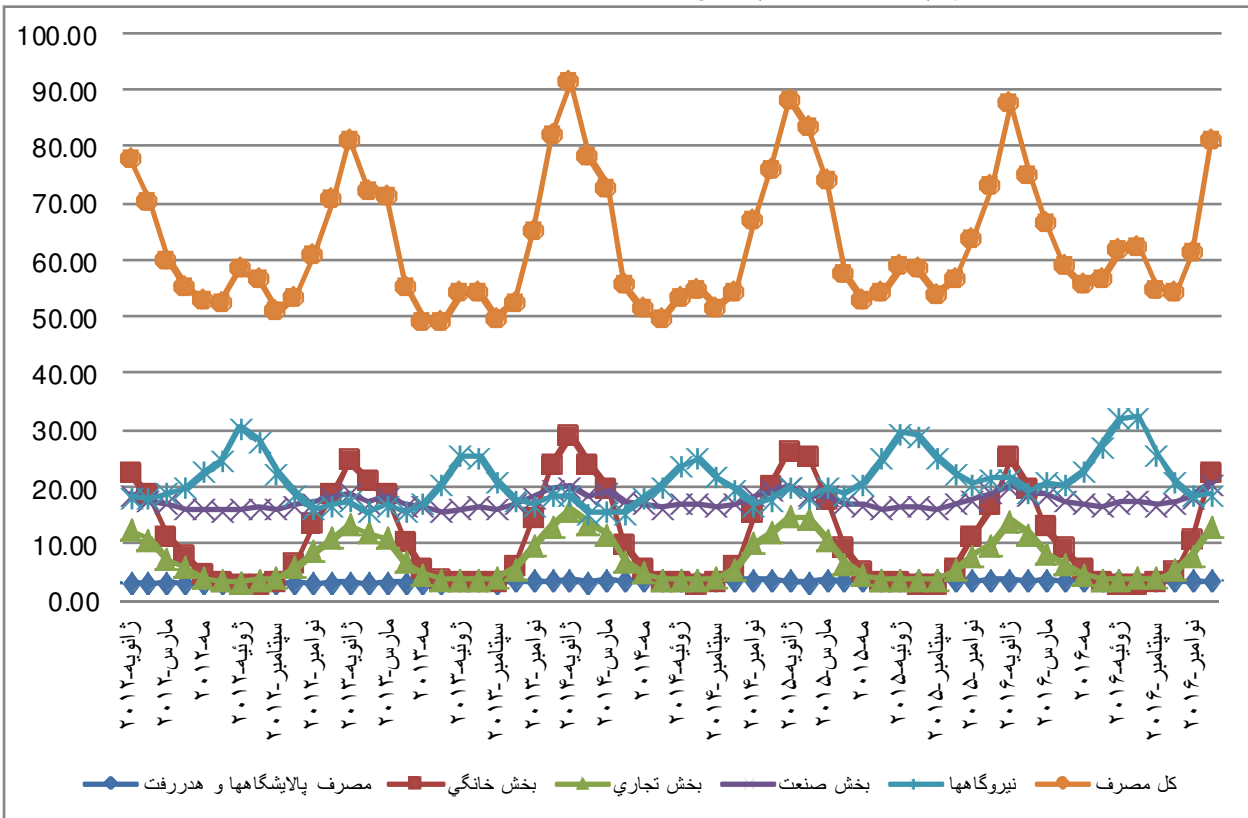
کل مصرف	نیروگاهها	بخش صنعت	بخش تجاری	بخش خانگی	مصرف پالایشگاهها و هدررفت	زمان
۸۱.۵۱	۱۷.۸۰	۱۹.۱۲	۱۳.۵۰	۲۴.۸۰	۳.۴۸	ژانویه ۲۰۱۳
۷۲.۶۳	۱۵.۹۹	۱۷.۵۹	۱۲.۰۷	۲۱.۳۱	۳.۱۶	فوریه ۲۰۱۳
۷۱.۳۴	۱۷.۰۳	۱۸.۴۹	۱۱.۰۸	۱۸.۸۱	۳.۴۹	مارس ۲۰۱۳
۵۵.۶۲	۱۵.۹۰	۱۶.۹۸	۷.۰۲	۱۰.۴۱	۳.۴۰	آوریل ۲۰۱۳
۴۹.۵۹	۱۷.۳۶	۱۶.۷۶	۴.۷۶	۵.۴۹	۳.۵۲	می ۲۰۱۳
۴۹.۲۷	۲۰.۷۸	۱۵.۹۴	۳.۸۴	۳.۶۳	۳.۲۹	ژوئن ۲۰۱۳
۵۴.۴۳	۲۵.۶۵	۱۶.۳۴	۳.۸۱	۳.۱۷	۳.۶۰	ژوئیه ۲۰۱۳
۵۴.۵۵	۲۵.۴۴	۱۶.۷۳	۳.۸۷	۳.۰۶	۳.۵۹	اوت ۲۰۱۳
۵۰.۰۰	۲۱.۲۲	۱۶.۲۶	۴.۰۰	۳.۲۵	۳.۴۶	سپتامبر ۲۰۱۳
۵۲.۸۷	۱۸.۰۲	۱۷.۳۰	۵.۸۳	۶.۳۳	۳.۶۰	اکتبر ۲۰۱۳
۶۵.۵۹	۱۶.۹۴	۱۸.۴۵	۹.۷۲	۱۴.۷۰	۳.۵۳	نوامبر ۲۰۱۳
۸۲.۵۴	۱۸.۷۴	۱۹.۹۸	۱۳.۳۵	۲۴.۰۹	۳.۵۴	دسامبر ۲۰۱۳
۹۱.۷۳	۱۸.۷۳	۲۰.۴۶	۱۶.۱۷	۲۹.۴۱	۳.۵۶	ژانویه ۲۰۱۴
۷۸.۵۳	۱۵.۶۹	۱۸.۷۷	۱۳.۸۰	۲۴.۱۴	۳.۴۸	فوریه ۲۰۱۴
۷۳.۱۰	۱۵.۷۸	۱۹.۳۳	۱۱.۸۱	۱۹.۷۹	۳.۹۰	مارس ۲۰۱۴
۵۵.۵۵	۱۵.۵۴	۱۷.۷۹	۷.۰۷	۹.۸۸	۳.۵۵	آوریل ۲۰۱۴
۵۱.۷۳	۱۸.۳۲	۱۷.۲۰	۴.۹۹	۵.۷۲	۳.۷۱	می ۲۰۱۴
۴۹.۸۲	۲۰.۳۶	۱۶.۶۳	۳.۹۸	۳.۵۲	۳.۶۱	ژوئن ۲۰۱۴
۵۳.۶۹	۲۳.۷۸	۱۷.۱۹	۳.۸۸	۳.۲۲	۳.۷۷	ژوئیه ۲۰۱۴
۵۵.۱۸	۲۵.۳۳	۱۷.۲۷	۳.۸۸	۲.۹۷	۳.۵۳	اوت ۲۰۱۴
۵۱.۷۸	۲۱.۸۸	۱۶.۷۵	۴.۲۰	۳.۴۵	۳.۷۲	سپتامبر ۲۰۱۴
۵۴.۶۹	۱۹.۹۳	۱۷.۲۷	۵.۷۴	۶.۰۱	۳.۸۶	اکتبر ۲۰۱۴
۶۷.۳۷	۱۷.۰۳	۱۸.۷۲	۱۰.۱۹	۱۵.۳۵	۳.۷۸	نوامبر ۲۰۱۴
۷۶.۴۳	۱۸.۰۰	۱۹.۵۴	۱۲.۰۵	۲۰.۲۵	۳.۹۹	دسامبر ۲۰۱۴
۸۸.۶۲	۲۰.۱۹	۲۰.۲۹	۱۵.۰۵	۲۶.۵۰	۳.۷۳	ژانویه ۲۰۱۵
۸۳.۵۷	۱۸.۳۹	۱۸.۷۴	۱۴.۷۴	۲۵.۶۰	۳.۴۰	فوریه ۲۰۱۵
۷۴.۱۳	۲۰.۰۹	۱۸.۷۸	۱۱.۰۱	۱۸.۰۶	۳.۷۹	مارس ۲۰۱۵
۵۷.۶۶	۱۸.۹۳	۱۷.۲۶	۶.۷۰	۹.۲۰	۳.۶۹	آوریل ۲۰۱۵
۵۳.۱۳	۲۰.۹۲	۱۷.۰۲	۴.۵۸	۵.۰۹	۳.۷۷	می ۲۰۱۵
۵۴.۳۶	۲۵.۳۰	۱۶.۲۷	۳.۸۳	۳.۵۰	۳.۶۷	ژوئن ۲۰۱۵
۵۹.۱۶	۲۹.۸۴	۱۶.۷۳	۳.۷۸	۳.۰۶	۳.۸۱	ژوئیه ۲۰۱۵
۵۸.۷۱	۲۹.۳۰	۱۶.۹۱	۳.۵۵	۲.۹۰	۳.۸۴	اوت ۲۰۱۵
۵۴.۳۴	۲۵.۵۴	۱۶.۳۳	۳.۹۱	۳.۰۵	۳.۷۳	سپتامبر ۲۰۱۵
۵۶.۷۸	۲۲.۵۹	۱۷.۳۵	۵.۴۸	۵.۷۰	۳.۸۱	اکتبر ۲۰۱۵
۶۴.۱۷	۲۰.۸۸	۱۸.۰۴	۸.۰۲	۱۱.۴۵	۳.۶۸	نوامبر ۲۰۱۵
۷۳.۳۷	۲۱.۸۴	۱۹.۱۳	۹.۹۷	۱۶.۷۲	۳.۸۱	دسامبر ۲۰۱۵
۸۷.۹۹	۲۱.۹۹	۲۰.۴۴	۱۴.۳۵	۲۵.۱۸	۳.۷۹	ژانویه ۲۰۱۶
۷۵.۳۸	۱۹.۴۴	۱۸.۵۵	۱۱.۷۹	۱۹.۷۷	۳.۶۰	فوریه ۲۰۱۶
۶۶.۹۹	۲۱.۰۷	۱۸.۹۳	۸.۴۸	۱۲.۹۸	۳.۸۰	مارس ۲۰۱۶
۵۹.۲۸	۲۰.۴۷	۱۷.۶۵	۶.۶۱	۹.۳۵	۳.۶۶	آوریل ۲۰۱۶
۵۵.۸۷	۲۲.۸۷	۱۷.۳۷	۴.۸۶	۵.۵۴	۳.۷۷	می ۲۰۱۶
۵۶.۷۹	۲۷.۵۱	۱۶.۷۸	۳.۹۳	۳.۵۰	۳.۶۰	ژوئن ۲۰۱۶
۶۲.۰۲	۲۳.۳۴	۱۷.۴۵	۳.۸۵	۳.۰۵	۳.۷۱	ژوئیه ۲۰۱۶
۶۲.۶۸	۲۳.۶۹	۱۷.۷۳	۴.۰۰	۲.۸۸	۳.۷۴	اوت ۲۰۱۶
۵۵.۲۱	۲۵.۹۱	۱۷.۰۸	۴.۰۴	۳.۱۴	۳.۶۰	سپتامبر ۲۰۱۶
۵۴.۵۳	۲۰.۹۹	۱۷.۶۲	۵.۴۴	۵.۳۶	۳.۶۷	اکتبر ۲۰۱۶
۶۱.۴۲	۱۸.۷۹	۱۸.۵۱	۸.۰۱	۱۰.۹۰	۳.۶۱	نوامبر ۲۰۱۶
۸۱.۲۷	۱۸.۹۴	۲۰.۷۴	۱۳.۱۶	۲۲.۶۸	۳.۶۸	دسامبر ۲۰۱۶

Source: NATURAL GAS MONTHLY, Energy Information Administration, U.S. Department of Energy.

نمودار ۲-۶. تولید گاز طبیعی ایالات متحده (میلیارد متر مکعب)

نمودار ۳-۶. مصرف گاز طبیعی ایالات متحده به تفکیک (میلیارد متر مکعب)

۲-۶. بازارهای گاز طبیعی جهان

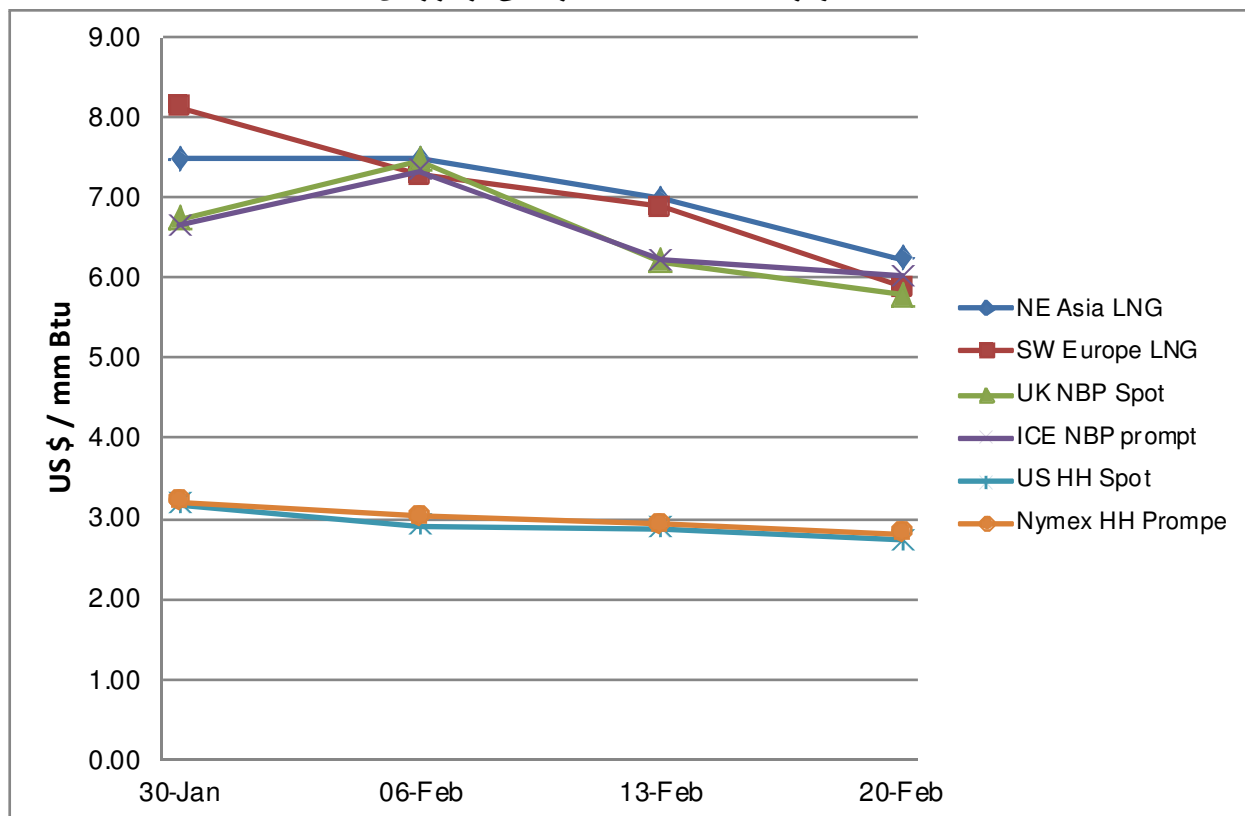
الف - قیمت

میانگین قیمت LNG در بازار شمال شرق آسیا طی ماه فوریه، روندی نزولی را تجربه نمود و ۱۶/۷ درصد طی دوره مورد بررسی کاهش یافت و از ۷/۵۰ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۳۰ ژانویه، به ۶/۲۵ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۲۷ فوریه رسید.

قیمت LNG در بازار جنوب غربی اروپا از ۸/۱۵ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۳۰ ژانویه با ۳۲/۵ درصد کاهش به ۵/۵۰ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۲۸ فوریه رسید. قیمت گاز طبیعی منتقل شده توسط خط لوله در بازار انگلیس نیز از ۶/۷۵ دلار در روز ۳۰ ژانویه به سطح ۵/۶۱ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۲۷ فوریه کاهش یافت (۱۶/۹ درصد کاهش طی دوره). طی همین مدت قیمت تکمحموله هنری هاب از ۳/۱۹ به ۲/۴۴ دلار در هر میلیون بی تی یو رسید که حاکی از ۲۳/۵ درصد کاهش در مقطع ۲۷ فوریه نسبت به ۳۰ ژانویه بود.

قرارداد آتی های ماه آینده بازار ICE از ۶/۶۶ دلار در روز ۳۰ ژانویه به سطح ۵/۵۸ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز ۲۷ فوریه رسید، طی همین مدت قرارداد آتی های تحویل ماه آینده در بازار نیویورک با ۱۶/۷ درصد کاهش به ۲/۶۹ دلار در هر میلیون بی تی یو رسید.

نمودار ۷-۴. مقایسه قیمت گاز طبیعی در بازارهای مختلف

جدول ۴-۶. قیمت گاز طبیعی در بازارهای مختلف (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

زمان	آسیای شمال شرقی LNG	جنوب غربی اروپا LNG	انگلیس تک محموله	هنری هاب تک محموله	ICE تحویل ماه آینده	NYMEX ماه آینده
۳۰ ژانویه	۷،۵۰	۸،۱۵	۶،۷۵	۳،۱۹	۶،۶۶	۳،۲۳
۶ فوریه	۷،۵۰	۷،۳۰	۷،۴۸	۲،۹۲	۷،۳۵	۳،۰۵
۱۳ فوریه	۷،۰۰	۶،۹۰	۶،۲۲	۲،۹۰	۶،۲۳	۲،۹۴
۲۰ فوریه	۶،۲۵	۵،۹۰	۵،۸۰	۲،۷۵	۶،۰۴	۲،۸۳
۲۷ فوریه	۶،۲۵	۵،۵۰	۵،۶۱	۲،۴۴	۵،۵۸	۲،۶۹

Source: World Gas Intelligence

ب - قیمت در مرز کشورهای اروپایی و قیمت نت بک در بازارهای عمده جهان

طی ماه فوریه، میانگین قیمت واردات گاز طبیعی کشورهای اروپایی معادل ۶/۲۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود که حاکی از ۱۴/۸ درصد افزایش نسبت به ماه قبل است. در این ماه، ارزان‌ترین گاز طبیعی صادر شده به اروپا گاز طبیعی منتقل شده از نروژ به اسپانیا با میانگین ۴/۵۱ دلار بود و گران‌ترین گاز وارد شده به اروپا از نروژ و الجزایر به ایتالیا توسط خطلوله با قیمت ۷/۷۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بوده است.

جدول ۵-۶. قیمت گاز طبیعی در مرز کشورهای اروپایی - فوریه ۲۰۱۷ (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

میانگین قیمت	واردات از:							کشور واردکننده
	الجزایر (خطلوله)	الجزایر (LNG)	قطر (LNG)	انگلیس	نروژ	هلند	جمهوری‌های شوروی سابق	
۶/۲۳			۶/۲۶	۶/۲۶	۶/۲۶	۶/۱۴		بلژیک
۶/۲۳		۶/۰۴	۶/۳۰		۶/۳۰	۶/۲۰	۶/۳۰	فرانسه
۶/۱۳					۶/۳۱	۶/۲۰	۵/۸۸	آلمان
۷/۲۹	۷/۷۸				۷/۷۸	۵/۸۶	۷/۷۲	ایتالیا
۶/۲۰				۶/۲۰	۶/۲۰		۶/۲۰	هلند
۵/۲۷	۵/۵۶	۵/۷۵			۴/۵۱			اسپانیا
۶/۲۴			۵/۹۹		۶/۴۹			انگلیس
۶/۲۷	۶/۶۷	۵/۹۰	۶/۱۸	۶/۲۳	۶/۲۶	۶/۱۰	۶/۵۲	میانگین

Source: World Gas Intelligence

جدول ۶-۶. قیمت نتبک تکمحموله LNG در بازارهای عمده جهان (دلار در هر میلیون بی تی یو)

کشور صادرکننده											زمان
خلیج مکزیک	ترینیداد	روسیه	قطر	پرو	نروژ	نیجریه	مالزی	اندونزی	استرالیا	الجزایر	
اسیای شمال شرقی											
۵.۸۶	۶.۲۶	۷.۲۰	۶.۸۶	۶.۱۸	۵.۳۵	۶.۵۱	۷.۰۴	۷.۱۰	۷.۰۴	۶.۵۲	۳۰ ژانویه
۵.۵۷	۵.۹۷	۶.۹۰	۶.۵۷	۵.۸۹	۵.۰۶	۶.۲۱	۶.۷۵	۶.۸۰	۶.۷۴	۶.۲۳	۶ فوریه
۵.۶۳	۶.۰۳	۶.۹۶	۶.۶۳	۵.۹۵	۵.۱۲	۶.۲۷	۶.۸۱	۶.۸۶	۶.۸۰	۶.۲۹	۱۳ فوریه
۵.۰۳	۵.۴۳	۶.۳۶	۶.۰۳	۵.۳۵	۴.۵۳	۵.۶۸	۶.۲۰	۶.۲۶	۶.۲۰	۵.۶۹	۲۰ فوریه
۴.۲۲	۴.۶۱	۵.۵۲	۵.۲۰	۴.۵۳	۳.۷۲	۴.۸۵	۵.۳۷	۵.۴۲	۵.۳۷	۴.۸۶	۲۷ فوریه
هند											
۴.۹۲	۵.۰۲	۵.۳۱	۵.۵۶	۴.۹۹	۵.۰۷	۵.۱۲	۵.۴۰	۵.۴۲	۵.۴۳	۵.۲۴	۳۰ ژانویه
۴.۶۳	۴.۷۳	۵.۰۲	۵.۲۶	۴.۶۹	۴.۷۸	۴.۸۳	۵.۱۰	۵.۱۳	۵.۱۳	۴.۹۴	۶ فوریه
۴.۶۹	۴.۷۹	۵.۰۸	۵.۳۲	۴.۷۵	۴.۸۳	۴.۸۹	۵.۱۶	۵.۱۹	۵.۱۹	۵.۰۰	۱۳ فوریه
۴.۰۹	۴.۱۹	۴.۴۸	۴.۷۲	۴.۱۵	۴.۲۴	۴.۲۹	۴.۵۶	۴.۵۸	۴.۵۹	۴.۴۰	۲۰ فوریه
۳.۲۶	۳.۳۶	۳.۶۵	۳.۸۹	۳.۳۳	۳.۴۱	۳.۴۶	۳.۷۲	۳.۷۵	۳.۷۶	۳.۵۷	۲۷ فوریه
اروپای جنوب غربی											
۶.۷۴	۷.۰۹	۶.۵۲	۶.۸۷	۶.۳۹	۷.۰۰	۷.۰۳	۶.۶۵	۶.۶۶	۶.۶۵	۷.۲۵	۳۰ ژانویه
۷.۵۸	۷.۹۴	۰.۳۶	۷.۷۱	۷.۲۳	۷.۸۴	۷.۸۸	۷.۴۹	۷.۵۰	۷.۵۰	۸.۱۰	۶ فوریه
۵.۱۵	۵.۵۰	۴.۹۴	۵.۲۸	۴.۸۱	۵.۴۰	۵.۴۳	۵.۰۶	۵.۰۷	۵.۰۷	۵.۶۵	۱۳ فوریه
۵.۶۶	۶.۰۱	۵.۴۵	۵.۷۹	۵.۳۲	۵.۹۲	۵.۹۵	۵.۵۷	۵.۵۹	۵.۵۸	۶.۱۶	۲۰ فوریه
۴.۷۷	۵.۱۲	۴.۵۷	۴.۹۰	۴.۴۳	۵.۰۲	۵.۰۶	۴.۶۸	۴.۷۰	۴.۶۹	۵.۲۷	۲۷ فوریه
انگلیس											
۵.۶۶	۵.۹۸	۵.۳۸	۵.۷۳	۵.۲۸	۶.۰۶	۵.۹۱	۵.۵۰	۵.۵۱	۵.۵۱	۶.۱۱	۳۰ ژانویه
۶.۴۰	۶.۷۳	۶.۱۲	۶.۴۷	۶.۰۲	۶.۸۱	۶.۶۶	۶.۲۴	۶.۲۶	۶.۲۵	۶.۸۶	۶ فوریه
۵.۱۰	۵.۴۲	۴.۸۳	۵.۱۷	۴.۷۲	۵.۵۰	۵.۳۵	۴.۹۴	۴.۹۶	۴.۹۵	۵.۵۵	۱۳ فوریه
۴.۸۳	۵.۱۵	۴.۵۵	۴.۸۹	۴.۴۵	۵.۲۲	۵.۰۷	۴.۶۷	۴.۶۸	۴.۶۸	۵.۲۷	۲۰ فوریه
۴.۵۶	۴.۸۸	۴.۲۸	۴.۶۲	۴.۱۸	۴.۹۵	۴.۸۰	۴.۴۰	۴.۴۱	۴.۴۱	۵.۰۰	۲۷ فوریه
بلژیک											
۵.۹۰	۶.۲۳	۵.۶۳	۵.۹۷	۵.۵۲	۶.۳۰	۶.۱۴	۵.۷۵	۵.۷۶	۵.۷۵	۶.۳۵	۳۰ ژانویه
۷.۴۲	۷.۷۶	۷.۱۴	۷.۴۹	۷.۰۴	۷.۸۳	۷.۶۷	۷.۲۷	۷.۲۸	۷.۲۷	۷.۸۸	۶ فوریه
۴.۸۵	۵.۱۷	۴.۵۷	۴.۹۱	۴.۴۷	۵.۲۴	۵.۰۸	۴.۶۹	۴.۷۱	۴.۷۰	۵.۲۹	۱۳ فوریه
۴.۳۴	۴.۶۶	۴.۰۷	۴.۴۰	۳.۹۶	۴.۷۳	۴.۵۷	۴.۱۸	۴.۲۰	۴.۱۹	۴.۷۸	۲۰ فوریه
۴.۱۷	۴.۴۹	۳.۹۰	۴.۲۴	۳.۸۰	۴.۵۶	۴.۱۴	۴.۰۲	۴.۰۳	۴.۰۳	۴.۶۱	۲۷ فوریه
سواحل شرقی ایالات متحده											
	۷.۱۵		۶.۶۵	۶.۶۶	۶.۸۸	۶.۹۱				۷.۰۶	۳۰ ژانویه
	۵.۳۷		۴.۸۹	۴.۸۹	۵.۱۱	۵.۱۳				۵.۲۸	۶ فوریه
	۳.۷۱		۳.۲۴	۳.۲۴	۳.۴۶	۳.۴۸				۳.۶۳	۱۳ فوریه
	۲.۸۷		۲.۴۱	۲.۴۰	۴.۶۳	۴.۶۴				۲.۷۹	۲۰ فوریه
	۲.۲۳		۱.۷۷	۱.۷۶	۱.۹۸	۲.۰۰				۲.۱۴	۲۷ فوریه

Source: World Gas Intelligence

ج - عرضه و تقاضای گاز طبیعی کشورهای OECD و اروپا

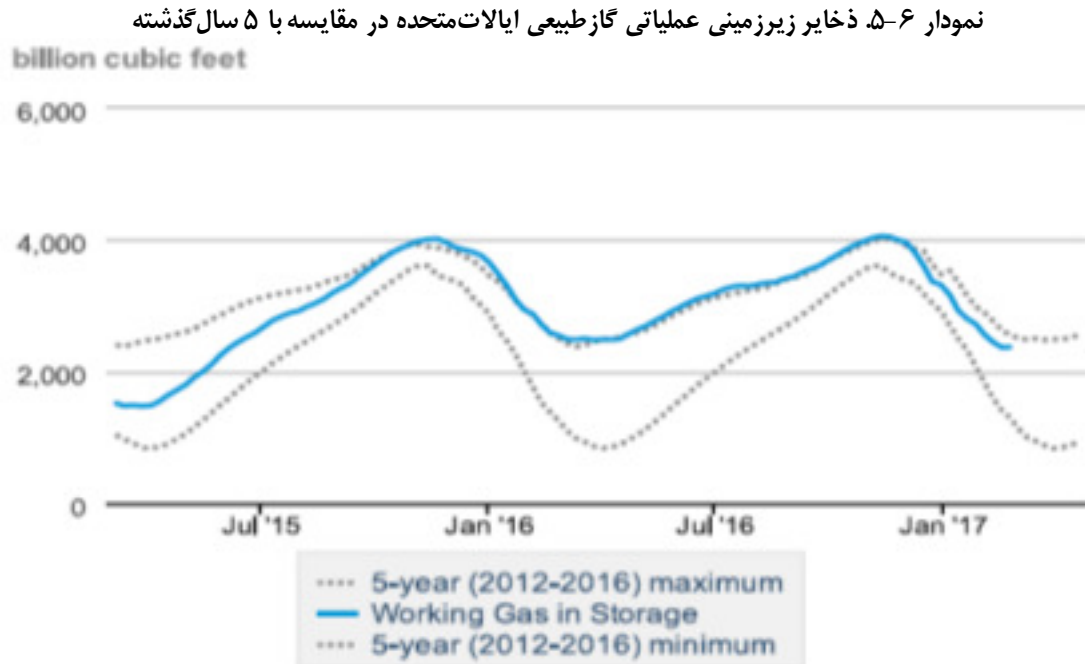
تولید گاز طبیعی کشورهای اروپایی عضو OECD در ماه دسامبر ۲۰۱۶ معادل ۲۳/۰۴۶ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به ماه قبل ۳/۱ درصد افزایش یافت، واردات این کشورها در این ماه معادل ۶۶/۴۸۹ میلیارد متر مکعب (۳/۴۷۱ میلیارد متر مکعب بیشتر از ماه گذشته) و برداشت از ذخایر زیرزمینی نیز تقریباً معادل ۱۷/۰۰۹ میلیارد متر مکعب بود و در مجموع مصرف گاز طبیعی کشورهای اروپایی عضو OECD معادل ۶۲/۵۱۵ میلیارد متر مکعب در ماه دسامبر بود که حدود ۱۴/۳ درصد بیشتر از ماه نوامبر بود.

جدول ۶-۷. تراز گاز طبیعی کشورهای OECD (میلیون متر مکعب)

درصد تغییر نسبت در طول سال	تغییر نسبت به ماه قبل	مصرف سال ۲۰۱۶ تا دسامبر	مصرف سال ۲۰۱۵ تا دسامبر	دسامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۵	سه ماهه چهارم ۲۰۱۶	۲۰۱۶	
OECD آمریکا								
۱.۲-	۳.۴-	۹۶۷.۲۳۰	۹۷۸.۹۱۱	۸۱.۰۹۲	۸۳.۹۸۲	۲۳۹.۹۵۹	۹۶۷.۲۳۰	تولید داخلی
۱۱.۷	۳۲.۴	۱۳۴.۵۴۴	۱۲۰.۴۷۹	۱۳.۳۹۶	۱۰.۱۱۸	۳۴.۸۶۹	۱۳۴.۵۴۴	واردات
۱۴.۹	۳۲.۳	۱۴۷.۹۴۹	۱۲۸.۷۸۳	۱۴.۶۴۳	۱۱.۰۶۶	۳۸.۴۸۵	۱۴۷.۹۴۹	صادرات
X	X	۱۱.۰۵۵-	۱۶.۴۵۳	۲۱.۰۱۳-	۸.۰۹۲-	۱۳.۷۶۵-	۱۱.۰۵۵-	تغییر ذخایر
۱.۶	۹.۹	۹۶۳.۰۴۲	۹۴۷.۴۸۲	۹۹.۱۱۰	۹۰.۲۱۳	۲۴۶.۹۲۳	۹۶۳.۰۴۲	مصرف
OECD آسیا اقیانوسیه								
۴.۳	۰.۸-	۷۴.۰۰۳	۷۰.۹۷۸	۶.۰۷۴	۶.۱۲۲	۱۸.۷۱۰	۷۴.۰۰۳	تولید داخلی
۱.۳	۰.۱	۱۷۱.۱۷۵	۱۷۳.۴۲۱	۱۶.۳۲۳	۱۶.۳۰۰	۴۵.۹۰۱	۱۷۱.۱۷۵	واردات
۳۱.۱	۳۶.۳	۴۴.۹۵۶	۳۴.۲۸۳	۴.۳۴۵	۳.۱۸۷	۱۳.۰۲۱	۴۴.۹۵۶	صادرات
X	X	۲.۱۴۶-	۴۲.۰-	۳۹۱-	۳۵۶	۹۴۹	۲.۱۴۶-	تغییر ذخایر
۳.۴	۵.۸-	۱۹۸.۶۵۲	۲۰۵.۶۰۹	۱۷.۸۱۳	۱۸.۹۱۴	۵۰.۶۰۹	۱۹۸.۶۵۲	مصرف
OECD اروپا								
۰.۶	۲.۱-	۲۴۴.۴۷۳	۲۴۶.۰۷۰	۲۳.۰۴۶	۲۳.۵۳۷	۶۷.۰۰۰	۲۴۴.۴۷۳	تولید داخلی
۳.۸	۷.۴	۶۸۹.۶۴۰	۶۶۴.۳۴۲	۶۶.۴۸۹	۶۱.۹۲۹	۱۹۰.۲۵۸	۶۸۹.۶۴۰	واردات
۰.۷	۶.۱	۴۴۳.۰۸۲	۴۴۰.۱۸۸	۴۳.۷۲۹	۴۱.۲۳۱	۱۲۵.۸۵۲	۴۴۳.۰۸۲	صادرات
X	X	۱۱.۷۴۱-	۲.۸۰۸-	۱۷.۰۰۹-	۷.۴۰۷-	۲۷.۴۴۶-	۱۱.۷۴۱-	تغییر ذخایر
۶.۸	۲۱.۹	۵۰۱.۵۴۱	۴۶۹.۶۲۰	۶۲.۵۱۵	۵۱.۲۶۸	۱۵۸.۳۸۳	۵۰۱.۵۴۱	مصرف
کل OECD								
۰.۸	۳.۰-	۱.۲۸۵.۷۰۶	۱.۲۹۵.۹۵۹	۱۱۰.۲۱۲	۱۱۳.۶۴۱	۳۲۵.۶۶۹	۱.۲۸۵.۷۰۶	تولید داخلی
۳.۹	۸.۹	۹۹۵.۳۵۹	۹۵۸.۲۴۲	۹۶.۲۰۸	۸۸.۳۴۷	۲۷۱.۰۲۸	۹۹۵.۳۵۹	واردات
۵.۴	۱۳.۰	۶۳۵.۹۸۷	۶۰۳.۲۵۴	۶۲.۷۱۷	۵۵.۴۸۴	۱۷۷.۳۵۸	۶۳۵.۹۸۷	صادرات
X	X	۲۴.۹۴۲-	۱۳.۲۲۵	۳۸.۴۱۳-	۱۵.۱۴۳-	۴۰.۲۶۲-	۲۴.۹۴۲-	تغییر ذخایر
۲.۵	۱۱.۹	۱.۶۶۳.۲۳۵	۱.۶۲۲.۷۱۱	۱۷۹.۴۳۸	۱۶۰.۳۹۵	۴۵۵.۹۱۵	۱.۶۶۳.۲۳۵	مصرف

جدول ۶-۸. تراز گاز طبیعی برخی کشورهای اروپایی (میلیون متر مکعب)

درصد تغییر نسبت در طول سال	تغییر نسبت به ماه قبل	مصرف سال ۲۰۱۶ تا دسامبر	مصرف سال ۲۰۱۵ تا دسامبر	دسامبر ۲۰۱۶	دسامبر ۲۰۱۵	سه ماهه چهارم ۲۰۱۶	۲۰۱۶	تولید داخلی
۲۰۹	۱۰۰٪	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۵۰۳	۱۰۰٪	۲۶۰۸۳۶	۲۴۰۳۶۷	۲۰۲۲۲	۲۰۲۲۲	۲۰۲۲۲	۲۰۲۲۲	۲۰۲۲۲
۲۰۱	۱۰۰٪	۴۰۰۰۰	۳۸۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
X	X	۱۶	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
۲۰۹	۱۰۰٪	۸۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
۲۰۰	۳۶٪	۲۴۰۹۱۱	۲۴۰۳۳۲	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
X	X	۹۱	۲۱۱	۵۱	۷۹	۲۱۱	۹۱	۹۱
۱۰۴	۲۹٪	۱۷۰۰۱۹	۱۶۰۷۷۸	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
۸۱۰	۳۰۰٪	۳۸	۲۱	۴	۱	۲۲	۳۸	۳۸
۲۰۹	۸۰٪	۴۶۰۴۴	۴۴۰۷۱۱	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
۳۰۰	۲۹٪	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
X	X	۳۹۳	۲۸۳	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
۱۰۰	۳۶٪	۲۲۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
۹۰۳	۱۰۰٪	۷۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	۶۶۸	۶۶۸	۶۶۸	۶۶۸	۶۶۸
۶۰۳	۱۰۰٪	۱۵۰۰۰	۱۴۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۳۰۰۰
۲۰۱	۵۰٪	۷۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
X	X	۱۰۰۰۰	۱۷۰۰۰	۳۰۰۰۰	۷۶۸	۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
۹۰۳	۳۰٪	۸۹۰۱۳۳	۸۱۰۲۹۲	۱۱۰۰۰	۸۰۰۰۰	۲۸۰۰۰	۸۹۰۱۳۳	۸۹۰۱۳۳
۱۳۰۰	۲۰۰٪	۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۵۳۲	۵۳۲	۵۳۲	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
۶۰۳	۲۰۰٪	۶۵۰۰۰	۶۱۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۵۰۰۰	۶۵۰۰۰
۳۰۰	۱۶٪	۲۱۲	۲۲۰	۲۸	۲۴	۷۴	۲۱۲	۲۱۲
X	X	۵۸	۲۲۹	۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۵۸	۵۸
۵۰۰	۱۱۰٪	۷۰۰۰۰	۶۶۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۷۰۰۰۰
۷۰۱	۷۰٪	۵۰۰۰۰	۵۴۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
۲۰۰	۸۰٪	۴۱۰۰۰	۳۷۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۴۱۰۰۰	۴۱۰۰۰
۱۱۰	۲۴٪	۵۶۰۰۰	۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۸۰۰۰	۵۶۰۰۰	۵۶۰۰۰
X	X	۶۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۷۵۳	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
۲۰۰	۱۸۰٪	۲۲۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۲۰۰۰
۱۰۰	۱۰۰٪	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰
۱۰۰	۱۰۰٪	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰
X	X	۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۸۶	۲۷۱	۱۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
۲۰۰	۲۰۰٪	۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۵۲۱	۵۲۸	۵۲۱	۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
۸۰۳	۲۲۰٪	۲۲۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۲۰۰۰
۵۰۴	۵۰٪	۳۰۰۰۰	۲۸۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
X	X	۴۴۵	۱۷۸	۵۳۲	۵۴۳	۷۰۰	۴۴۵	۴۴۵
۵۰۰	۲۲۰٪	۱۹۰۰۰	۱۸۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۹۰۰۰	۱۹۰۰۰
۱۱۰	۵۰۰٪	۵۰	۶۱	۶	۶	۶	۵۰	۵۰
۲۰۰	۱۹۰٪	۲۲۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۲۰۰۰
۲۲۰	۲۲۰٪	۲۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۲۸۱	۲۶۱	۸۳۸	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
X	X	۳۰۰	۸۱۳	۱۶۹	۱۷۴	۲۰۰	۳۰۰	۳۰۰
۲۰۰	۱۱۰٪	۲۸۰۰۰	۱۷۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	۲۸۰۰۰	۲۸۰۰۰
۲۰۰	۲۰۰٪	۴۲۰۰۰	۴۲۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۴۲۰۰۰	۴۲۰۰۰
۲۲۰	۶۲۰٪	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰۰	۲۸۸	۲۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰۰
X	X	۱۰۰۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
۱۳۰	۳۱۰٪	۸۱۰۰۰	۷۲۰۰۰	۹۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۲۴۰۰۰	۸۱۰۰۰	۸۱۰۰۰

Source: Weekly Storage values from March 15, 2002 to the present are from EIA-912 Weekly Underground Natural Gas Storage Report. Values for earlier weeks are from the Historical Weekly Storage Estimates Database.

۳-۶. ذخیره‌سازی

طبق گزارش وزارت انرژی آمریکا، ذخیره‌سازی‌های عملیاتی^۱ گاز طبیعی این کشور در روز ۲۴ فوریه، به ۶۶/۹۴ میلیارد متر مکعب رسید.^۲ این حجم نشان‌دهنده وجود ذخایری به میزان ۸/۳۶ میلیارد متر مکعب (۱۴/۳ درصد) بیشتر از میانگین ۵ سال گذشته و ۵/۲۹ میلیارد متر مکعب (حدود ۷/۳ درصد) کمتر از زمان مشابه در سال گذشته بوده‌است.

خالص برداشت از ذخیره‌سازی‌های زیرزمینی گاز طبیعی ایالات متحده طی مدت مورد بررسی (۲۴ فوریه نسبت به ۲۰ ژانویه) حدود ۱۲/۳۱ میلیارد متر مکعب بوده است.

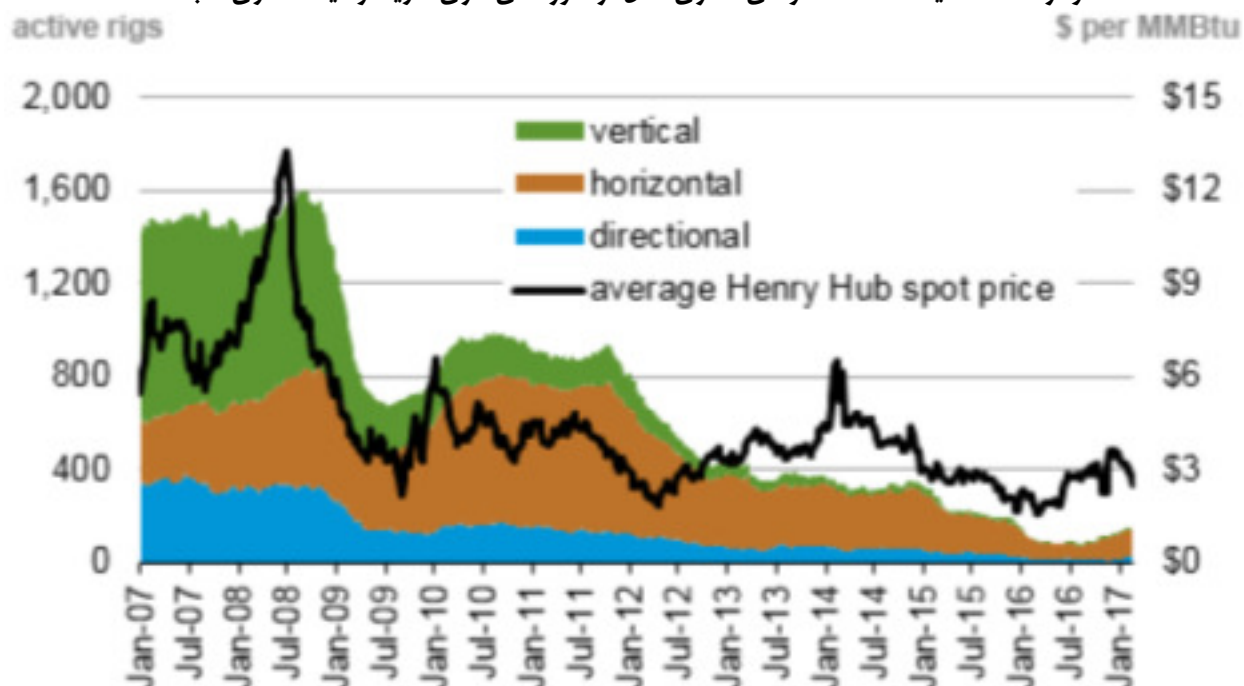
جدول ۹-۶. ذخیره‌سازی‌های گاز طبیعی آمریکا به تفکیک منطقه (میلیارد متر مکعب)

منطقه	۲۴ فوریه	۲۰ ژانویه	تغییر نسبت به ۲۰ ژانویه	میانگین ۵ سال گذشته	درصد تغییر نسبت به ۵ سال گذشته
منطقه شرق	۱۱/۹۵	۱۶/۸۳	-۴/۸۸	۱۲/۲۹	-۲/۸
منطقه غرب میانه	۱۷/۲۲	۲۱/۴۴	-۴/۲۲	۱۳/۷۴	۲۵/۴
Mountain	۴/۳۶	۴/۹۰	-۰/۵۴	۳/۷۴	۱۰/۶
Pacific	۵/۸۰	۶/۶۶	-۰/۸۶	۶/۶۶	-۱۲/۸
جنوب	۲۷/۸۲	۲۹/۳۸	-۱/۵۶	۲۲/۱۵	۲۵/۶
کل	۶۶/۹۴	۷۹/۲۵	-۱۲/۳۱	۵۸/۵۸	۱۴/۳

Source: EIA, Weekly Underground Natural Gas Storage Report and the Historical weekly storage Estimates database.

- منظور ذخیره‌سازی‌هایی است که به منظور ایجاد تعادل عرضه و تقاضای فصلی، انجام می‌پذیرد.
- کل مصرف گاز طبیعی ایالات متحده در سال ۲۰۱۵، معادل ۷۷۸/۳ میلیارد متر مکعب بوده‌است.

نمودار ۶-۶. مقایسه تعداد سکوی حفاری فعال در حوزه‌های گازی آمریکا و قیمت هنری هاب

۴-۶. بازار آسیای جنوب شرقی

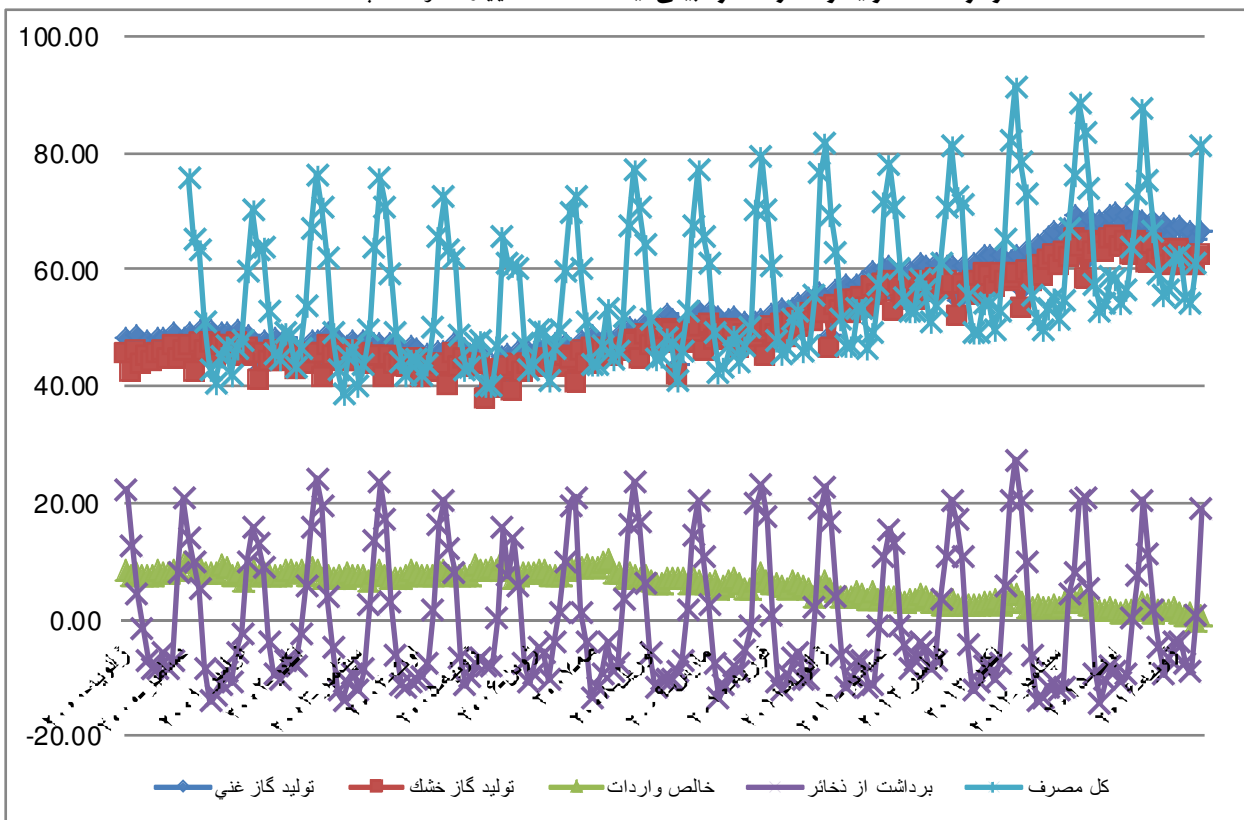
میانگین قیمت واردات LNG ژاپن در ماه دسامبر نسبت به نوامبر حدود ۰/۴ درصد افزایش یافت و به ۷/۱۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید و حجم واردات این کشور با حدود ۴ هزار تن افزایش، به ۷۵۴۹ هزار تن در این ماه رسید. میانگین قیمت واردات LNG کره جنوبی با حدود ۲/۶ درصد کاهش نسبت به ماه قبل، به ۷/۲۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در ماه دسامبر رسید، حجم واردات LNG این کشور با ۶۰۴ هزار تن افزایش، به سطح ۴۰۲۶ هزار تن رسید. میانگین قیمت واردات LNG چین با ۳ درصد افزایش، به ۷/۰۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو و حجم واردات LNG این کشور با ۳۸/۵ درصد افزایش، به سطح ۳۷۳۳ هزار تن در ماه دسامبر رسید. میانگین قیمت واردات LNG تایوان با حدود ۳/۶ درصد افزایش نسبت به ماه قبل، به ۶/۹۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در ماه دسامبر رسید، حجم واردات LNG این کشور با ۱۶ هزار تن افزایش، به سطح ۱۲۳۷ هزار تن رسید. میانگین قیمت واردات LNG هند نیز در ماه دسامبر، ۵/۵۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو بود که ۱۲/۸ درصد کمتر از میانگین سطح قیمت در ماه قبل بود. حجم واردات LNG این کشور نیز با ۱۱ هزار تن افزایش، به ۱۷۷۹ هزار تن در این ماه رسید.

جدول ۶-۱۰. قیمت LNG در بازار آسیا (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

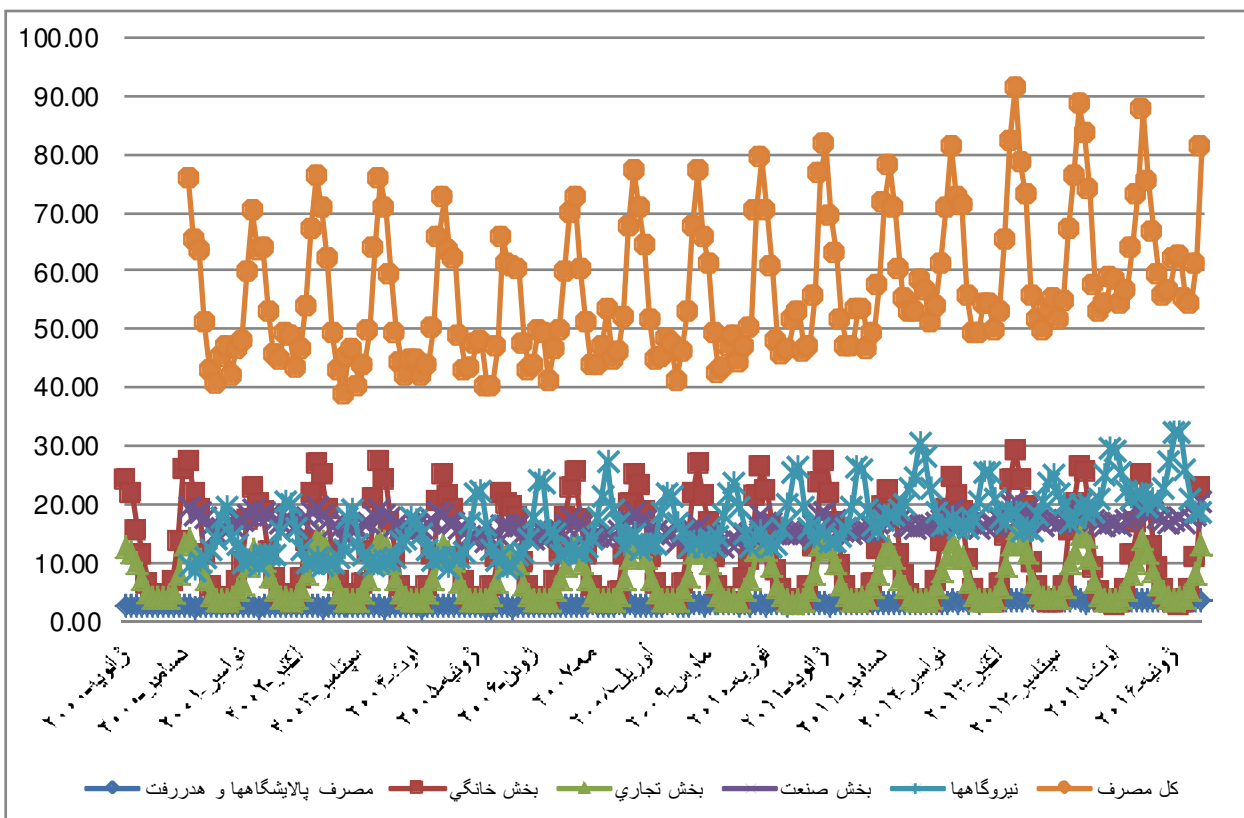
وارد کننده	صادر کننده	دسامبر ۲۰۱۶	نوامبر ۲۰۱۶	میانگین ۲۰۱۶	میانگین ۲۰۱۵
ژاپن	ابوظبی	۶/۹۹	۶/۸۶	۶/۵۳	۹/۹۸
	الجزایر	-	۷/۹۸	۷/۴۷	۹/۳۲
	استرالیا	۷/۴۰	۷/۲۷	۷/۲۲	۱۰/۱۰
	برونئی	۷/۷۸	۷/۶۴	۷/۵۸	۱۱/۱۴
	اندونزی	۷/۰۹	۷/۱۶	۷/۴۴	۱۰/۸۳
	مالزی	۷/۰۵	۶/۹۳	۶/۷۲	۱۰/۷۵
	عمان	۸/۰۷	۷/۶۹	۷/۷۲	۸/۲۶
	قطر	۶/۶۳	۶/۵۳	۶/۲۸	۱۰/۶۱
	گینه استوائی	۶/۷۱	-	۶/۵۹	۱۰/۳۱
	میانگین	۷/۱۰	۷/۰۷	۶/۹۳	۱۰/۲۸
حجم واردات (هزار تن)	۷۵۴۹	۷۵۴۵	۸۳۳۴۰ (کل تاکنون)	۸۴۸۵۱ (کل)	
کره جنوبی	قطر	۷/۵۰	۷/۶۰	۷/۱۱	۱۰/۶۱
	مالزی	۶/۹۱	۶/۹۵	۶/۹۹	۱۰/۷۵
	عمان	۸/۰۳	۸/۳۳	۷/۵۲	۸/۲۶
	میانگین	۷/۲۶	۷/۴۵	۷/۰۰	۱۰/۳۸
	حجم واردات (هزار تن)	۴۰۲۶	۳۴۲۲	۳۳۴۱۶ (کل تاکنون)	۳۳۰۸۵ (کل)
چین	عرضه‌کنندگان مختلف	۷/۰۵	۶/۸۴	۶/۵۶	۱۰/۴۱
	حجم واردات (هزار تن)	۳۷۳۳	۲۶۵۹	۲۶۱۵۴ (کل تاکنون)	۱۹۶۰۵ (کل)
تایوان	عرضه‌کنندگان مختلف	۶/۹۶	۶/۷۲	۶/۴۸	۱۰/۴۱
	حجم واردات (هزار تن)	۱۲۳۷	۱۲۲۱	۱۴۹۷۵ (کل تاکنون)	۱۴۳۴۸ (کل)
هند	عرضه‌کنندگان مختلف	۵/۵۵	۶/۳۷	۶/۱۰	
	حجم واردات (هزار تن)	۱۷۷۹	۱۷۶۸	۱۴۴۶۸ (کل تاکنون)	

Source: World Gas Intelligence

نمودار ۶-۷. تولید و مصرف گاز طبیعی ایالات متحده (میلیارد متر مکعب)

نمودار ۶-۸. مصرف گاز طبیعی ایالات متحده به تفکیک (میلیارد متر مکعب)

منابع و مأخذ:

- EIA, Natural Gas Monthly
- EIA, Office of Oil and Gas
- EIA, The Historical Weekly Storage Estimates Database
- EIA, Weekly Underground Natural Gas Storage Report.
- IEA, Monthly Oil and Gas Statistics
- NGL's Daily Gas Price Index
- World Gas Intelligence

بخش دوم:

گزارش‌های تحلیلی

۷. چشم انداز عرضه و تقاضای جهانی نفت تا سال ۲۰۴۰

مقدمه

با توجه به نقش و جایگاه نفت در تامین انرژی مورد نیاز جهان، لازم است تا اطلاعاتی در خصوص سطح قیمت، میزان عرضه و تقاضای آن در آینده وجود داشته باشد تا سیاستگذاران بتوانند در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های خود از این اطلاعات استفاده کنند. هر ساله چشم‌انداز انرژی از سوی مراجع مختلفی مانند اوپک، آژانس بین‌المللی انرژی^۱ و اداره اطلاعات انرژی آمریکا^۲ و .. ارائه می‌گردد. در این گزارش به بررسی چشم‌انداز ارائه شده برای نفت از سوی آژانس بین‌المللی انرژی پرداخته می‌شود.

فرضیات

- طبق فرض سناریو براساس سیاست‌های جدید، تا قبل از سال ۲۰۴۰ رشد تقاضای نفت به نقطه‌ی اوج نخواهد رسید. با توجه به اینکه پیدا کردن جایگزین‌های مناسب برای نفت در بخش حمل‌ونقل جاده‌ای و هوایی و بخش پتروشیمی بسیار دشوار است، رشد تقاضای نفت در این بخش‌ها به تنهایی از رشد کل تقاضای دنیا بیشتر خواهد بود.
- در جغرافیای تقاضای نفت نیز تغییراتی وجود خواهد داشت: هند منبع اصلی رشد در آینده خواهد بود و چین نیز تا اوایل دهه‌ی ۲۰۳۰ در مصرف از آمریکا پیشی خواهد گرفت.
- در سناریو براساس سیاست‌های جدید پیش‌بینی شده است که تولید خودروهای برقی به سرعت افزایش یابد و از ۱،۳ میلیون خودرو در سال ۲۰۱۵ به بیش از ۳۰ میلیون در سال ۲۰۲۵ برسد و تا سال ۲۰۴۰ بیشتر از ۱۵۰ میلیون خودروی برقی در دنیا وجود داشته باشد. قیمت باطری این خودروها کمتر از نصف قیمت حال آن‌ها خواهد شد. در نتیجه انتظار می‌رود که مصرف نفت در این بخش تا حدود ۱،۳ میلیون بشکه در روز کاهش یابد.
- تولید نفت تایت در آمریکا در مقابل کاهش قیمت نفت، مقاوم‌تر از آن چیزی بود که فرض می‌شد. از این رو پیش‌بینی شده است تا اواخر دهه‌ی ۲۰۲۰ تولید نفت تایت در این کشور به بیش از ۶ میلیون بشکه در روز برسد و این کشور تا سال ۲۰۴۰ واردکننده خالص نفت نباشد.
- قوانین کربن‌زدایی که از سوی دولت‌های مختلف وضع شده است از یک سو و کاهش سرمایه‌گذاری در نفت و گاز از سوی دیگر، نشان‌دهنده کم‌رنگ شدن نقش نفت و کاهش تقاضا برای نفت است.

^۱ - IEA: International Energy agency

^۲ - EIA: U.S. Energy Information Administration

بازار اخیر و توسعه‌های سیاستی

در چشم‌اندازی که در سال ۲۰۱۶ ارائه شده کاهش شدید قیمت نفت، عدم ثبات در بسیاری از مناطق تولید کننده نفت و بازگشت ایران، در نظر گرفته شده است. عامل اصلی کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۱۴، افزایش تولید نفت تایت در آمریکا و عدم کاهش تولید نفت از سوی اعضای اصلی اوپک بود. نرخ رشد تولید نفت تایت در حال حاضر ثابت شده اما پیش‌بینی می‌شود که در بلندمدت بیش از سه برابر افزایش داشته باشد.

سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بالادستی نفت و گاز در سال ۲۰۱۴ حدود ۷۸۰ میلیارد دلار بوده که در سال ۲۰۱۵ به ۲۰۰ میلیارد دلار کاهش یافت و در سال ۲۰۱۶ نیز به ۱۴۰ میلیارد دلار خواهد رسید. کاهش سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز باعث کاهش توسعه میادین جدید نفتی می‌گردد. بنابراین روند تولید نفت در آینده کاملاً متفاوت از روند گذشته‌اش خواهد بود. همین موضوع تأثیرات گسترده‌ای روی کشورهای تولیدکننده نفت خواهد داشت. شرایط اقتصادی در بسیاری از کشورهای اوپک تحت تأثیر کاهش قیمت نفت قرار گرفته و در مورد تداوم این شرایط نیز، نااطمینانی وجود دارد. برخی از کشورها مانند مکزیک و عربستان سعودی به کاهش قیمت نفت واکنش نشان داده و به اصلاح ساختار انرژی کشور پرداختند اما سایر کشورها مانند ونزوئلا و برخی از کشورهای خاورمیانه تأثیرات زیادی از کاهش قیمت نفت را متحمل شده‌اند.

کاهش قیمت نفت سبب شد تا تقاضای نفت در سال ۲۰۱۵ به بالاترین مقدار خود در ۵ سال گذشته برسد و همین روند برای تقاضا در سال ۲۰۱۶ نیز ادامه خواهد داشت.

روندها تا سال ۲۰۴۰

تحولات میان مدت

ملازاد عرضه نفت سبب شد تا قیمت نفت در اواخر سال ۲۰۱۴ تا اواسط ۲۰۱۵ کاهش شدیدی داشته باشد. افزایش ذخیره‌سازی نفت تا پایان سال ۲۰۱۶ ادامه خواهد داشت و همین مسئله سبب می‌شود تا حجم ذخیره‌سازیهای نفت افزایش یابد و از افزایش قیمت تا حدودی جلوگیری کند اما به‌رحال پیش‌بینی شده است که به منظور موازنه‌ی عرضه و تقاضا در بازار، قیمت در سال ۲۰۲۰ در حدود ۸۰ دلار در بشکه باشد. انتظار می‌رود که در طی ۵ سال آینده نرخ رشد تقاضای نفت کم باشد.

علائمی از تغییرات اساسی در اقتصاد چین که موتور رشد اقتصادی دنیا در ۱۰ سال گذشته بوده به چشم می‌خورد. دولت چین قصد دارد که رشد شدت مصرف انرژی در این کشور را کاهش دهد. در سایر کشورهای غیر OECD نیز به علت اصلاحات ساختار انرژی و کاهش یارانه روی مصرف انرژی، رشد تقاضای انرژی محدود می‌باشد. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، پیش‌بینی شده است که رشد تقاضای انرژی در کشورهای غیر OECD در کمترین حد خود در طی ۲۰ سال گذشته باشد اما در هر حال نرخ رشد تقاضای انرژی در این کشورها از کشورهای منطقه OECD بالاتر است.

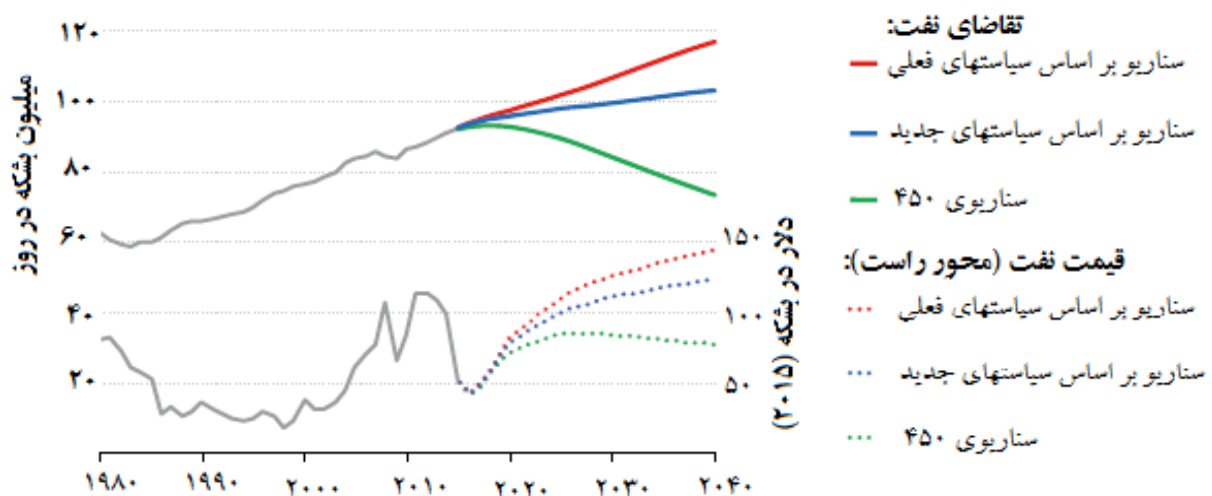
عرضه نفت تایت یکی از عوامل مهم تاثیرگذار روی قیمت نفت است و انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۲۰ تولید آن بیشتر از رقم کنونی شود.

در میان کشورهای عضو اوپک تولید نفت ایران با برطرف شدن تحریم‌های بین‌المللی علیه این کشور، حدود ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. اما رسیدن به سطح تولید ۴،۸ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۲۱ به علت مشکلاتی که در سرمایه‌گذاری در بالادستی نفت وجود دارد، در حالت نااطمینانی قرار دارد. علیرغم این که کشور عراق در سال ۲۰۱۵ بیشترین تولید نفت را داشته، انتظار می‌رود در آیند با نرخی کاهنده به تولید ادامه دهد. از سوی دیگر عربستان سعودی که مواجه با کسری بودجه می‌باشد، می‌خواهد که اتکای اقتصادش را به درآمدهای نفتی کاهش دهد و برنامه‌ای برای متنوع کردن اقتصاد خود در دست دارد.

سناریوهای بلند مدت

در سناریو بر اساس سیاست‌های فعلی متوسط رشد سالانه تقاضای نفت تا سال ۲۰۴۰ کمتر از یک میلیون بشکه در روز می‌باشد. در این سناریو نرخ رشد تقاضا در طی ۲۵ سال آینده کاهنده خواهد بود و برای این که بازار به تعادل برسد، افزایش قیمت نفت ضروری می‌باشد. بررسی تقاضا در دو بخش بسیار مهم می‌باشد: بخش حمل و نقل و پتروشیمی، چرا که تا سال ۲۰۴۰ سهم این دو بخش از دو سوم به حدود سه چهارم از کل مصرف نفت، افزایش خواهد یافت. این افزایش سهم به دو دلیل است: ۱- میزان تولید نفت اوپک افزایش خواهد یافت و سهم آن به ۵۰ درصد افزایش می‌یابد. ۲- میزان تولید از منابع نفتی غیر متعارف بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ بیش از دو برابر خواهد شد.

نمودار ۱. تقاضا و قیمت نفت در سناریوهای مختلف

تفاوت اساسی و محسوسی بین پیش‌بینی تقاضا در سناریو بر اساس سیاست‌های فعلی و سناریو بر اساس سیاست‌های جدید وجود دارد. این تفاوت در طی ۵۰ سال آینده بیشتر و بیشتر خواهد شد، بیشترین تفاوت مربوط به تخمین تقاضای چین، اتحادیه‌ی اروپا و ایالات متحده امریکا می‌باشد. بعد از سال ۲۰۲۰ ساختار اقتصادی در مصرف‌کنندگان کلیدی تغییر خواهد کرد و پیشرفت‌ها و نوآوری‌های تکنولوژیکی و سیاست‌های دولت‌ها مبنی بر کاهش آلاینده‌های زیست محیطی سبب خواهد شد که روند تقاضا تغییر کند. در نتیجه با توجه به این شرایط، رشد تقاضای جهانی نفت آرام‌تر خواهد شد و بطور متوسط کمتر از ۴۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ خواهد بود. در مجموع کل تقاضای نفت در سال ۲۰۴۰ حدود ۱۳،۵ میلیون بشکه در روز کمتر از تقاضای موجود در سناریو بر مبنای سیاست‌های فعلی خواهد بود.

در طرف عرضه، تفاوت سناریو بر اساس سیاست‌های جدید و سناریو بر اساس سیاست‌های فعلی مربوط به پیش‌بینی میزان تولید آمریکای شمالی، کانادا، خاورمیانه بخصوص عربستان سعودی و عراق می‌باشد. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید میزان واردات نفت در سال ۲۰۴۰ در چین حدود ۲ میلیون بشکه در روز و آمریکا ۱،۵ میلیون بشکه در روز کمتر از سناریو بر اساس سیاست‌های فعلی تخمین زده شده است.

جدول ۱. تقاضای نفت و سوخت‌های مایع در سناریوهای مختلف (میلیون بشکه در روز)

سناریوی ۴۵۰		سیاست‌های فعلی		سیاست‌های جدید		۲۰۱۵	۲۰۰۰	
۲۰۴۰	۲۰۲۵	۲۰۴۰	۲۰۲۵	۲۰۴۰	۲۰۲۵			
۲۰،۷	۳۴،۴	۳۴،۶	۳۸،۵	۲۹،۸	۳۷،۳	۴۱،۵	۴۵،۰	منطقه OECD
۴۶،۴	۴۸،۴	۶۹،۹	۵۳،۹	۶۲،۵	۵۲،۲	۴۳،۶	۲۶،۳	کشورهای غیر OECD
۷۳،۲	۸۹،۹	۱۱۷،۰	۱۰۱،۹	۱۰۳،۵	۹۸،۲	۹۲،۵	۷۶،۷	تقاضای نفت در دنیا
%۶۳	%۵۴	%۶۰	%۵۳	%۶۰	%۵۳	%۴۷	%۳۴	سهم کشورهای غیر OECD
۸۲،۲	۹۳،۹	۱۲۰،۶	۱۰۴،۱	۱۰۷،۷	۱۰۰،۸	۹۴،۱	۷۶،۹	تقاضای کل سوخت‌های مایع در دنیا

تفاوت‌ها بین سناریو بر اساس سیاست‌های جدید و سناریوی ۴۵۰ در جدول دیده می‌شود. علت پایین بودن تخمین در مورد تقاضا در سناریوی ۴۵۰، مربوط به توافقنامه پاریس می‌باشد. هدف اصلی این توافقنامه در بلندمدت محدود کردن رشد دمای هوا به کمتر از ۲ درجه سلسیوس در سال می‌باشد. در سناریوی ۴۵۰ بیشترین میزان تقاضای نفت در دنیا در سال ۲۰۲۰ می‌باشد که برابر با ۹۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی شده است. تغییرات تقاضای نفت در منطقه‌ی غیر OECD روندهای مختلفی خواهد داشت. برای مثال تقاضا در آمریکای لاتین در بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ حدود ۱،۵ میلیون بشکه در روز کاهش خواهد داشت. پیش‌بینی شده است که اوج تقاضای

نفت در چین در اواسط دهه‌ی ۲۰۲۰ در حدود ۱۲،۵ میلیون بشکه در روز باشد و سپس تا سال ۲۰۴۰ روندی کاهشی داشته باشد. در مقابل پیش‌بینی شده است که مصرف در هند تا سال ۲۰۴۰ حدود ۲ برابر شود. در مجموع تقاضای نفت در منطقه غیر OECD در سال ۲۰۴۰ حدود ۲،۸ میلیون بشکه در روز بیشتر از سال ۲۰۱۵ خواهد بود.

اختلاف بین تقاضای نفت در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید و سناریوی ۴۵۰ در سال ۲۰۴۰ حدود ۳۰ میلیون بشکه در روز می‌باشد که علت اصلی آن اختلاف در تخمین تقاضا در بخش حمل‌ونقل می‌باشد. پیش‌بینی شده است مصرف نفت در خودروهای شخصی در سناریوی ۴۵۰ از ۲۴ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۵ به ۱۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ برسد که این پیش‌بینی از پیش‌بینی سناریو بر اساس سیاست‌های جدید برای سال ۲۰۴۰ حدود ۱۰ میلیون بشکه در روز کمتر می‌باشد. تقاضای نفت در بخش حمل بار نیز کاهش بسیاری خواهد یافت و از سوخت‌های جایگزین نیز در این بخش استفاده خواهد شد. پیش‌بینی تقاضا در سناریوی ۴۵۰ به هر حال ۷ میلیون بشکه در روز کمتر از پیش‌بینی در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید می‌باشد. به این ترتیب در سناریوی ۴۵۰ پیش‌بینی شده است که سهم نفت در بخش حمل و نقل در سال ۲۰۴۰ حدود ۶۵ درصد باشد.

علیرغم اختلافاتی که بین پیش‌بینی‌های این دو سناریو در مصرف نفت در بخش حمل‌ونقل می‌باشد، پیش‌بینی این دو سناریو در ارتباط با تقاضای نفت در بخش پتروشیمی نزدیک بهم می‌باشد. در سناریوی ۴۵۰ پیش‌بینی شده است که سهم تقاضای نفت در این بخش از ۱۲ درصد به ۲۰ درصد افزایش یابد.

پیش‌بینی تقاضای نفت در سناریوی ۴۵۰ در بخش خانگی کمتر از سناریو بر اساس سیاست‌های جدید است، چرا که در سناریوی ۴۵۰ تاکید بیشتری بر کربن‌زدایی و بالابردن بهره‌وری وجود دارد. در طرف عرضه، در سناریوی ۴۵۰ همانند سناریو بر اساس سیاست‌های جدید فرض شده است که علیرغم کاهش تقاضای جهانی نفت از اواخر دهه‌ی ۲۰۲۰ اوپک با کنترل تولید، نقش مهمی در حفظ قیمت ایفا خواهد کرد.

در طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ میزان تولید اعضای اوپک، روند کاهشی خواهد داشت و در سال ۲۰۴۰ میزان تولیدات اوپک ۱۰ درصد کمتر از سال ۲۰۱۵ باشد. عرضه کشورهای غیر اوپک در سال ۲۰۴۰ حدود یک‌سوم سال ۲۰۱۵ خواهد بود. بیشترین کاهش در میزان تولید آمریکا رخ خواهد داد که تا سال ۲۰۴۰ حدود ۵ میلیون بشکه در روز کاهش در تولید خواهد داشت. در سناریوی ۴۵۰ پیش‌بینی شده است که بیشترین میزان قیمت نفت در اواسط دهه‌ی ۲۰۲۰ در حدود ۸۵ دلار برای هر بشکه باشد و سپس روندی نزولی داشته باشد و به ۸۰ دلار در بشکه در سال ۲۰۴۰ برسد.

وضعیت تقاضای جهانی

روندهای منطقه‌ای

جغرافیای تقاضای نفت در طی ۱۵ سال گذشته تغییرات بسیاری داشته است. متوسط سالانه مصرف نفت در کشورهای OECD حدود ۲۵۰ هزار بشکه در روز کاهش داشته در حالی که مصرف در کشورهای غیر OECD روندی صعودی داشته و بیشترین افزایش در مصرف مربوط به کشور چین می‌باشد که متوسط افزایش مصرف سالانه آن بیش از ۴۰۰ هزار بشکه در روز بوده است. یعنی در طی ۱۵ سال گذشته مصرف چین بیش از ۱۵۰ درصد افزایش داشته و بیش از دو برابر کل مصرف در خاورمیانه بوده است. در سال ۲۰۰۰ سهم مصرف کشورهای OECD از کل نفت مصرفی دنیا حدود ۶۰ درصد بوده که در سال ۲۰۱۵ به ۴۵ درصد کاهش یافته است. در سال ۲۰۱۵ مصرف سرانه نفت در چین حدود ۳ بشکه می‌باشد که نسبت به مصرف سرانه نفت در آمریکا که ۲۰ بشکه و اروپا که ۸ بشکه است، بسیار کمتر می‌باشد. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید افزایش تقاضای سالانه در چین طی ۱۰ سال آینده حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود و از سال ۲۰۲۵ به بعد افزایش تقاضای سالانه در حدود ۱۰۰ هزار بشکه در روز تخمین زده شده است. در اوایل دهه‌ی ۲۰۳۰ تقاضا در چین از آمریکا بیشتر خواهد شد و کشور چین بزرگترین مصرف کننده نفت در دنیا خواهد بود. مصرف سرانه نفت در هند ۱،۱ بشکه می‌باشد که حدود یک سوم چین است و در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید پیش‌بینی شده که در سال ۲۰۳۰، سرانه‌ی تولید ناخالص داخلی هند در حدود چین باشد و مصرف سرانه نفت در همین سال در هند به حدود ۱،۷ بشکه برسد.

جدول ۲. تقاضای نفت در مناطق مختلف بر اساس سناریو بر اساس سیاست‌های جدید (میلیون بشکه در روز)

۲۰۴۰	۲۰۳۵	۲۰۳۰	۲۰۲۵	۲۰۲۰	۲۰۱۵	۲۰۰۰	
۲۹.۸	۳۱.۹	۳۴.۴	۳۷.۳	۳۹.۸	۴۱.۵	۴۵.۰	منطقه OECD
۱۷.۵	۱۸.۶	۱۹.۹	۲۱.۴	۲۲.۴	۲۲.۶	۲۳.۱	آمریکا
۱۳.۱	۱۴.۲	۱۵.۵	۱۶.۹	۱۷.۹	۱۸.۰	۱۸.۹	ایالت متحده
۷.۶	۸.۲	۹.۰	۹.۸	۱۰.۸	۱۱.۷	۱۳.۹	اروپا
۴.۸	۵.۱	۵.۵	۶.۰	۶.۶	۷.۲	۸.۰	آسیا پاسفیک
۲.۱	۲.۳	۲.۶	۲.۹	۳.۳	۳.۹	۵.۱	ژاپن
۶۲.۵	۵۹.۴	۵۵.۷	۵۲.۲	۴۸.۰	۴۳.۶	۲۶.۳	منطقه غیر OECD
۵.۰	۵.۰	۵.۱	۵.۰	۴.۹	۴.۷	۴.۱	اورآسیا
۲.۹	۳.۰	۳.۱	۳.۱	۳.۰	۳.۰	۲.۶	روسیه
۳۴.۱	۳۲.۱	۲۹.۷	۲۷.۴	۲۴.۷	۲۱.۶	۱۱.۴	آسیا
۱۵.۱	۱۴.۹	۱۴.۳	۱۳.۸	۱۲.۶	۱۱.۰	۴.۷	چین
۹.۹	۸.۵	۷.۱	۵.۹	۵.۰	۳.۹	۲.۳	هند
۶.۴	۶.۲	۶.۰	۵.۶	۵.۲	۴.۸	۳.۱	آسیای جنوب شرقی
۱۰.۹	۱۰.۳	۹.۷	۹.۲	۸.۵	۷.۹	۴.۳	خاورمیانه
۶.۲	۵.۷	۵.۱	۴.۶	۴.۲	۳.۶	۲.۲	آفریقا
۰.۹	۰.۸	۰.۷	۰.۷	۰.۶	۰.۶	۰.۴	آفریقای جنوبی
۶.۴	۶.۳	۶.۱	۵.۹	۵.۸	۵.۸	۴.۲	آمریکای لاتین
۳.۰	۲.۹	۲.۷	۲.۶	۲.۵	۲.۶	۱.۹	برزیل
۱۰۳.۵	۱۰۱.۷	۹۹.۸	۹۸.۲	۹۵.۹	۹۲.۵	۷۶.۷	تقاضای نفت دنیا
۶.۶	۷.۳	۸.۱	۹.۰	۹.۹	۱۰.۸	۱۳.۱	اتحادیه اروپا
۱۰۷.۷	۱۰۵.۳	۱۰۲.۸	۱۰۰.۸	۹۷.۹	۹۴.۱	۷۶.۹	تقاضای سوخته‌های مایع در دنیا

در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید رشد مصرف نفت در خاورمیانه در طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ حدود ۱،۳ درصد در سال پیش‌بینی شده است. تا سال ۲۰۴۰ افزایش مصرف نفت در بخش حمل‌ونقل و پتروشیمی حدود ۲ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی شده است و انتظار می‌رود که مصرف نفت در بخش نیروگاهی و صنایع حدود ۱،۲ میلیون بشکه در روز کاهش داشته باشد.

پیش‌بینی شده است که تقاضا در آفریقا حدود دو برابر شود. نرخ رشد تقاضا در اکثر کشورهای غیر OECD کاهنده خواهد بود. رشد سالانه تقاضا در آمریکای لاتین ۰،۴ درصد تا سال ۲۰۴۰ پیش‌بینی شده است که در

مقایسه با ۱۵ سال گذشته که برابر با ۲،۱ درصد در سال بود، بسیار کمتر تخمین زده شده است. پیش‌بینی شده که رشد تقاضا در اورآسیا و اروپای شرقی بعد از اواسط دهه‌ی ۲۰۲۰ نصف گردد.

روندهای بخشی

سهم تقاضای نفت در تمام بخش‌های اقتصادی در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، کاهش خواهد داشت. در بخش نیروگاهی و بویلرهای صنعتی، جایگزین‌های متنوعی بجای نفت وجود دارد، بنابراین سهم تقاضای نفت در این بخش‌ها روندی نزولی خواهد داشت. برای مثال از سال ۱۹۸۰ تا کنون مصرف نفت برای بویلرهای صنعتی و ژنراتورهای تولید برق، حدود ۳۰ درصد کاهش داشته است. گرچه میزان مصرف نفت در این بخش‌ها اندکی افزایش خواهد داشت اما پیش‌بینی شده است که تقاضا در این بخش‌ها از ۱۱ درصد در سال ۲۰۱۵ به ۸ درصد در سال ۲۰۴۰ کاهش یابد و مصرف گاز و الکتریسیته در این بخش‌ها افزایش قابل توجهی خواهد داشت. سهم این دو بخش از کل تقاضای نفت در سال ۲۰۱۵ کمتر از ۱۵ درصد بوده در حالی که جایگزینی سوخت‌های دیگر به جای نفت در سایر بخش‌ها کار دشواری است، برای مثال پیدا کردن سوختی که بتواند جانشین نفت در بخش هوایی گردد تقریباً امکان‌پذیر نیست.

در سال‌های اخیر سهم گاز طبیعی در بخش پتروشیمی در حال افزایش است. در بخش حمل و نقل جاده‌ای اکثر خودروهای شخصی تولید شده در دنیا از استانداردهای لازم برخوردارند اما در مورد خودروهای سنگین تنها چهار کشور آمریکا، چین، ژاپن و کانادا دارای استانداردهای لازم هستند.

در حال حاضر جانشین‌های نفت در بخش حمل بار بسیار کم هستند و در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید پیش‌بینی شده است که مصرف نفت در این بخش ۴،۵ برابر خودروهای شخصی باشد. چشم‌انداز بهتری برای جایگزین‌های نفت در بخش ساختمانی که در برگیرنده مصرف کنندگان نهایی خانگی و تجاری هستند، وجود دارد البته این جایگزین‌ها در کشورها و در مناطق مختلف گوناگون می‌باشند. برای مثال در کشورهای منطقه OECD مصرف ال. پی. جی. برای پخت و پز و گرمایش، سوخت مهم و اصلی می‌باشد اما به مرور زمان گاز طبیعی و الکتریسیته به آرامی جایگزین ال. پی. جی. خواهند شد. در کشورهای در حال توسعه و بخصوص در بخش‌های شهری بخش عمده‌ای از ال. پی. جی. مصرفی برای پخت و پز توسط سوخت جامد بیوماس جایگزین خواهد شد. در مجموع پیش‌بینی شده است که مصرف نفت در بخش ساختمان تا سال ۲۰۴۰ روندی کاهشی داشته باشد.

مصرف نفت در بخش کشتیرانی در سال ۲۰۱۵ حدود ۵ میلیون بشکه در روز بوده که پیش‌بینی شده است تا سال ۲۰۴۰ به ۶،۲ میلیون بشکه در روز برسد. به منظور کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی و کاهش انتشار گاز دی‌اکسید کربن کشورها می‌خواهند از جایگزین‌های مختلفی بجای نفت در این بخش استفاده کنند.

بطور کلی بخش کشتیرانی یکی از مصرف‌کنندگان مهم فرآورده‌های نفتی (نفت کوره سنگین - دیزل) است. مصرف نفت کوره سنگین در این بخش در سال ۲۰۱۵ حدود ۳،۲ میلیون بشکه در روز و مصرف دیزل ۰،۶ میلیون بشکه در روز بوده است. همچنین این بخش نقش زیادی در انتشار گاز دی‌اکسید کربن در دنیا دارد. بیشتر از ۹۰ درصد از فعالیت این بخش مربوط به حمل بار می‌شود چرا که هزینه حمل توسط کشتی برای مسافت‌های طولانی نسبتاً کم می‌باشد و ۸۰ درصد از حمل کالاها توسط کشتی صورت می‌پذیرد.

تقاضای سوخت‌های فسیلی، سالانه ۱،۹ درصد تا سال ۲۰۴۰ رشد خواهد داشت. پیش‌بینی شده است که در سال ۲۰۴۰ مصرف ال. ان. جی. در این بخش در حدود ۵۰ میلیارد متر مکعب باشد و سهم آن به ۱۳ درصد از کل تقاضای سوخت‌های فسیلی در این بخش برسد.

خودروهای برقی

تولید خودروهای برقی یکی از اهداف مهم هر کشور به شمار می‌رود. چرا که با تولید این خودروها وابستگی حمل و نقل جاده‌ای به نفت کاهش می‌یابد و مشکل آلودگی هوا در مناطق شهری حل می‌گردد. هنوز تولید خودروهای برقی سهم قابل توجهی در بازار خودرو ندارد چرا که بالا بودن هزینه تولید آنها سبب شده است که کمتر مورد استقبال مصرف‌کنندگان قرار بگیرد و تنها تعداد محدودی از خودروسازی‌ها به تولید این خودروها می‌پردازند.

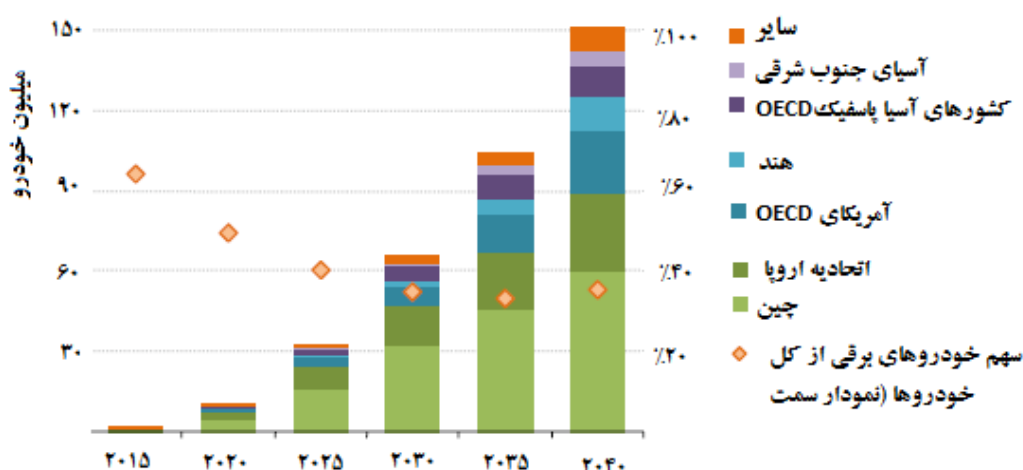
در سال ۲۰۱۵ حجم خودروهای برقی در دنیا ۱،۳ میلیون بوده که نسبت به سال ۲۰۱۴ دو برابر شده است. گرچه حجم خودروهای برقی از کل خودروهای دنیا حدود ۰،۱ درصد است اما روندی صعودی نسبت به گذشته داشته است. در نیمه اول سال ۲۰۱۶ ثبت‌نام برای خودروهای برقی در اتحادیه اروپا ۲۰ درصد و در چین ۱۳۰ درصد نسبت به نیمه اول سال ۲۰۱۵ افزایش داشته است. در حال حاضر چین بزرگترین بازار را برای فروش خودروهای برقی دارد و بعد از چین فروش این خودروها در آمریکا نسبت به سایر مناطق دنیا بیشتر است. افزایشی که امروزه در تولید خودروهای برقی دیده می‌شود، نتیجه پیشرفت‌های تکنولوژیکی و افزایش حمایت‌های سیاستی می‌باشد. امروزه باتری‌هایی که در این

خودروها بکار می‌رود بسیار پیشرفته‌تر شده و هزینه تولید آنها نسبت به قبل به یک چهارم کاهش یافته است. انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۱۸ موتورهای تسلا از ۵۰ هزار عدد در سال ۲۰۱۵ به ۰٫۵ میلیون برسد.

رنو و نیسان قصد دارند تا سال ۲۰۲۰ میزان کل فروش خود را به ۱٫۵ میلیون برسانند. هدف ولوو فروش ۱ میلیون خودروی برقی تا سال ۲۰۲۵ می‌باشد. شرکت ولکس واگن نیز اعلام کرده است که می‌خواهد استراتژی تولید خود را بنحوی تغییر دهد که تا سال ۲۰۲۵ حدود ۲ الی ۳ میلیون خودروی برقی تولید کند.

در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، پیش‌بینی شده است که تولید خودروهای برقی روندی افزایشی داشته باشد و انتظار می‌رود که حجم این خودروها حدود ۵۰ درصد در سال رشد داشته باشد و از ۱۰ میلیون خودروی برقی در سال ۲۰۲۰ به ۳۰ میلیون خودروی برقی در سال ۲۰۲۵ برسد. پیش‌بینی شده است که تا سال ۲۰۴۰ حجم خودروهای برقی در دنیا بیش از ۱۵۰ میلیون باشد. در هر حال این رقم در سال ۲۰۴۰ تنها ۸ درصد از کل خودروهای شخصی را شامل می‌شود. بنابراین اثر آن روی صرفه‌جویی نفت در این بخش ۰٫۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۵ و ۱٫۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ خواهد بود.

نمودار ۲. رشد تولید خودروهای برقی در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید

در اروپای شمالی (دانمارک، فنلاند، ایسلند، نروژ و سوئد) در سال ۲۰۴۰ سهم خودروهای برقی از کل خودروهای شخصی ۱۶ درصد خواهد بود. این افزایش سهم ناشی از نرخ‌های مالیات بسیار بالا روی سوخت‌های فسیلی و مالیات‌های سنگین روی خودروهای غیر برقی می‌باشد. در سال ۲۰۴۰ از هر ۹ خودروی شخصی، یک خودرو برقی خواهد بود. در هر صورت سهم خودروهای برقی از کل خودروهای شخصی، در کشورها و مناطقی

فرآورده‌هایی که در بخش پتروشیمی در کشورهای غیر OECD استفاده می‌گردد حدود ۶ میلیون بشکه در روز بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ افزایش خواهد داشت و بیشترین تقاضا مربوط به نفتا، اتان و ال پی جی می‌باشد. افزایش تقاضای دیزل حدود ۳ میلیون بشکه در روز خواهد بود که ناشی از افزایش تقاضا در بخش کشتیرانی و حمل جاده‌ای بار می‌باشد. تقاضا برای دیزل در خودروهای شخصی تا اوایل دهه‌ی ۲۰۲۰ رشد خواهد داشت، اما بعد از آن کاهش قابل ملاحظه‌ای در تقاضای اعضای اتحادیه اروپا دیده خواهد شد.

با توجه به کاهش قیمت نفت و کاهش قیمت بنزین در سال ۲۰۱۵، تقاضا برای بنزین افزایش بسیاری داشت و بیشترین افزایش تقاضا در چین و آمریکا بود. انتظار می‌رود که مصرف بنزین در کشورهای غیر OECD حدود ۵،۵ میلیون بشکه در روز افزایش داشته باشد و بیشترین تقاضای جهانی برای بنزین مربوط به اوایل دهه‌ی ۲۰۳۰ حدود ۲۳ میلیون بشکه در روز باشد.

تولید

منابع و ذخایر

کاهش قیمت نفت هیچ اثر مهمی روی تخمین تولید منابع نفتی قابل حصول و ذخایر نفتی نداشت و اثر آن روی تخمین ذخایر اثبات شده بود. منظور از ذخایر اثبات شده ذخایری می‌باشد که می‌توان آنها را تولید کرد اما تولید آنها بستگی به شرایط اقتصادی و اطمینان از ثبات اقتصادی دارد. کاهش قیمت نفت سبب شد تا تولید از ذخایر اثبات شده حدود ۳ میلیارد بشکه در سال ۲۰۱۵ کاهش داشته باشد.

تخمین این گزارش از منابع باقی‌مانده نفت متعارف بر مبنای سطح تولید هر کشور، تخمین IEA برای باقی‌مانده "نفت شناخته شده" و تخمین USGS^۱ از نفت کشف نشده و "رشد ذخایر" است.

تخمین USGS از کل تولید و ذخایر خارج از آمریکا حدود ۲۰۶۰ میلیارد بشکه است که نزدیک به تخمین IEA (۲۰۵۰ میلیارد بشکه) می‌باشد. حجم ذخایر نفت متعارف اکتشافی بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ کاهش داشته علی‌رغم اینکه حجم سرمایه‌گذاری برای فعالیت‌های اکتشافی در این دوره بالا بوده است. کاهش حجم سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بالادستی نفت سبب شد تا حجم اکتشافات در سال ۲۰۱۵ نسبت به ۷۰ سال گذشته‌اش در پایین‌ترین سطح خود قرار بگیرد.

حجم ذخایر نفت تایت آمریکا توسط سازمان‌های گوناگون مورد بررسی قرار گرفته است، تمامی آنها اعتقاد دارند که ذخایر اثبات شده باقی‌مانده نفت تایت زیاد می‌باشد اما در مورد کل ذخایر نااطمینانی وجود دارد. برخی

^۱ - United States Geological Survey

از مراجع پیش‌بینی بالایی برای این ذخایر دارند و برخی دیگر حجم کمتری را پیش‌بینی می‌کنند. در مجموع پیش‌بینی ذخایر نفت تایت آمریکا بین ۳۰ تا ۱۲۰ میلیارد بشکه است.

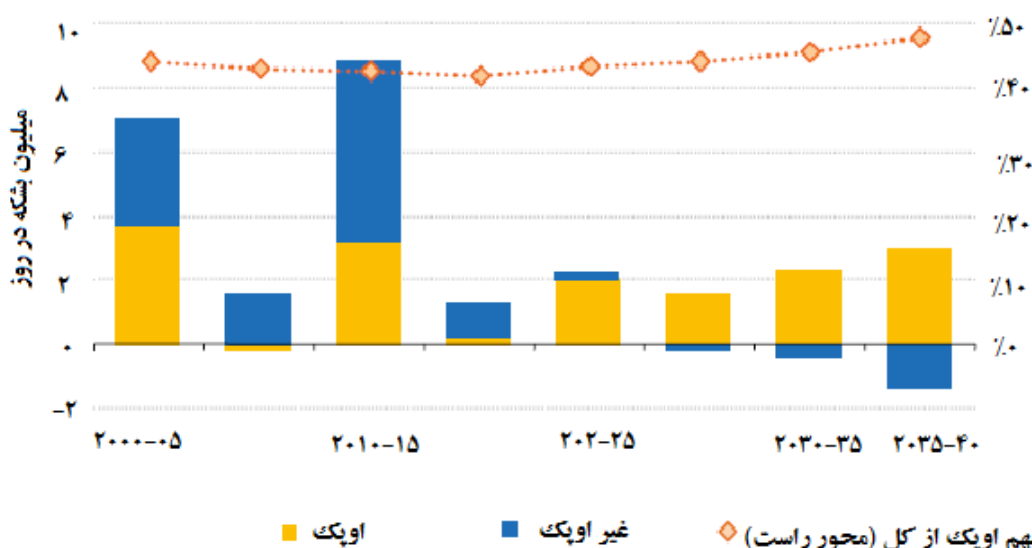
جدول ۳. باقی‌مانده منابع نفتی قابل برداشت در مناطق مختلف دنیا (میلیارد بشکه)

کل	غیر متعارف				متعارف		
	ذخایر اثبات شده	منابع	نفت تایت	کروژن	نفت فوق سنگین و بیتومین	گاز طبیعی مایع	
۲۵۴	۲۴۲۲	۱۳۵	۱۰۱۶	۸۰۸	۱۴۴	۳۱۹	منطقه OECD
۲۳۷	۲۲۶۰	۱۰۴	۱۰۰۰	۸۰۵	۱۰۱	۲۵۰	آمریکا
۱۳	۱۰۷	۱۶	۴	۳	۲۵	۵۹	اروپا
۴	۵۶	۱۶	۱۲	-	۱۸	۱۰	آسیا پاسفیک
۱۴۴۸	۳۶۹۷	۲۸۵	۵۷	۱۰۶۸	۴۰۴	۱۸۸۲	کشورهای غیر OECD
۱۴۲	۹۸۴	۸۸	۲۰	۵۵۲	۶۵	۲۶۰	اور آسیا
۴۶	۲۳۹	۵۶	۴	۳	۵۰	۱۲۵	آسیا
۸۰۳	۱۱۶۶	۲۹	۳۰	۱۴	۱۵۳	۹۴۰	خاورمیانه
۱۳۰	۴۵۹	۵۴	-	۲	۸۷	۳۱۶	آفریقا
۳۲۶	۸۴۹	۵۷	۳	۴۹۷	۵۰	۲۴۲	آمریکای لاتین
۱۷۰۳	۶۱۱۸	۴۲۰	۱۰۷۳	۱۸۷۶	۵۴۸	۲۲۰۱	جهان

چشم انداز تولید

تولید نفت در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ نوسانات بسیاری داشت و به بالاترین حد خود بعد از دهه‌ی ۱۹۷۰ رسید. این افزایش تولید به علت افزایش قیمت نفت بود که به بالاتر از ۹۰ دلار در بشکه رسیده بود. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، انتظار می‌رود که سرمایه‌گذاری‌های گذشته روی تولید در ۵ سال آینده تاثیر بگذارد. قیمت تا سال ۲۰۲۰ بالا می‌رود و همین مسئله تولید و عرضه نفت را افزایش خواهد داد. البته تغییر در تولید در کشورهای غیراوپک منفی و رشد تولید کشورهای اوپک سعودی می‌شود. تولید نفت اوپک بین سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۴۰ رشد یکنواختی خواهد داشت.

نمودار ۴. تغییرات در تولید اوپک و غیر اوپک

در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید فرض شده است هنگامی که قیمت‌ها افزایش می‌یابد، سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بالادستی افزایش خواهد یافت.

تولید انواع نفت

نفت خام متعارف بزرگترین سهم را در کل تولید نفت خام در دنیا دارد. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید نیز پیش‌بینی شده است که نفت خام متعارف همچنان بیشترین سهم را در کل تولید نفت در دنیا داشته باشد اما میزان تولید آن بیشتر از ۴۵ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۴۰ کاهش یابد.

سایر منابع تولید نفت نیز بسیار مهم می‌باشند، مانند نفت فوق سنگین، بیتومین، نفت تایت و گاز طبیعی مایع. انتظار می‌رود که تولید بیتومین بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ حدود ۳ میلیون بشکه در روز افزایش یابد و بیشترین سهم در تولید بیتومین مربوط به کانادا و ونزوئلا می‌باشد. بیشترین سهم در تولید نفت تایت مربوط به آمریکا است. در حال حاضر میزان تولید نفت تایت در کانادا ۰،۳۵۱ میلیون بشکه در روز است و پیش‌بینی شده است که در طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۴۰ افزایش تولید نفت تایت در کانادا کمتر از ۰،۱۵ میلیون بشکه در روز باشد. تولید نفت تایت در خارج از آمریکا (روسیه و آرژانتین مهمترین تولیدکنندگان در خارج آمریکا می‌باشند) تا سال ۲۰۴۰ به ۱،۶ میلیون بشکه در روز می‌رسد که همانند پیش‌بینی‌ای می‌باشد که در چشم‌انداز ۲۰۱۵ ارائه شده بود.

گاز طبیعی مایع نقش بسیار مهمی در شرایط اقتصادی توسعه میدان‌های گازی ایفا می‌کند. در سناریو براساس سیاست‌های جدید رشد تولید گاز طبیعی مایع بیشتر از ۵ میلیون بشکه در روز خواهد بود و به ۲۰ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ خواهد رسید.

نفت تایت در آمریکا

افزایش تولید نفت تایت یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار روی کاهش قیمت نفت بود. تولید نفت تایت از کمتر از ۰،۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۰ به ۴،۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۵ افزایش یافت. در همین زمان تولید گاز طبیعی در آمریکا حدود ۱،۵ میلیون بشکه در روز افزایش داشت. بنابراین افزایش تولید نفت و عرضه آن به بازار یکی از عواملی بود که سبب شد قیمت نفت کاهش داشته باشد. علیرغم کاهش قیمت نفت، تا اواسط سال ۲۰۱۶ تولید نفت تایت تنها ۱۵ درصد کاهش داشت.

تولید نفت کشورهای غیراوپک

در ۱۵ سال گذشته تولیدات کشورهای غیراوپک سالانه بطور متوسط بیشتر از ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشت، اما در سناریو براساس سیاست‌های جدید نرخ رشد تولید نفت در این کشورها کاهش خواهد داشت. افزایش تولید سالانه از سال ۲۰۱۵ تا اوایل دهه ۲۰۲۰ حدود ۲۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. از اوایل دهه ۲۰۲۰ تا سال ۲۰۳۵، رشد تولید نفت سالانه ۱۰۰ هزار بشکه در روز می‌باشد و سپس نرخ رشد منفی خواهد شد بطوری که تولید نفت در کشورهای غیراوپک در سال ۲۰۴۰ حدود ۲۵۰ هزار بشکه در روز کمتر از سال ۲۰۳۵ خواهد بود.

جدول ۴. تولید نفت کشورهای غیر اوپک در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید (میلیون بشکه در روز)

۲۰۴۰	۲۰۳۵	۲۰۳۰	۲۰۲۵	۲۰۲۰	۲۰۱۵	۲۰۰۰	
۲۵۰۴	۲۶۰۱	۲۶۰۲	۲۶۰۱	۲۵۰۳	۲۳۰۷	۲۱۰۸	منطقه OECD
۲۲۰۳	۲۲۰۸	۲۲۰۸	۲۲۰۵	۲۱۰۵	۱۹۰۸	۱۴۰۱	آمریکا
۶۰۱	۵۰۶	۵۰۳	۵۰۱	۵۰۱	۴۰۴	۲۰۷	کانادا
۳۰۴	۳۰۲	۳۰۰	۲۰۶	۲۰۴	۲۰۶	۳۰۵	مکزیک
۱۲۰۸	۱۴۰۰	۱۴۰۵	۱۴۰۷	۱۴۰۱	۱۲۰۸	۷۰۹	ایالات متحده آمریکا
۲۰۲	۲۰۵	۲۰۷	۳۰۰	۳۰۲	۳۰۵	۶۰۸	اروپا
۰۰۹	۰۰۸	۰۰۷	۰۰۶	۰۰۶	۰۰۵	۰۰۹	آسیا پاسفیک
۲۷۰۰	۲۷۰۷	۲۷۰۹	۲۸۰۳	۲۹۰۰	۲۹۰۴	۲۰۰۸	کشورهای غیر OECD
۱۲۰۱	۱۳۰۱	۱۳۰۶	۱۴۰۰	۱۴۰۲	۱۴۰۲	۸۰۲	اوراسیا
۲۰۶	۲۰۶	۲۰۶	۲۰۴	۲۰۱	۱۰۷	۰۰۷	قزاقستان
۸۰۵	۹۰۳	۹۰۸	۱۰۰۵	۱۰۰۹	۱۱۰۱	۶۰۵	روسیه
۵۰۶	۵۰۸	۶۰۰	۶۰۳	۶۰۶	۷۰۲	۵۰۶	آسیا
۳۰۲	۳۰۳	۳۰۴	۳۰۷	۳۰۹	۴۰۴	۳۰۳	چین
۰۰۹	۰۰۹	۰۰۹	۰۰۹	۰۰۸	۰۰۹	۰۰۸	هند
۱۰۰	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۳	۲۰۲	خاورمیانه
۱۰۷	۱۰۸	۲۰۰	۱۰۸	۲۰۱	۲۰۱	۱۰۶	آفریقا
۶۰۵	۵۰۸	۵۰۲	۴۰۹	۴۰۸	۴۰۶	۳۰۲	آمریکای لاتین
۰۰۸	۰۰۷	۰۰۷	۰۰۶	۰۰۶	۰۰۶	۰۰۹	آرژانتین
۵۰۱	۴۰۴	۳۰۷	۳۰۴	۳۰۱	۲۰۶	۱۰۳	برزیل
۵۲۰۴	۵۳۰۸	۵۴۰۲	۵۴۰۴	۵۴۰۳	۵۳۰۲	۴۲۰۵	کل تولید غیر اوپک
%۵۲	%۵۴	%۵۶	%۵۷	%۵۸	%۵۸	%۵۷	سهم کشورهای غیر اوپک
۳۹۰۸	۴۱۰۲	۴۲۰۵	۴۳۰۶	۴۴۰۸	۴۵۰۵	۴۱۰۶	متعارف
۲۹۰۰	۳۰۰۱	۳۱۰۶	۳۳۰۲	۳۵۰۰	۳۶۰۵	۳۵۰۵	نفت خام
۱۰۰۹	۱۱۰۱	۱۰۰۸	۱۰۰۴	۹۰۸	۹۰۰	۶۰۱	گاز طبیعی مایع
۱۲۰۵	۱۲۰۶	۱۱۰۷	۱۰۰۸	۹۰۵	۷۰۷	۱۰۰	غیر متعارف

تولید نفت در روسیه در سال ۲۰۱۵ به حداکثر خود رسید که برابر با ۱۱،۱ میلیون بشکه در روز بود. پیش‌بینی شده است که تولید نفت روسیه در سال ۲۰۲۰ به ۱۰،۹ میلیون بشکه در روز کاهش یابد و همین روند کاهشی تا سال ۲۰۴۰ ادامه داشته باشد و به ۸،۵ میلیون بشکه در روز برسد.

در جدول فوق روند تولید در اکثر کشورهای غیر اوپک نشان داده شده است. رشد تولید تا سال ۲۰۲۰ تحت تاثیر سرمایه‌گذاری‌هایی است که قبل از کاهش قیمت نفت صورت گرفته بود و دارای روندی باثبات‌تر نسبت به

دوره‌های بعدی می‌باشد چرا که از سال ۲۰۱۵ به علت کاهش قیمت نفت، سرمایه‌گذاری‌ها در فعالیت‌های بالادستی کاهش داشته و روی تولید در دوره‌های آتی تاثیر خواهد گذاشت.

در چشم‌انداز ارائه شده در سال ۲۰۱۶ پیش‌بینی تولید نفت در کانادا به علت کاهش سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بالادستی، ۷۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از پیش‌بینی ارائه شده در چشم‌انداز سال ۲۰۱۵ می‌باشد. پیش‌بینی شده است که تولید نفت در کانادا در طی سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ (۵سال) حدود ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته باشد و از سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۳۵ (۱۵ سال) حدود ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد.

پیش‌بینی رشد تولید نفت در برزیل در چشم‌انداز ارائه شده در سال ۲۰۱۶ از سوی IEA کمتر از پیش‌بینی ارائه شده در چشم‌انداز سال ۲۰۱۵ است. پیش‌بینی شده است که در طی ۵ سال آینده (۲۰۲۰-۲۰۱۵) تولید نفت در برزیل بیشتر از ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته باشد و افزایش تولید در بلندمدت تحت تاثیر میزان سرمایه‌گذاری‌هایی است که صورت خواهد گرفت. انتظار می‌رود که در سال ۲۰۴۰ تولید نفت در برزیل بیشتر از ۵ میلیون بشکه در روز باشد. تولید نفت سایر کشورهای غیراوپکی تا سال ۲۰۴۰ روندی کاهشی خواهد داشت. بیشترین مقدار کاهش در تولید چین و دریای شمال پیش‌بینی شده است.

تولید اوپک

پیش‌بینی شده است که تولید نفت اوپک در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید افزایش داشته باشد اما نرخ رشد آن کم باشد. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ رشد تولید سالانه اوپک بطور متوسط حدود ۴۵۰ هزار بشکه در روز بود اما پیش‌بینی شده که رشد سالانه تولید نفت اوپک بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بطور متوسط برابر با ۵۰ هزار بشکه در روز باشد و سهم اوپک از کل تولید نفت دنیا در سال ۲۰۴۰ به ۵۰ درصد برسد.

اعضای اوپک که خارج از خاورمیانه هستند تحمل شرایط در سال ۲۰۱۵ برایشان بسیار سخت بود مانند وضعیت اقتصادی و نابسامانی سیاسی در ونزوئلا، خشونت در لیبی و کاهش شدید درآمد برای تولیدکنندگان آفریقایی. تنها کشور آنگولا توانست تولید خود را بین سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ اندکی افزایش دهد (۱۰۰ هزار بشکه در روز) که علت آن هم افزایش سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بالادستی این کشور قبل از کاهش قیمت نفت بود.

چشم‌انداز تولید نفت در لیبی و ونزوئلا در شرایط نااطمینانی قرار دارد. پیش‌بینی تولید این دو کشور در چشم‌انداز ارائه شده در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ در سطح پایین‌تری قرار دارد. پیش‌بینی شده است که تولید نفت در آنگولا در سال ۲۰۲۰ به ۱،۵ میلیون بشکه در روز کاهش یابد و تا سال ۲۰۴۰ نیز تقریباً در همین سطح بماند. پیش‌بینی شده که تولید نفت نیجریه از ۲،۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۵ به ۲ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۰ کاهش یابد و سپس رشد اندکی داشته باشد و به ۲،۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ برسد.

انتظار می‌رود که روند تولید نفت در اندونزی، کاهشی باشد و از ۰٫۸ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۵ به کمتر از ۶۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۴۰ برسد.

در مقابل اعضای اوپک که در خاورمیانه هستند دارای روند تولید افزایشی هستند. بیشترین افزایش تولید در عراق، ایران و عربستان پیش‌بینی شده است. با در نظر گرفتن اختلافاتی که در شرایط داخلی هر یک از کشورهای عضو اوپک وجود دارد، سهم کشورهای خاورمیانه اوپک بطور متوسط سه چهارم از کل تولید نفت اوپک خواهد بود که این بیشترین سهم در تاریخ اوپک است.

جدول ۵. تولید نفت اوپک در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید (میلیون بشکه در روز)

۲۰۴۰	۲۰۳۵	۲۰۳۰	۲۰۲۵	۲۰۲۰	۲۰۱۵	۲۰۰۰	
۳۶٫۹	۳۵٫۰	۳۳٫۴	۳۲٫۳	۳۰٫۴	۲۸٫۷	۲۱٫۳	خاورمیانه
۵٫۹	۵٫۶	۵٫۳	۵٫۱	۴٫۸	۳٫۶	۳٫۸	ایران
۷٫۱	۶٫۳	۵٫۷	۵٫۲	۴٫۵	۴٫۱	۲٫۶	عراق
۳٫۵	۳٫۳	۳٫۲	۳٫۱	۳٫۱	۳٫۱	۲٫۲	کویت
۲٫۵	۲٫۳	۲٫۱	۲٫۰	۱٫۹	۲٫۰	۰٫۹	قطر
۱۳٫۷	۱۳٫۴	۱۳٫۱	۱۲٫۹	۱۲٫۴	۱۲٫۲	۹٫۳	عربستان سعودی
۴٫۳	۴٫۲	۴٫۰	۴٫۰	۳٫۷	۳٫۷	۲٫۶	امارات متحده عربی
۱۱٫۲	۱۰٫۱	۹٫۵	۹٫۰	۸٫۸	۱۰٫۴	۱۱٫۲	کشورهای خارج از خاورمیانه
۱٫۵	۱٫۴	۱٫۴	۱٫۴	۱٫۴	۱٫۶	۱٫۴	الجزایر
۱٫۶	۱٫۵	۱٫۵	۱٫۵	۱٫۵	۱٫۸	۰٫۷	آنگولا
۰٫۳	۰٫۳	۰٫۳	۰٫۴	۰٫۵	۰٫۵	۰٫۴	اکوادور
۰٫۱	۰٫۱	۰٫۱	۰٫۱	۰٫۲	۰٫۲	۰٫۳	کابن
۰٫۵	۰٫۵	۰٫۵	۰٫۵	۰٫۶	۰٫۸	۱٫۴	اندونزی
۶٫۱	۱٫۳	۱٫۰	۰٫۶	۰٫۴	۰٫۴	۱٫۵	لیبی
۲٫۵	۲٫۳	۲٫۲	۲٫۱	۲٫۰	۲٫۳	۲٫۲	نیجریه
۳٫۲	۲٫۷	۲٫۵	۲٫۳	۲٫۳	۲٫۶	۳٫۲	ونزوئلا
۴۸٫۱	۴۵٫۱	۴۲٫۹	۴۱٫۳	۳۹٫۲	۳۹٫۱	۳۲٫۵	کل اوپک
%۴۸	%۴۶	%۴۴	%۴۳	%۴۲	%۴۲	%۴۳	سهم اوپک
۴۵٫۳	۴۳٫۰	۴۱٫۲	۴۰٫۰	۳۸٫۲	۳۸٫۳	۳۲٫۲	متعارف
۳۵٫۶	۳۳٫۹	۳۲٫۸	۳۲٫۴	۳۱٫۴	۳۱٫۸	۲۹٫۳	نفت خام
۹٫۷	۹٫۱	۸٫۴	۷٫۶	۶٫۸	۶٫۵	۳٫۰	گاز طبیعی مایع شده
۲٫۸	۲٫۲	۱٫۷	۱٫۳	۱٫۰	۰٫۸	۰٫۳	غیر متعارف

در عربستان سعودی، نفت حدود سه چهارم از صادرات این کشور و درآمد دولت را شامل می‌شود. با توجه به کاهش قیمت نفت، ارزش صادرات این کشور حدود ۱۴۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ کاهش داشته و کسری بودجه این کشور به ۱۶ درصد از GDP افزایش یافته است. عربستان سعودی دارای ذخایر اثبات شده نفت خام متعارف بسیار زیادی است. بنابراین می‌تواند افزایش تولیدی بیشتر از ۱،۵ میلیون بشکه در روز که در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید پیش‌بینی شده است، داشته باشد. اما با بازگشت مورد انتظار به استراتژی‌ای که کشورهای اوپک در خصوص تعدیل تولیدات داشته‌اند، افزایش حجم بالایی برای افزایش تولید پیش‌بینی نمی‌گردد.

نمودار ۵. تغییرات تولید نفت در ایران و عراق در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید

ذخایر نفت عراق بیش از ۲۰۰ میلیارد بشکه می‌باشد و یکی از بزرگترین تولیدکنندگان نفت در بین اعضای اوپک در سال ۲۰۱۵ بوده است. افزایش تولید نفت عراق در سال ۲۰۱۵ تحت تاثیر سرمایه‌گذاری‌هایی می‌باشد که در دوران ثبات قیمت نفت یعنی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ صورت گرفته بود. کاهش قیمت نفت سبب شد تا درآمد دولت عراق کاهش یابد و شرکت‌هایی که در بخش بالادستی نفت فعالیت می‌کردند، سرمایه‌گذاری‌هایی خود را کاهش دهند و یا قطع کنند. بنابراین افزایش تولیدی که برای عراق در چشم‌انداز سال ۲۰۱۶ پیش‌بینی می‌گردد کمتر از چشم‌انداز سال ۲۰۱۵ است.

اگر شرایط امنیتی عراق مناسب باشد و سرمایه‌گذاری‌ها مجدداً صورت پذیرد و افزایش یابد، افزایش حجم تولید قابل توجه خواهد بود. در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، فرض شده است که سرمایه‌گذاری‌ها مجدداً افزایش خواهد یافت و میزان تولید عراق در سال ۲۰۴۰ به ۷،۱ میلیون بشکه در روز می‌رسد.

با توجه به توافقات هسته‌ای و مذاکرات صورت گرفته، تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران در ژانویه سال ۲۰۱۶ برطرف گردید. همین مسئله سبب شد تا عرضه نفت ایران حدود ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد و به همان سطح تولید سال ۲۰۱۲ برسد. انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۴۰ تولید نفت ایران دارای روندی صعودی باشد اما نرخ رشد آن به مرور زمان کاهش یابد.

در سناریو بر اساس سیاست‌های جدید، پیش‌بینی شده است که تولید نفت ایران تا سال ۲۰۲۵ از ۵ میلیون بشکه در روز می‌گذرد و در سال ۲۰۴۰ به ۵،۹ میلیون بشکه در روز می‌رسد. در چشم انداز سال ۲۰۱۶ پیش‌بینی میزان تولید نفت در ایران در سال ۲۰۴۰ حدود ۵۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از چشم انداز سال ۲۰۱۵ است.